

2023

Проучване и анализ на социално-икономическите характеристики на територията на общините Медковец и Монтана /без строителните граници на град Монтана/, за изпълнение на Стратегия за ВОМР

СЪДЪРЖАНИЕ

Съдържание	1
Описание на таблиците.....	2
Описание на фигурите	5
Списък на използваните съкращения	6
1. Въведение.....	7
2. Географски характеристики на територията.	10
3. Демографска характеристика на територията.	15
3.1. Брой и динамика на населението на територията.	15
3.2. Раждаемост, смъртност и естествен прираст на територията.	17
3.3. Механичен прираст.	23
3.4. Възрастова, полова структура и трудоспособност на населението.	25
3.5. Заетост и безработица.	32
3.6. Образователен ценз на населението.	43
3.7. Етническа структура на населението.....	45
4. Икономическа характеристика на територията.....	49
4.1. Селско стопанство.	56
4.2. Горско стопанство.	63
4.3. Промисленост.	65
5. Социална характеристика на територията.	70
5.1. Образование.	70
5.2. Здравеопазване.....	77
5.3. Туризъм.	79
5.4. Спортни дейности.....	81
5.5. Социални дейности.	82
6. Заинтересовани страни от прилагането на стратегия за BOMP за програмен период 2023-2027 г.	87
7. SWOT Анализ.	89
8. Изводи и препоръки.	94

ОПИСАНИЕ НА ТАБЛИЦИТЕ

Таблица 1: Разстояния в km от село Медковец до центровете на съседни общини и до някои големи градове в България.	10
Таблица 2: Площи на землищата на населените места в община Медковец.	12
Таблица 3: Население на територията на община Медковец, по населени места, към 2022 г.	12
Таблица 4: Населени места на територията на община Монтана, площ и население.	13
Таблица 5: Брой и динамика на населението, за територията на община Медковец по населени места, за периода 2020-2022 г., по данни на НСИ.	15
Таблица 6: Брой и динамика на населението, за територията на община Монтана по населени места, за периода 2020-2022 г., по данни на НСИ.	16
Таблица 7: Брой живородени деца и коефициент на раждаемост на територията на община Медковец, за периода 2018-2022 г., по данни на НСИ.	17
Таблица 8: Брой починали и коефициент на смъртност на територията на община Медковец, за периода 2018-2022 г., по данни на НСИ.	18
Таблица 9: Естествен прираст на територията на община Медковец, за периода 2018-2022 г.	19
Таблица 10: Раждаемост и смъртност на територията на община Монтана, за периода 2019-2021 г.	19
Таблица 11: Коефициент на раждаемост и коефициент на смъртност за територията на община Монтана, за периода 2019-2021 г.	21
Таблица 12: Естествен прираст на територията на община Монтана, за периода 2019-2022 г.	22
Таблица 13: Механичен прираст на територията на община Медковец, за периода 2018-2022 г.	23
Таблица 14: Механичен прираст на територията на община Монтана, за периода 2018-2022 г.	24
Таблица 15: Механичен прираст на територията на община Монтана по населени места, за периода 2019-2022 г.	24
Таблица 16: Полова структура на населението за територията на община Медковец, за периода 2020-2022 г.	25
Таблица 17: Полова структура на населението за територията на община Монтана, за периода 2019-2021 г.	26
Таблица 18: Възрастова структура на територията на община Медковец, за периода 2020-2022 г.	27
Таблица 19: Възрастова структура на територията на община Монтана, за периода 2020-2022 г.	29
Таблица 20: Население в, под и над трудоспособна възраст на територията на община Медковец, за периода 2020-2022 г.	31

Таблица 21: Средносписъчен брой на наетите лица по трудово или служебно правоотношение на територията на община Медковец, за периода 2017-2019 г.	32
Таблица 22: Равнище на безработица за територията на община Медковец, за периода 2016-2020 г.	33
Таблица 23: Прираст на безработицата за периода 2016-2020 г., за територията на община Медковец.	34
Таблица 24: Средногодишен брой безработни лица за територията на община Медковец, за периода 2016-2020 г.	34
Таблица 25: Брой продължително безработни лица на територията на община Медковец, за периода 2017-2020 г.	35
Таблица 26: Профилиращи характеристики на безработните лица на територията на община Медковец за периода 2016-2020 г.	35
Таблица 27: Разкрити работни места на територията на община Медковец за периода 2017-2020 г.	36
Таблица 28: Брой лица включени в мерки и програми за заетост на територията на община Медковец, за периода 2016-2020 г.	37
Таблица 29: Устроени на работа лица от рисковите групи в община Медковец за периода 2017-2020 г.	37
Таблица 30: Регистрирани безработни лица и равнище на безработица за територията на община Монтана , за периода 2020-2022 г.	38
Таблица 31: Брой безработни лица по възраст и степен на образование за територията на община Монтана, за периода 2020-2022 г.	38
Таблица 32: Брой безработни младежи по възраст и степен на образование за територията на община Монтана, за периода 2020-2022 г.	39
Таблица 33: Регистрирани продължително безработни по степен на образование за територията на община Монтана, за периода 2020-2022 г.	41
Таблица 34: Икономически активно население - заети и безработни на територията на община Монтана, към 2021 г.	41
Таблица 35: Икономически неактивно население - учащи и пенсионери на територията на община Монтана, към 2021 г.	42
Таблица 36: Образователен ценз на населението на територията на община Медковец за периода 2011-2021 г.	43
Таблица 37: Брой на населението по степен на завършено образование за територията на община Монтана, към 2021 г.	44
Таблица 38: Етническа структура на населението на територията на община Медковец, към 2021 г.	46
Таблица 39: Брой предприятия на територията на община Медковец по основни икономически дейности, за периода 2016-2019 г.	49
Таблица 40: Основни показатели за нефинансовите предприятия на територията на община Медковец, за периода 2016-2019 г.	50

Таблица 41: Секторна характеристика на икономиката на община Монтана за периода 2019-2021 г. по основни икономически показатели.....	52
Таблица 42: Динамика в основните икономически показатели в община Монтана за периода 2019-2021 г.	55
Таблица 43: Брой, микро, малки, средни и големи предприятия на територията на община Монтана, за периода 2019-2021 г.....	56
Таблица 44: Обработваема земеделска земя на територията на община Медковец, за периода 2017-2020 г.	57
Таблица 45: Вид на ползвателите и ползвани площи в dka, на територията на община Медковец за периода 2016-2020 г.....	57
Таблица 46: Регистрирани земеделски стопани на територията на община Монтана, за периода 2016-2019 г.	57
Таблица 47: Отглеждани култури, засети площи и среден добив на територията на община Медковец, за периода 2017-2020 г.....	58
Таблица 48: Размер на засетите площи с основни земеделски култури на територията на община Монтана за периода 2016-2019 г., в dka.....	60
Таблица 49: Брой отглеждани животни на територията на община Медковец по видове, за периода 2016-2020 г.	61
Таблица 50: Брой отглеждани животни по населени места в община Медковец през 2020 г.....	61
Таблица 51: Брой пчелини и пчелни семейства по населени места на територията на община Медковец, към 2020 г.....	62
Таблица 52: Брой на отглежданите животни по видове за територията на община Монтана, за периода 2014-2019 г. (ПИРО)	63
Таблица 53: Динамика на промишлеността на територията на община Монтана, за периода 2019-2021 г.	66
Таблица 54: Брой училища, ученици, паралелки и учители в общообразователните училища на територията на община Медковец, за периода 2018-2021 г.....	70
Таблица 55: Детски градини, деца, места, педагогически персонал и групи в детските градини на територията на община Медковец за периода 2018-2021 г.....	75
Таблица 56: Детски заведения на територията на община Монтана.	75
Таблица 57: Съществуващи училища по вид собственост/финансиране на територията на община Монтана.....	76
Таблица 58: Брой деца от населените места на територията на община Монтана, посещаващи детски градини, за периода 2021-2023 г.	76
Таблица 59: Брой ученици в училищата на територията на община Монтана, за периода 2021-2023 г.	77
Таблица 60: Медицински персонал на територията на община Медковец за периода 2017-2020 г.	78
Таблица 61: Инфраструктура на социалните дейности на територията на община Монтана.....	83

ОПИСАНИЕ НА ФИГУРИТЕ

Фигура 1: Динамика на населението на територията на община Медковец, за периода 2020-2022 г., по данни на НСИ.....	16
Фигура 2: Динамика на населението на територията на община Монтана, за периода 2020-2022 г., по данни на НСИ.....	17
Фигура 3: Естествен прираст на територията на община Медковец, за периода 2018-2022 г.	19
Фигура 4: Полова структура на населението на територията на община Медковец, за периода 2020-2022 г.	26
Фигура 5: Полова структура на населението за територията на община Монтана, за периода 2018-2021 г.	27
Фигура 6: Възрастова структура на населението на територията на община Медковец, за периода 2020-2022 г.	29
Фигура 7: Възрастова структура на населението на територията на община Монтана, за периода 2020-2022 г.	30
Фигура 8: Трудоспособност на населението на територията на община Медковец, към 2022 г.	32
Фигура 9: Равнище на безработица за територията на община Медковец, област Монтана и общо за страната, за периода 2016-2020 г.	34
Фигура 10: Етническа структура на населението за територията на община Медковец, към 2021 г.	46
Фигура 11: Етническа структура на населението на територията на община Монтана.	47

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

БАН	Българска академия на науките
БВП	Брутен вътрешен продукт
ВОМР	Водено от общностите местно развитие
ГРАО	Главна дирекция „Гражданска регистрация и административно обслужване“
ДГС	Държавно горско стопанство
ДСП	Дирекция „Социално подпомагане“
ЕЗФРСР	Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕС	Европейски съюз
КЗСУ	Комплекс за здравно-социално осигуряване
КСУ	Комплекс за социални услуги
МБАЛ	Многопрофилна болница за активно лечение
МИГ	Местна инициативна група
МОМН	Министерство на образованието, младежта и науката
НСИ	Национален статистически институт
ОДЗ	Обединено детско заведение
ОУ	Основно училище
ПРСР	Програма развитие на селските райони
РЗИ	Регионална здравна инспекция
СВОМР	Стратегия за Водено от общностите местно развитие
СУ	Средно училище
ЦДГ	Централна детска градина
ЦОП	Център за обществена подкрепа

1. ВЪВЕДЕНИЕ.

Проучването на социално-икономическите характеристики на територията на общините Медковец и Монтана, е разработено съгласно изпълнението на дейности по одобрен проект, по процедура за подбор на проектни предложения по Подмярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програма за развитие на селските райони, за периода 2014-2020 г.

В процеса на провеждане на проучването са организирани информационни срещи сред населението от територията. Тези срещи спомагат за разпространяване на информация относно МИГ, СВОМР и програмите на следващия период, информират за процеса на проучването и анализа и очакванията за активността на населението и ефективността на процеса. На срещите присъстваха представители на всички заинтересовани страни от различни възрастови групи, населени места, притежаващи различни образователни степени и занимания и представляващи достоверна представителна извадка на местната общност. Присъстваха представители на уязвимите групи и млади хора, т.е. обхващат се всички групи заинтересовани лица, което е основа за получаването на обективни и безпристрастни мнения.

Целите на проектното предложение изцяло съвпадат със заложените по процедурата за подбор на проектни предложения цели, по Подмярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности“ от мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ на ПРСР 2014-2020 г., а именно:

- Да се подпомогне процеса по създаване на Местна инициативна група Медковец-Монтана (МИГ „Медковец-Монтана“) на територията на общините Медковец и Монтана (без строителните граници на град Монтана), чрез който да се прилага подхода ВОМР на територията на Местната инициативна група;
- Да се придобият достатъчни знания и умения и да се изгради подходящ капацитет на членове от екипа на новосформирания МИГ за неговото ефективно функциониране при прилагането на подхода ВОМР на територията на МИГ;
- Да се изготви Стратегия за Водено от общностите местно развитие, финансирана от ЕЗФРСР или от повече от един от Европейските структурни и инвестиционни фондове;
- Да се насърчава активното включване на местното население в разработването, обсъждането и бъдещото прилагане на Стратегията за ВОМР;
- Да се информира местното население относно възможността за допълнително финансиране на СВОМР по повече от един фонд.

Кандидатът по процедурата за подбор на проектни предложения е община Медковец, която съгласно Условието за кандидатстване по настоящата процедура, Приложение №1 -

Списък на общините, в обхвата на селските райони на Република България, е така наречената селска община, а партньори по процедурата са:

- Община Монтана ЕИК: 000320872, Държавна администрация;
- НЧ „Кирил и Методий - 1927“ - село Пишурка, община Медковец, Булстат 000312982, Нестопанска организация;
- ЗП Петьо Върбанов Андреев ЕИК: 178587660;
- СЛАВЧО СПАСОВ и СИНОВЕ ООД, ЕИК: 111546838, Компания;
- НЧ „Народна просвета - 1908“, с. Смоляновци, Булстат: 000313671, Нестопанска организация.

За създаването на местно партньорство и съответно МИГ, е включена и част от територията на община Монтана (без строителните граници на град Монтана), а двете общини са съседни, т.е. територията на Местната инициативна група ще може да бъде наречена кохерентна, т.е. с непрекъснати граници помежду им. Площта на местното партньорство ще възлиза общо на 797,57 km², съответно община Медковец, с площ от 191,09 km², а община Монтана (извън строителните граници на град Монтана) - 606,48 km², което представлява 21,94% от общата площ на област Монтана.

Територията на община Медковец обхваща общо 5 населени места - села, а територията на община Монтана, обхваща общо 23 населени места, също села. Общото население на община Медковец е 2 960 души (към 2022 г.), а населението на община Монтана (без строителните граници на град Монтана), възлиза на 8 284 души (към 2022 г.) или общ брой жители в местното партньорство - 11 244 жители.

При регистрация на МИГ, ще бъдат заложили цели, които да са пряко насочени към постигането на целите на настоящото проектно предложение, а целите включват:

- Насърчаване на устойчивото развитие на местната общност;
- Успешно прилагане на Стратегия за Водено от общностите местно развитие на територията на МИГ „Медковец-Монтана“;
- Изграждане и поддържане на капацитет за успешно изпълнение на СВОМР;
- Прилагане на европейки практики за децентрализирано развитие на селските райони;
- Насърчаване на диалога и споделянето на опит/добри практики между Местната инициативна група и между общините;
- Допринасяне за опазване на околната среда и природните ресурси на територията на МИГ „Медковец-Монтана“, както и за запазване на местната идентичност;
- Повишаване на образователното равнище на населението;
- Създаване и развиване на нови и по-качествени услуги в полза на местното население с цел повишаване на качеството му на живот.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейските структурни и
инвестиционни фондове

Община Медковец

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

С изготвянето на това проучване се цели, да се идентифицират социално-икономическите и демографските характеристики на територията на общините Медковец и Монтана (без строителните граници на град Монтана), за да може да се подпомогне изготвянето на ефективна Стратегия за Водено от общностите местно развитие. Проучването цели още да се определи потенциала на територията, да покаже тенденции в развитието ѝ и да определи цели и приоритети за изпълнение.

Проучването се разработва на база подробно проучване на демографските, социалните и икономическите характеристики на територията на двете общини, като то ще послужи за определяне на възможностите и приоритетите за развитието им, чрез прилагане на изготвена СВОМР по съответната интервенция, чрез което да бъдат постигнати положителни резултати.

2. ГЕОГРАФСКИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ТЕРИТОРИЯТА.

Територията на **община Медковец** е разположена в Северозападна България - Северозападен район за планиране (NUTS 2) и е една от съставните общини на област Монтана. Община Медковец граничи с 4 общини - Лом на север, Якимово на изток-югоизток, Монтана на юг и Брусарци на запад-северозапад.

Община Медковец е най-малка по площ от 11-те общини на територията на област Монтана и заема 191,090 km², което представлява 5,26% от територията на областта. Територията на общината се състои от землищните граници на 5 населени места - административния център - село Медковец и селата Аспарухово, Пишурка, Расово и Сливовик.

Територията на община Медковец се характеризира с благоприятно географско разположение, като разстоянията на общинския център - село Медковец, до центровете на съседните общини и до някои по-големи градове в България са сравнително малки.

Таблица 1: Разстояния в km от село Медковец до центровете на съседни общини и до някои големи градове в България.

№	Центрове на съседни общини и големи градове	Разстояние, km
1	Столицата София	146
2	Враца	73,1
3	Плевен	154
4	Монтана	36,9
5	Лом	25,4
6	Якимово	35,7
7	Брусарци	24,4
8	Мездра	89,3
9	Червен бряг	128
10	Видин	73,9

Най-близките градове, до които е разположена община Медковец, са градовете Лом и Монтана. Територията на общината се пресича от един от основните пътни артерии в страната - Лом-София и ж.п. линия София-Видин, а връзките на община Медковец със съседни общини се осъществяват чрез пътища от националната пътна мрежа и железопътен транспорт.

Географското разположение на територията може да се оцени като благоприятно и от гледна точка на възможностите на общината за развитие, като те в много голяма степен зависят от възможностите за интегрирането ѝ. по данни на Главна дирекция „Гражданска регистрация и административно обслужване“ (ГРАО), в община Медковец по постоянен

адрес към 2022 г. пребивават 2 960 души, което представлява около 2% от населението на област Монтана.

Община Медковец се нарежда на 9-то място по население сред 11-те общини в област Монтана, след общините Монтана, Лом, Берковица, Вълчедръм, Бойчиновци, Вършец, Брусарци и Якимово, като най-голямата концентрация на населението е в общините Монтана, Лом, Берковица и Вълчедръм - 77,55% от общия брой на населението в областта. Най-малка по територия в област Монтана е община Медковец, а най-голяма - община Монтана. Средната гъстота на населението в община Медковец е 15,4 души/km², като по този показател се нарежда на 8-мо място в областта. Средната гъстота на населението на територията на общината е по-ниска от средните стойности за областта, но по-висока от тази за общините Якимово, Чипровци и Георги Дамяново. По брой населени места, община Медковец се нарежда на предпоследно място с 5 населени места, сред общините в областта, а на последно място се нарежда община Якимово - с 4 населени места.

Община Медковец е селска община, с административен център село Медковец, за разлика от почти всички други общини в областта, които имат на територията си по един град, който е и общински център. С Указ на Държавния съвет от 1978 г. за административно-териториални промени в страната, село Медковец е обявено за административен център на едноименна селищна система, в която са включени още четири села - Аспарухово, Пишурка, Расово и Сливовик.

През територията на община Медковец, в посока югоизток към северозапад, по протежение от 10 km преминава участък от трасето на ж.п. линията Мездра-Бойчиновци-Брусарци-Видин. През общината преминават и частично 2 пътя от Републиканската пътна мрежа на България, с обща дължина от 32,3 km:

- Републикански път II-81 - участък от 11,7 km (от 127,8 km до 139,5 km);
- Републикански път III-8105 - началният участък от 20,6 km (от 0 km до 20,6 km).

Според специалисти, занимаващи се с произхода на имената, село Медковец е получило днешното си име по време на османското владичество - около първата половина на XVIII век, в турските регистри се споменава селото „Медкофче“, спадащи към „Поломие“, а по-късно то вече фигурира в официалните османски документи като Медковец.

Името на селото, респективно и на общината, е пряко свързано с местността, в която то се намира - до средата на XX век, на територията на селото е имало вековни гори, изобилстващи с кошери и хралупи с мед. Известни етнографи твърдят, че един от основните поминъци на медковчани е отглеждането на пчели, а най-разпространената легенда сред местните хора пък, е за стадо болни животни, които се изгубили в гората за няколко дни и излезли от нея нахапани от пчели, но оздравели. На мястото на тази гора, по-късно е построена селската черква „Света Параскева“.

Тъй като територията на община Медковец е с най-малка площ сред общините в област Монтана, то площта и е разпределена на 5 населени места.

Таблица 2: Площи на землищата на населените места в община Медковец.

Населено място	Площ	
	Км ²	%
Село Медковец	81,698	42,75
Село Аспарухово	20,418	10,69
Село Пишурка	6,279	3,29
Село Расово	46,413	24,29
Село Сливовик	36,282	18,98
Общо:	191,090	100,00

Таблица 3: Население на територията на община Медковец, по населени места, към 2022 г.

№	Населено място	Население, брой
1	Община Медковец	2 960
2	Село Медковец	1 350
3	Село Аспарухово	436
4	Село Пишурка	81
5	Село Расово	838
6	Село Сливовик	255

Територията на **община Монтана** е разположена в централната част на област Монтана и има обща площ от 675,715 km², като без строителните граници на град Монтана, площта на общината става - 606,48 km². Община Монтана е най-голямата сред 11-те общини на областта, което съставлява 18,58% от територията на област Монтана. Община Монтана граничи с общо 9 общини, като границите ѝ са следните:

- Общините Брусарци, Медковец и Якимово - на север;
- Община Бойчиновци - на североизток;
- Община Криводол (област Враца) - на югоизток;
- Община Берковица - на юг;
- Общините Георги Дамяново и Чипровци - на югозапад;
- Община Ружинци (област Видин) - на северозапад.

Територията на община Монтана се пресича от основни пътни артерии за страната - Е79 (Видин-София-Кулата) и ж.п. линия София-Бойчиновци, а връзките със съседните общини се изразяват в: икономически, транспортно-комуникационни, социален сервиз, административно обслужване и ежедневни трудови пътувания.

Постоянното население на територията на община Монтана (без строителните граници на град Монтана), към 2022 г. е 8 284 души в общо 23 населени места, които са:

Таблица 4: Населени места на територията на община Монтана, площ и население.

№	Населено място	Площ, km²	Население, брой
1	Община Монтана	606,48	8 284
2	Село Безденица	18,936	312
3	Село Белотинци	44,286	329
4	Село Благово	19,3	484
5	Село Вiniще	29,329	243
6	Село Вирове	16,162	370
7	Село Войници	8,618	79
8	Село Габровница	38,426	1 003
9	Село Горна Вереница	15,772	161
10	Село Горно Церовене	23,034	401
11	Село Доктор Йосифово	49,522	609
12	Село Долна Вереница	27,705	233
13	Село Долна Риска	23,985	132
14	Село Долно Белотинци	26,286	572
15	Село Клисuriца	14,323	80
16	Село Крапчене	21,312	306
17	Село Липен	22,346	275
18	Село Николово	14,58	434
19	Село Славотин	43,318	320
20	Село Смоляновци	47,631	721
21	Село Стубел	38,347	440
22	Село Студено буче	25,08	425
23	Село Сумер	25,56	256
24	Село Трифоново	12,625	99

Община Монтана е създадена с Указ през 1978 г., който определя седалищата и състава на общините в Република България, като през 1987 г. община Смоляновци е закрива с Указ и 6 населени места - селата Смоляновци, Белотинци, Вiniще, Долна Риска, Клисuriца и Славотин, са включени състава и се присъединяват към община Монтана. През 2003 г. и село Горно Церовене от община Георги Дамяново, се присъединява към община Монтана.

Селищната мрежа в територията на общината се е формирала в зависимост от природните и теренни условия и с оглед развитието на поминъка на населението. Към днешна дата, община Монтана (без строителните граници на град Монтана) включва 23 населени места. Съгласно Наредба №7/2003 г. за правила и нормативи за устройство на отделните видови територии и устройствени зони, селищата на община Монтана попадат в следните категории:

- Средни села (с население от 1 000 до 2 000 жители) - едно село - Габровница;
- Малки села (с население от 250 до 1 000 жители) - 16 села - Смоляновци, Безденица, Белотинци, Благово, Вiniще, Вирове, Горно Церовене, Доктор Йосифово, Долно

Белотинци, Крапчене, Липен, Николово, Славотин, Студено буче, Стубел и Сумер;

– Много малки села (с население до 250 жители) - 6 села - Войници, Горна Вереница, Долна Вереница, Долна Рикса, Клисурица, Трифоново.

Пространствената структура на територията на община Монтана е добре развита, балансирана върху цялата територията на общината, като дисбалансът се дължи на демографските и функционални характеристики. Общината се нуждае от целево създаване на един или два допълващи центъра - селата Смоляновци и Габровница.

Поляризацията на селищната мрежа рефлектира и в структурата на местното самоуправление - 12 села имат статут на кметства - селата Благово, Белотинци, Вирове, Габровница, Горно Церовене, Доктор Йосифово, Долно Белотинци, Николово, Славотин, Смоляновци, Стубел и Студено буче, а останалите 11 села са с кметски наместничества - селата Безденица, Вiniще, Войници, Долно Церовене, Клисурица, Крапчене, Липен, Сумер и Трифоново.

ИЗВОДИ:

Територията на двете общини - Медковец и Монтана, се намира в Северозападна България - Северозападен район за планиране (NUTS 2) и са част от област Монтана. Общата площ на двете общини е 797,57 km², като към община Медковец са включени 5 населени места, а към община Монтана (без строителните граници на град Монтана) - 23 населени места. Общото население на територията на общините Монтана и Медковец е 11 244 души, съответно за община Медковец - 2 960 души, а за община Монтана (без строителните граници на град Монтана) - 8 284 души.

През територията на община Медковец, преминават пътища от Републиканската пътна мрежа, както и участък от ж.п. линията Мездра-Бойчиновци-Брусарци-Видин. През територията на община Монтана преминава една от основните пътни артерии - Е79, както и ж.п. линията София-Бойчиновци. Тези транспортни връзки на двете общини с други градове и общини, са предпоставка за много добри транспортно-комуникационни връзки.

Населените места от територията на общините Медковец и Монтана попадат в три категории села, съгласно Наредба №7/2003 г. - средни села (1 000 - 2 000), малки села (250 - 1 000) и много малки села (до 250 жители).

3. ДЕМОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ТЕРИТОРИЯТА.

3.1. Брой и динамика на населението на територията.

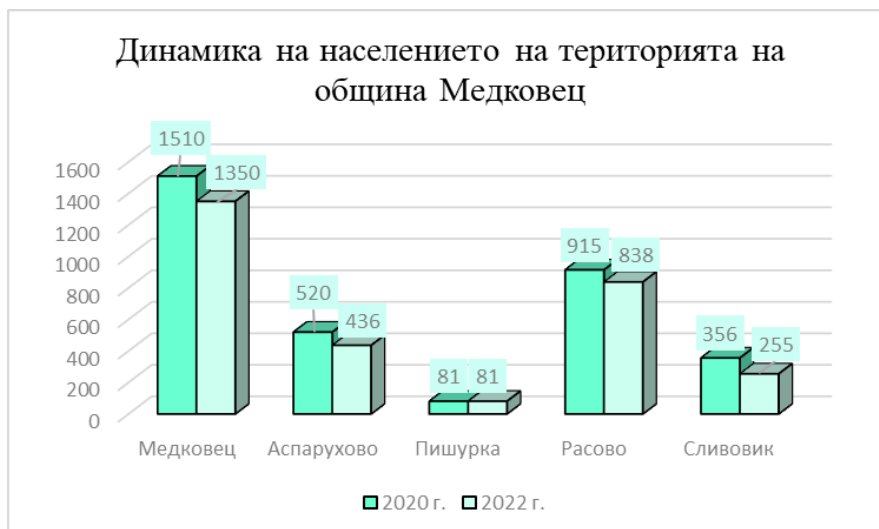
По брой и динамика на населението, територията на **община Медковец**, се характеризира с неравномерно териториално разпределение на населението, като налице са големи разлики както в броя на населението в общинския център и в другите населени места на общината, така и между самите останали села.

Таблица 5: Брой и динамика на населението, за територията на община Медковец по населени места, за периода 2020-2022 г., по данни на НСИ.

№	Населени места	2020 г.	2021 г.	2022 г.
1	Село Медковец	1 510	1 458	1 350
2	Село Аспарухово	520	498	436
3	Село Пишурка	81	80	81
4	Село Расово	915	897	838
5	Село Сливовик	356	339	255

От таблицата се вижда, че за периода 2020-2022 г. броя на населението на териториите на населените места в община Медковец е предимно намаляващ, като единствено в село Пишурка, броя на населението се запазва - 81 души през 2020 г., 81 души през 2022 г. Населението на територията на село Медковец намалява със 160 души през 2022 г., спрямо 2020 г., в село Аспарухово с 84 души през 2022 г., спрямо 2020 г., в село Расово със 77 души през 2022 г., спрямо 2020 г. и в село Сливовик със 101 души през 2022 г., спрямо 2020 г. Общото намаляване на населението в 4-те села е 422 души, за анализирания период.

Можем да видим също и, че преобладаващата част от населението на територията е концентрирана в общинския център, следвана от село Расово, където населението също приближава 1 000 души, на трето място могат да се нареждат селата Аспарухово и Сливовик, където населението им е между 200 и 500 души и на последно място, с най-малък брой население от 5-те населени места, е село Пишурка. Точно това разпределение на населението, показва неравномерното му разпределение териториално.

Фигура 1: Динамика на населението на територията на община Медковец, за периода 2020-2022 г., по данни на НСИ.

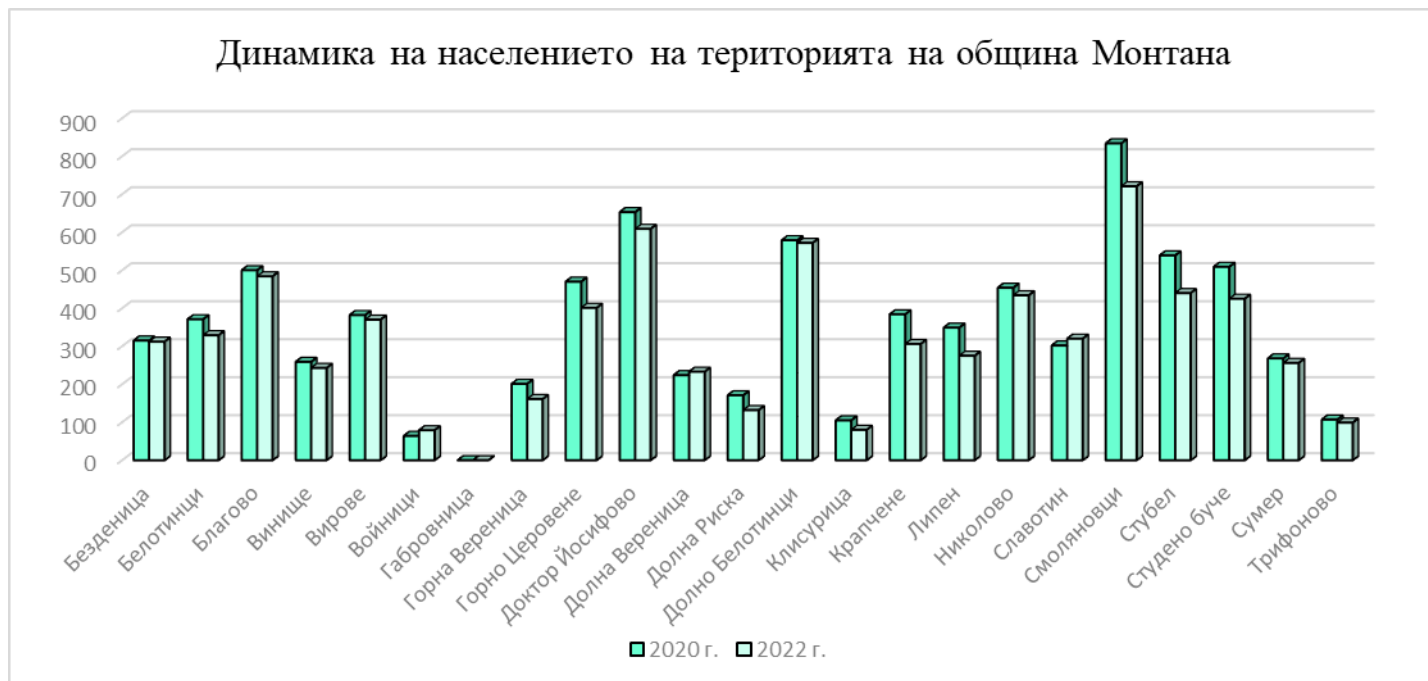
Общия брой на населението на територията на **община Монтана**, се характеризира като намаляващ и застаряващ.

Таблица 6: Брой и динамика на населението, за територията на община Монтана по населени места, за периода 2020-2022 г., по данни на НСИ.

№	Населени места	2020 г.	2021 г.	2022 г.
1	Село Безденица	315	307	312
2	Село Белотинци	371	358	329
3	Село Благово	500	490	484
4	Село Виноце	259	260	243
5	Село Вирове	382	380	370
6	Село Войници	64	61	79
7	Село Габровница	1 046	1 029	1 003
8	Село Горна Вереница	201	197	161
9	Село Горно Церовене	470	439	401
10	Село Доктор Йосифово	653	643	609
11	Село Долна Вереница	224	215	233
12	Село Долна Риска	171	160	132
13	Село Долно Белотинци	579	544	572
14	Село Клисурсица	105	104	80
15	Село Крапчене	384	375	306
16	Село Липен	349	326	275
17	Село Николово	454	445	434
18	Село Славотин	302	289	320
19	Село Смоляновци	834	781	721
20	Село Стубел	539	510	440
21	Село Студено буче	509	479	425
22	Село Сумер	268	284	256
23	Село Трифоново	107	98	99

От таблицата се вижда, че като цяло броя на населението на територията на община Монтана намалява, но все пак има села, в които броя на населението се покачва, като това са селата Войници - от 64 души през 2020 г., се покачват на 79 души през 2022 г., Долна Вереница - от 224 души през 2020 г., се покачват на 233 души през 2022 г. и Славотин - от

302 души през 2020 г., се покачват на 320 души, през 2022 г.

Фигура 2: Динамика на населението на територията на община Монтана, за периода 2020-2022 г., по данни на НСИ.

3.2. Раждаемост, смъртност и естествен прираст на територията.

Естественият прираст на дадена територия, се формира в комбинация от раждаемостта и смъртността, като стойностите им дават стойността на естествения прираст и определят дали тя ще бъде отрицателна или положителна.

Естествения прираст на територията на **община Медковец** се характеризира като отрицателен.

Таблица 7: Брой живородени деца и коефициент на раждаемост на територията на община Медковец, за периода 2018-2022 г., по данни на НСИ.

Година	Население, брой	Живородени	Коефициент, %
2018	3 500	25	7,14

2019	3 413	37	10,84
2020	3 382	30	8,87
2021	3 272	30	9,16
2022	2 960	29	9,79

От таблицата се вижда, че раждаемостта на територията на община Медковец, се запазва сравнително стабилна, на база намаляващия общ брой население за анализирания период. Най-висока раждаемост за територията на общината е регистрирана през 2019 г., когато живородените деца са били 37, респективно и коефициента на раждаемост е бил най-висок - 10,84%. Най-ниска раждаемост е регистрирана предходната година, през 2018 г., когато живородените деца са били 25, респективно и коефициента на раждаемост е бил най-нисък - 7,14%.

Към 2022 г. живородените деца на територията на общината са 29, а коефициента на раждаемост е 9,79%. Макар и раждаемостта на територията да не варира в големи граници, то тя все пак е с ниски стойности, което налага необходимост общината да предприеме мерки за стимулиране на раждаемостта.

Таблица 8: Брой починали и коефициент на смъртност на територията на община Медковец, за периода 2018-2022 г., по данни на НСИ.

Година	Население, брой	Починали	Коефициент, %
2018	3 500	107	30,57
2019	3 413	107	31,35
2020	3 382	100	29,56
2021	3 272	132	40,34
2022	2 960	95	30,40

От таблицата се вижда, че за анализирания период, броя на починалите варира, като спрямо намаляващия общ брой на населението и сравнително ниската раждаемост на територията на община Медковец, броя на починалите може да се определи като висок и неблагоприятен от социално-икономическа гледна точка. Най-високата регистрирана стойност на смъртност за територията е през 2021 г. - 132 починали, респективно и коефициента на смъртност бележи най-високи стойности през тази година - 40,34%. Най-ниската регистрирана стойност пък е следващата година, т.е. 2022 г., когато броя на регистрираните починали на територията е 95, макар че тази стойност не дава най-ниския коефициент на смъртност, тъй като тази стойност на броя починали към 2022 г. е висока, спрямо общия брой на населението. Най-ниския регистриран коефициент на смъртност за територията на община Медковец е регистрирана през 2020 г. - 29,56%, тъй като общия брой на починалите през тази година, дават по-нисък коефициент спрямо общия брой на населението на територията.

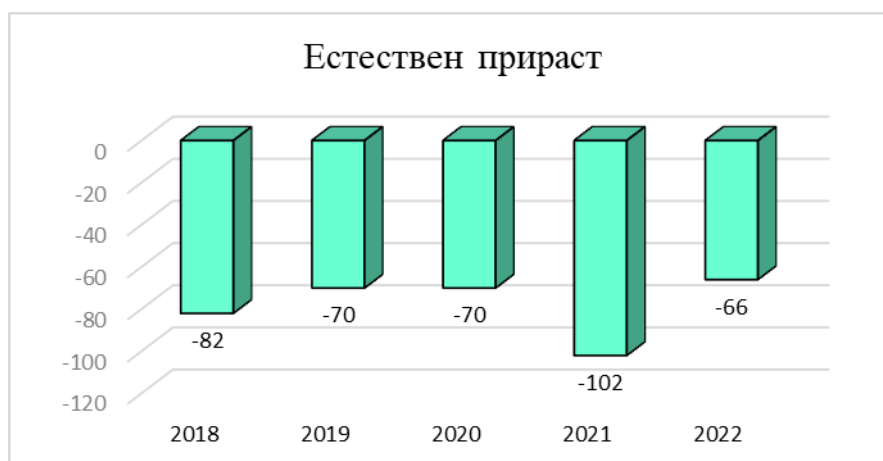

Въз основа на показателите за раждаемост и смъртност, можем да определим и естествения прираст на територията на община Медковец, който като цяло показва постоянно запазващи се отрицателни стойности.

Таблица 9: Естествен прираст на територията на община Медковец, за периода 2018-2022 г.

Година	Живородени	Починали	Естествен прираст
2018	25	107	-82
2019	37	107	-70
2020	30	100	-70
2021	30	132	-102
2022	29	95	-66

От таблицата виждаме, че естествения прираст на територията на община Медковец се запазва постоянно отрицателен за целия анализиран период, като той бележи най-висока стойност през 2021 г. от -102 души, а най-ниска стойност - на следващата година от -66

души.

Фигура 3: Естествен прираст на територията на община Медковец, за периода 2018-2022 г.

Фигурата дава по-ясна представа, за отрицателния вид на естествения прираст на територията на общината. Този постоянно запазващ се отрицателен естествен прираст би се отразил неблагоприятно на територията, тъй като ниската раждаемост и високата смъртност ще повлияят на социално-икономическото развитие на територията на община Медковец.

За територията на **община Монтана**, естествения прираст през последните години се запазва постоянно отрицателен.

Таблица 10: Раждаемост и смъртност на територията на община Монтана, за периода 2019-2021 г.

Населено място	2019 г. раждаемост	2019 г. смъртност	2020 г. раждаемост	2020 г. смъртност	2021 г. раждаемост	2021 г. смъртност
Село Безденица	4	9	4	7	3	12
Село Белотинци	2	12	1	13	2	15
Село Благово	2	13	-	16	3	20
Село Виноце	1	5	4	7	3	6
Село Вирове	2	14	5	8	5	11
Село Войници	-	-	-	1	-	7
Село Габровница	5	10	14	28	15	22
Село Горна Вереница	-	23	1	25	-	18
Село Горно Церовене	-	9	2	7	1	25
Село Доктор Йосифово	13	22	5	17	8	16
Село Долна Вереница	2	5	1	15	1	21
Село Долна Риска	2	9	1	4	1	11
Село Долно Белотинци	7	24	4	20	5	30
Село Клисурица	-	8	-	9	-	2
Село Крапчене	1	13	3	14	2	8
Село Липен	1	15	3	14	-	20
Село Николово	1	11	2	16	2	11
Село Славотин	1	9	-	18	-	17
Село Смоляновци	-	22	4	36	1	39
Село Стубел	3	22	5	25	4	35
Село Студено буче	2	14	4	13	5	26
Село Сумер	1	9	2	12	1	9
Село Трифоново	-	5	-	4	-	5
Общо:	50	283	65	329	62	386

От таблицата се вижда, че броя на родените на територията на община Монтана за анализирания период е в пъти по-малко от броя на починалите за същия период. Към 2019 г. общия брой на родените на територията на общината е 50, като има 6 села - Войници, Горна Вереница, Горно Церовене, Клисурица, Смоляновци и Трифоново, където не е било родено нито едно дете. Най-висока раждаемост на територията за 2019 г. е регистрирана в село Доктор Йосифово - 13 деца. По отношение на смъртността на територията, то към 2019 г. тя е общо 283 души, като починали не са регистрирани единствено в село Войници, а най-

високата смъртност на територията е регистрирана в селата Долно Белотинци - 24 души, Горна Вереница 23 души, Доктор Йосифово, Смоляновци и Стубел с по 22 починали всяко.

През 2020 г. раждаемостта се покачва от 52 живородени на 65 живородени, като единствено в селата Трифоново, Славотин, Клисурица, Войници и Благово, няма нито едно родено дете. Най-голям брой живородени на територията на община Монтана към 2020 г. са регистрирани в село Габровница - 14 деца. По отношение на починалите, техният общ брой също се покачва от 283 на 329 починали, като най-голям брой починали са регистрирани в селата Долно Белотинци - 20 души, Габровница - 28 души, Горна Вереница - 25 души, Смоляновци - 36 души и Стубел - 25 души, като най-високата смъртност е регистрирана в село Смоляновци.

През 2021 г. общият брой на живородените на територията на общината спада с 3 души - от 65 живородени през 2020 г., на 62 живородени през 2021 г., като в селата Войници, Горна Вереница, Клисурица, Липен, Славотин и Трифоново няма нито едно родено дете. Най-голям брой живородени към 2021 г. на територията на общината са регистрирани в село Габровница - 15 деца. Смъртността, за разлика от раждаемостта се е увеличила към 2021 г., като от 329 починали през 2020 г. се покачват на 386 души към 2021 г., като най-голям брой починали са регистрирани в следните села низходящо - Смоляновци - 39 починали, Стубел - 35 починали, Долно Белотинци - 30 починали, Студено буче - 26 починали, Горно Церовене - 25 починали, Габровница - 22 починали, Долна Вереница - 21 починали и в селата Благово и Липен - по 20 починали. Няма нито едно населено място от територията на общината, в което да няма нито един починал за целия анализиран период.

Анализа на таблицата показва, че демографската характеристика на територията на община Монтана е изключително неблагоприятна, тъй като броя на живородените е в пъти по-малък от броя на починалите за целия анализиран период, което дава повод да се смята, че не само населението на територията е силно застаряващо, но може да се сметне, че тези стойности са повлияни и от отрицателен механичен прираст на територията.

Таблица 11: Коефициент на раждаемост и коефициент на смъртност за територията на община Монтана, за периода 2019-2021 г.

Община Монтана	2019 г.	2020 г.	2021 г.
Коефициент на раждаемост	5,76%	7,15%	7,06%
Коефициент на смъртност	32,63%	36,20%	43,99%

От таблицата се вижда, че за анализирания период, коефициента на раждаемост за територията на община Монтана се покачва, като през 2019 г., той е 5,76%, през 2020 г. достига своя връх за анализирания период - 7,15% а през 2021 г. спада леко на 7,06%. Коефициента на смъртност обаче, е в пъти по-голям от коефициента на раждаемост, като коефициента на смъртност се покачва точно както и коефициента на раждаемостта, но с

много по-големи стойности. Коефициента на смъртността през 2019 г. е бил 32,63%, през 2020 г. се покачва на 36,20% а през 2021 г. достига до 43,99%.

Тези коефициенти потвърждават твърдението по-горе, че населението на територията е силно застаряващо, младо население почти липсва в селата от общината, което дава обяснение за ниската, а на места дори несъществуваща раждаемост и покачващата се и като цяло много висока смъртност.

Таблица 12: Естествен прираст на територията на община Монтана, за периода 2019-2022 г.

<i>Населено място</i>	<i>2019 г.</i>	<i>2020 г.</i>	<i>2021 г.</i>	<i>2022 г.</i>
<i>Село Безденица</i>	-5	-3	-9	-3
<i>Село Белотинци</i>	-10	-12	-13	-13
<i>Село Благово</i>	-17	-16	-25	-7
<i>Село Винощице</i>	-11	-16	-17	-11
<i>Село Вирове</i>	-4	-3	-3	-9
<i>Село Войници</i>	-12	-3	-6	-1
<i>Село Габровница</i>	0	-1	-7	-2
<i>Село Горна Вереница</i>	-5	-14	-7	-4
<i>Село Горно Церовене</i>	-23	-24	-18	-21
<i>Село Доктор Йосифово</i>	-9	-5	-24	-14
<i>Село Долна Вереница</i>	-9	-12	-8	-5
<i>Село Долна Риска</i>	-3	-14	-20	-4
<i>Село Долно Белотинци</i>	-7	-3	-10	-10
<i>Село Клисурсица</i>	-8	-9	-2	-9
<i>Село Крапчене</i>	-12	-11	-6	-5
<i>Село Липен</i>	-14	-11	-20	-15
<i>Село Николово</i>	-10	-14	-9	-11
<i>Село Славотин</i>	-8	-18	-17	-14
<i>Село Смоляновци</i>	-22	-32	-38	-12
<i>Село Стубел</i>	-19	-20	-31	-14
<i>Село Студено буче</i>	-12	-9	-21	-12
<i>Село Сумер</i>	-8	-10	-8	-3
<i>Село Трифоново</i>	-5	-4	-5	-6
Общо:	-233	-264	-324	-205

На територията на община Монтана, естествения прираст за целия анализиран период остава постоянно отрицателен и постоянно под 200 души. Към 2019 г. естествения прираст на територията е -233 души, след което през 2020 г. се спада още, до -264 души и през 2021 г. достига най-високата си стойност - -324 души. През 2022 г. естествения прираст леко се покачва от - 324 души, на - 205 души, което би могло да се сметне за положително явление, но наистина ще се превърне в такова, когато достигне положителни стойности.

Няма нито едно населено място от територията на община Монтана, където естествения прираст да има положителни стойности, като единствено в през 2019 г. има едно населено място - село Войници, където естествения прираст е неутрален - 0 души.

3.3. Механичен прираст.

Механичният прираст на населението, се формира от общия брой на заселилите се на дадена територия и от общия брой на изселилите се на дадена територия.

Таблица 13: Механичен прираст на територията на община Медковец, за периода 2018-2022 г.

2018 г.									
Община Медковец	Заселени			Изселени			Механичен прираст		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
	73	35	38	113	49	64	-40	-14	-26
2019 г.									
Община Медковец	Заселени			Изселени			Механичен прираст		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
	121	54	67	138	66	72	-17	-12	-5
2020 г.									
Община Медковец	Заселени			Изселени			Механичен прираст		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
	137	73	64	98	47	51	39	26	13
2021 г.									
Община Медковец	Заселени			Изселени			Механичен прираст		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
	101	40	61	109	47	62	-8	-7	-1
2022 г.									
Община Медковец	Заселени			Изселени			Механичен прираст		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
	72	34	38	84	44	40	-12	-10	-2

Вижда се, че за територията на **община Медковец**, механичният прираст почти за целия анализиран период се запазва отрицателен, освен за 2020 г., когато е регистрирана положителна стойност от 39 души, заселили се на територията. Най-ниската регистрирана стойност за територията на общината, за периода 2018-2022 г. е регистрирана през 2018 г., когато тя е -40 души, след което отново има отрицателни стойности, но те са сравнително ниски.

От данните за естествения и механичния прираст може да се каже, че демографските проблеми за цялата страна, са налице и за територията на община Медковец, а именно - застаряващо население, отрицателен естествен прираст, вътрешна миграция и емиграция и други. На фона на тези проблеми, протичащите демографски процеси могат да доведат до

чувствително намаляване на броя на населението в селата на община Медковец, като това е един сериозен проблем и е необходимо да се предприемат мерки, както на общинско, така и на национално ниво за възраждане на българските села и за подобряване на условията на живот в тях.

Таблица 14: Механичен прираст на територията на община Монтана, за периода 2018-2022 г.

2018 г.									
Община Монтана	Заселени			Изселени			Механичен прираст		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
	241	122	119	266	123	143	-25	-1	-24
2019 г.									
Община Монтана	Заселени			Изселени			Механичен прираст		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
	365	198	167	353	162	191	12	36	-24
2020 г.									
Община Монтана	Заселени			Изселени			Механичен прираст		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
	906	490	416	229	126	103	677	364	313
2021 г.									
Община Монтана	Заселени			Изселени			Механичен прираст		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
	343	163	180	331	159	172	12	4	8
2022 г.									
Община Монтана	Заселени			Изселени			Механичен прираст		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
	299	137	162	226	103	123	73	34	39

От таблицата се вижда, че механичният прираст на територията на **община Монтана** (без строителните граници на град Монтана) от 2019 г. до 2022 г. се запазва постоянно положителен. Единствената отрицателна стойност за механичният прираст на територията, за анализирания период е регистрирана през 2018 г., когато той е -25 души. След това през 2019 г. се покачва до 12 души, през 2020 г. достига цели 677 души, след което през 2021 г. отново спада до 12 души, но не достига отрицателни стойности, а през 2022 г. механичният прираст е 73 души.

Таблица 15: Механичен прираст на територията на община Монтана по населени места, за периода 2019-2022 г.

Населено място	2019 г.	2020 г.	2021 г.	2022 г.
Село Безденица	8	14	1	2
Село Белотинци	-2	39	0	-7
Село Благово	4	30	-10	9
Село Винище	-5	36	7	9
Село Вирове	1	4	4	-2

<i>Село Войници</i>	2	12	4	11
<i>Село Габровница</i>	1	3	4	0
<i>Село Горна Вереница</i>	-18	20	-10	-3
<i>Село Горно Церовене</i>	8	28	14	19
<i>Село Доктор Йосифово</i>	-1	78	-7	10
<i>Село Долна Вереница</i>	12	27	-2	11
<i>Село Долна Риска</i>	7	52	11	3
<i>Село Долно Белотинци</i>	-14	-4	-1	-8
<i>Село Клисурица</i>	12	16	1	-2
<i>Село Крапчене</i>	-11	44	-3	7
<i>Село Липен</i>	-16	39	-3	-7
<i>Село Николово</i>	5	88	0	2
<i>Село Славотин</i>	-10	6	4	8
<i>Село Смоляновци</i>	20	3	-15	-4
<i>Село Стубел</i>	14	41	2	16
<i>Село Студено буче</i>	9	36	-9	-2
<i>Село Сумер</i>	-8	39	24	-1
<i>Село Трифоново</i>	-6	26	-4	2
Общо:	12	677	12	73

От таблицата се вижда че механичният прираст за целия анализиран период се запазва положителен, което за съжаление не може да компенсира постоянно отрицателния естествен прираст. Въпреки това, през 2020 г. механичният прираст на територията достига 677 души, но след това през 2021 г. отново спада на 12 души, а към 2022 г. се покачва леко до 73 души.

3.4. Възрастова, полова структура и трудоспособност на населението.

Полова структура.

Половата структура на населението показва, дали населението от мъжки пол или населението от женски пол преобладава, което до някъде би могло да определи и колко висока ще е раждаемостта, както и някои социално-икономически характеристики за дадена територията.

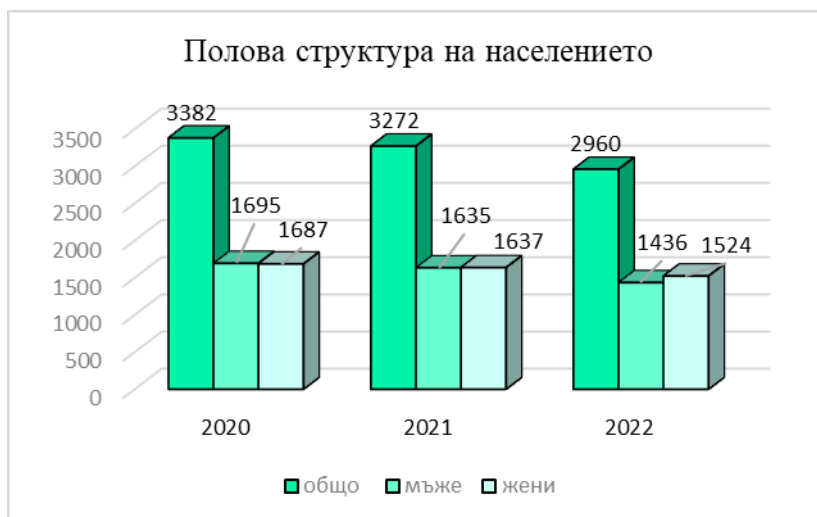
Таблица 16: Полова структура на населението за територията на община Медковец, за периода 2020-2022 г.

<i>Година</i>	<i>Общо</i>	<i>Мъже</i>	<i>Жени</i>
2020	3 382	1 695	1 687
2021	3 272	1 635	1 637
2022	2 960	1 436	1 524

От таблицата се вижда, че на територията на **община Медковец**, за анализирания период като цяло съотношението между мъжете и жените се запазва сравнително еднакво. През 2020

г. броя на населението от мъжки пол е само с 8 души повече, от населението от женски пол, през 2021 г. пък броя на населението от женски пол е с 2 души повече от населението от мъжки пол, и през 2022 г. броя на населението от женски пол вече малко по-осезаемо

доминира над населението от мъжки пол, с 88 души.

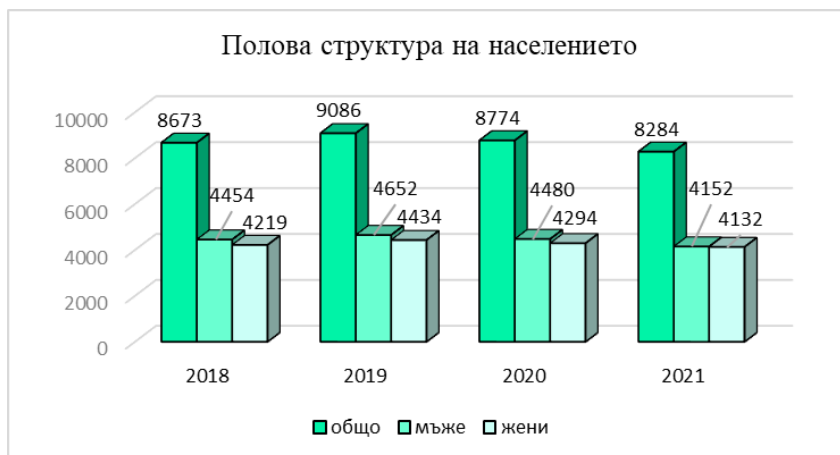
Фигура 4: Полова структура на населението на територията на община Медковец, за периода 2020-2022 г.

Фигурата дава по-ясна представа, за това, че половото съотношение на територията на община Медковец е почти еднакво, като единствено през 2022 г. може да се каже, че има някакво малко по-осезаемо преобладание на единия пол над другия.

Таблица 17: Полова структура на населението за територията на община Монтана, за периода 2019-2021 г.

Година	Общо	Мъже	Жени
2018	8 673	4 454	4 219
2019	9 086	4 652	4 434
2020	8 774	4 480	4 294
2021	8 284	4 152	4 132

От таблицата се вижда, че половата структура на територията на **община Монтана**, за периода 2019-2021 г. показва, че като цяло съотношението население от мъжки пол, към население от женски пол не е с особено големи разлики, като през 2018 г. разликата между населението от мъжки и женски пол е най-осезаема, след което плавно намалява и към 2021 г. разликата в броя на населението между двата пола почти се стопява.

Фигура 5: Полова структура на населението за територията на община Монтана, за периода 2018-2021 г.

На представената фигура по-ясно се вижда, как за анализирания период броя на населението от мъжки пол и броя на населението от женски пол почти се изравнява, и съотношението стига стойност много близка до 50/50.

Възрастова структура.

Възрастовата структура е показател, който определя как естественият и механичният прираст влияят върху общия брой на населението на територията, като тя се изразява в разпределението на населението по възрастови групи.

Таблица 18: Възрастова структура на територията на община Медковец, за периода 2020-2022 г.

Възрастова група	2020 г.	2021 г.	2022 г.
0-4	144	138	120
5-9	146	153	146
10-14	153	141	141
15-19	163	149	143
20-24	148	152	117
25-29	154	144	89
30-34	154	152	134
35-39	156	158	121
40-44	214	199	162
45-49	202	208	195
50-54	204	208	191
55-59	224	200	198
60-64	245	238	220
65-69	257	261	231
70-74	300	283	264

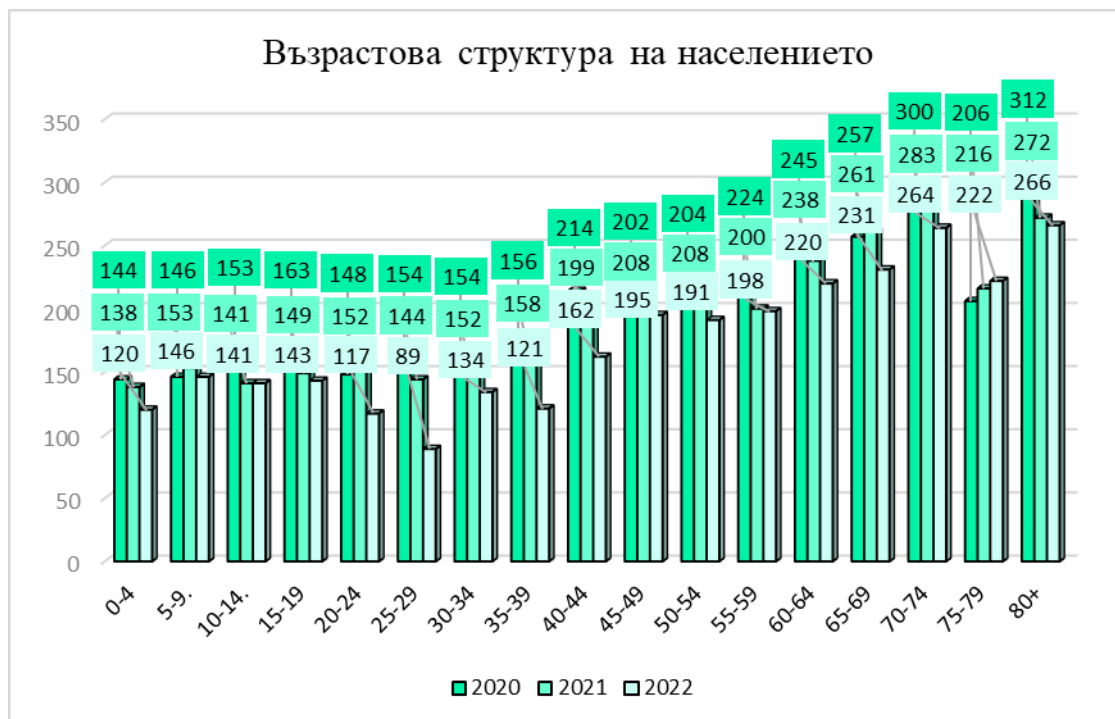
Възрастова група	2020 г.	2021 г.	2022 г.
75-79	206	216	222
80+	312	272	266

Възрастовата структура на територията на **община Медковец**, както се вижда от таблицата, показва, че населението на територията е застаряващо. Възрастовите групи могат да се разделят на три - население на възраст между 0 и 14 години, населението на възраст между 15 и 64 години и население на възраст между 65 и 80+ години. От таблицата се вижда, че населението във всички възрастови групи намалява пропорционално с общото намаляване на населението на територията.

Към 2020 г. населението на възраст между 0 и 14 години е било 443 души, към 2021 г., то е 432 души, а към 2022 г. - 407 души. Това показва, че населението в тази възрастова група намалява, като това може да се приеме като неблагоприятно явление, тъй като това е населението, което в бъдеще ще достигне трудоспособна възраст, което пък от своя страна ще повлияе неблагоприятно на социално-икономическите характеристики.

Населението на възраст между 15 и 64 години, към 2020 г. е било 1 864 души, през 2021 г., то е 1 808 души, а през 2022 г. то спада на 1 570 души. Тези стойности на населението в тази възрастова група показват, че населението в трудоспособна възраст на територията на община Медковец силно намалява, като намаляването за анализирания период е с 294 души. Това би повлияло неблагоприятно, тъй като намаляването на населението в тази възрастова група би могло да е обусловено и от естествения и от механичния прираст, които дават отрицателни стойности. Това население, в бъдеще ще се превърне в население в над трудоспособна възраст, т.е. застаряващо население, което би могло да увеличи смъртността на територията, съответно и отрицателния естествен прираст. За да може населението в тази възрастова структура, да не повлияе силно неблагоприятно на социално-икономическите и демографските характеристики на територията, то би следвало да се стимулира раждаемостта, както и да се популяризира територията на общината и да се привличат млади хора, които да се заселват в общината, за да може населението на възраст между 0 и 14 годишна възраст да се увеличи и да компенсира застаряващото население и да се увеличи раждаемостта.

Населението на възраст между 65 и 80+ години, към 2020 г. е било 1 075 души, към 2021 г. - 1 032 души, а към 2022 г. то е 983 души. Спада на населението в тази възрастова група, по скоро може да се приеме, че се дължи на общото намаляване на населението на територията на община Медковец, както и на високата смъртност през последните години. Положително явление е, че населението в тази възрастова група, не надвишава броя на населението на възраст между 15 и 64 години, макар че стойностите са сравнително близки, в сравнение с населението на възраст между 0 и 14 години, където общия брой на населението в нея е под 500 души.

Фигура 6: Възрастова структура на населението на територията на община Медковец, за периода 2020-2022 г.

Като цяло, възрастовата структура на територията на община Медковец, за анализирания период показва, че населението на територията на общината е силно застаряващо, което налага общината да предприеме мерки към намаляване на застаряващото население и увеличава на младото - повишаване раждаемостта, привличане на млади хора към територията на общината и други. Ако не бъдат предприети необходимите мерки за справяне с демографските проблеми на територията на общината, то населението там ще продължи да намалява и то с бързи темпове, тъй като вече беше установено, че то е застаряващо, а също така и ще повлияе освен на демографските, но и на социално-икономическите характеристики на територията.

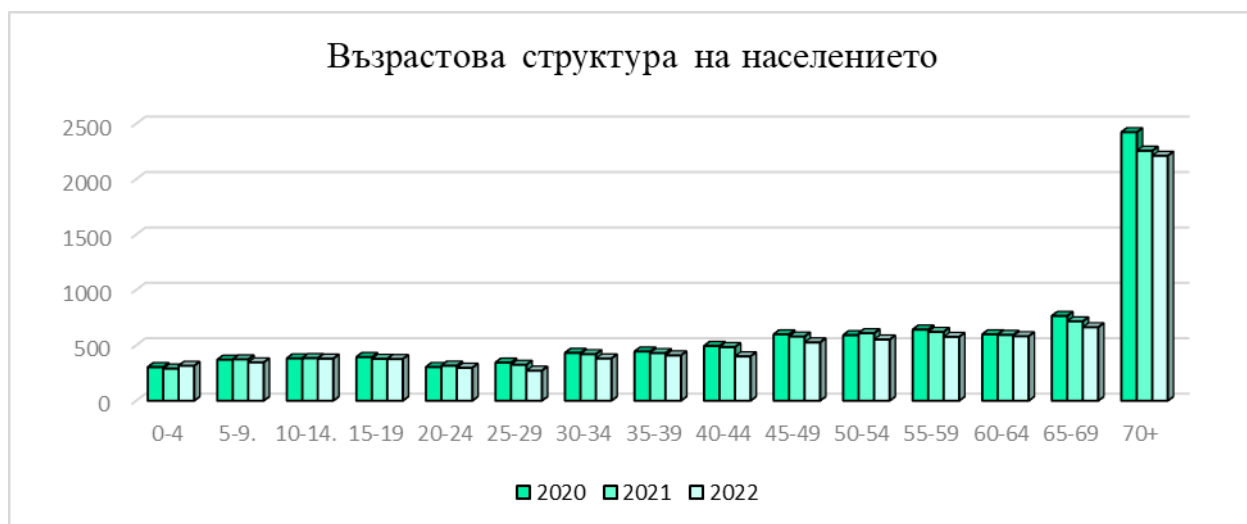
Таблица 19: Възрастова структура на територията на община Монтана, за периода 2020-2022 г.

Възрастова група	2020 г.	2021 г.	2022 г.
0-4	303	290	315
5-9	370	373	346
10-14	382	384	380
15-19	394	378	376
20-24	304	316	297
25-29	344	324	271
30-34	432	420	381

35-39	444	430	409
40-44	494	484	400
45-49	599	579	526
50-54	591	609	552
55-59	642	621	576
60-64	599	594	582
65-69	765	716	663
70+	2 423	2 256	2 210

Спрямо таблицата можем да кажем, че населението на територията на **община Монтана** е силно застаряващо, което е изключително неблагоприятно явление. В комбинация със силното застаряване на населението действа и общото намаляване на населението на територията, което е поредната предпоставка за формирането на отрицателни явления освен

в демографските характеристики на територията, но и в социално-икономически аспект.

Фигура 7: Възрастова структура на населението на територията на община Монтана, за периода 2020-2022 г.

Възрастовата група между 0 и 14 години, към 2020 г. е представена от общо 1 055 души, към 2021 г. от 1 047 души, а към 2022 г. от 1 041 души, което показва спад на най-младото и все още намиращо се в нетрудоспособна възраст население.

Възрастовата група между 15-64 години, т.е. населението, намиращо се в трудоспособна възраст, към 2020 г. наброява 4 843 души, към 2021 г., то е 4 755 души, а към 2022 г. - 4 370 души, Това показва общото намаляване на населението на територията на общината, но също така може да приемем, че част от намаляване на населението в тази възрастова група, се дължи на преминаването на част от населението в следващата възрастова група, т.е. остаряване на населението.

Възрастовата група между 65 и 70+ години е представена от доста голяма част от общия брой на населението на територията на община Монтана, като към 2020 г. броя на населението от тази възрастова група е 3 188 души, към 2021 г. - 2 972 души, а към 2022 г. е 2 873 души. Макар и намаляването на населението в тази възрастова група от 3 188 души през 2020 г., на 2 873 души през 2022 г., то все пак населението на територията е застаряващо, тъй като има твърде ниска раждаемост, за големия брой на населените места в общината (23 села) и твърде висок брой население, което ще се превърне в застаряващо.

Това показва неблагоприятна възрастова характеристика на населението на територията, като в полза на община Монтана би било, да се популяризира и рекламира територията, да се стимулира заселването на млади хора и съответно подобряване не само на демографската, но и на социално-икономическата характеристика на територията.

Трудоспособност на населението.

Възрастовата структура до една голяма степен определя и трудоспособността на населението на дадена територията.

Таблица 20: Население в, под и над трудоспособна възраст на територията на община Медковец, за периода 2020-2022 г.

2020 г.			
Община Медковец	Общо	Мъже	Жени
Под трудоспособна възраст	478	253	225
В трудоспособна възраст	1 728	994	734
Над трудоспособна възраст	1 176	448	728
2021 г.			
Община Медковец	Общо	Мъже	Жени
Под трудоспособна възраст	464	239	225
В трудоспособна възраст	1 689	961	728
Над трудоспособна възраст	1 119	435	684
2022 г.			
Община Медковец	Общо	Мъже	Жени
Под трудоспособна възраст	437	230	207
В трудоспособна възраст	1 466	802	664
Над трудоспособна възраст	1 057	404	653

От таблицата се вижда, че за анализирания период, населението в под трудоспособна възраст на територията на община Медковец е с много ниски стойности, които дори не успяват да достигат до 500 души. Това е изключително неблагоприятно явление, тъй като бъдещото население, което ще влезе в трудоспособна възраст е изключително малко, а пък населението, което към момента е в трудоспособна възраст ще се превърне в население в над трудоспособна възраст. Това показва, че населението на територията на община Медковец е силно застаряващо и би могло да предизвика освен силни демографски проблеми на

територията, също така и социално-икономически, тъй като икономическото активното

население ще намалява.

Фигура 8: Трудоспособност на населението на територията на община Медковец, към 2022 г.

Съотношението на населението в под трудоспособна възраст към населението в трудоспособна възраст и към това в над трудоспособна възраст за общината изглежда по следния начин: 15% : 49% : 36%. Вижда се, че дела на населението в трудоспособна възраст е много близко до дела на населението в над трудоспособна възраст. Другото силно отрицателно явление е, изключително малкия дял на населението в под трудоспособна възраст, което предполага, че количествено и качествено, икономически активното население ще намалява в близките години, ако не бъдат предприети мерки по въпроса.

3.5. Заетост и безработица.

За територията на **община Медковец**, по данни на НСИ, коефициентът на заетост за възрастовата група - 15-64 годишна възраст, или населението в трудоспособна възраст е 30,8%.

Таблица 21: Средносписъчен брой на наетите лица по трудово или служебно правоотношение на територията на община Медковец, за периода 2017-2019 г.

Година	Общо, брой	Обществен сектор, брой	Частен сектор, брой
2017	399	210	189
2018	463	257	206
2019	382	233	149

От таблицата се вижда, че общия брой на наетите лица на територията на община Медковец за анализирания период варира, като през 2017 г., общия брой на наетите е 399 души, през 2018 г., броят им се покачва на цели 463 души, което за една година е покачване с 64 души, а през 2019 г. спадат на 382 души, или спад от 82 души за период от една година.

Пазарът на труда на територията на община Медковец, се характеризира с висока безработица, като равнището на безработица, изчислено като дял на регистрираните безработни лица в бюрата по труда към икономически активното население на възраст от 15 до 64 години, по данни на Агенцията на заетостта, за община Медковец, възлиза на 32,3%, което е доста по-високо от общия коефициент на безработица и за областта - 13,0% и за страната - 7,4%.

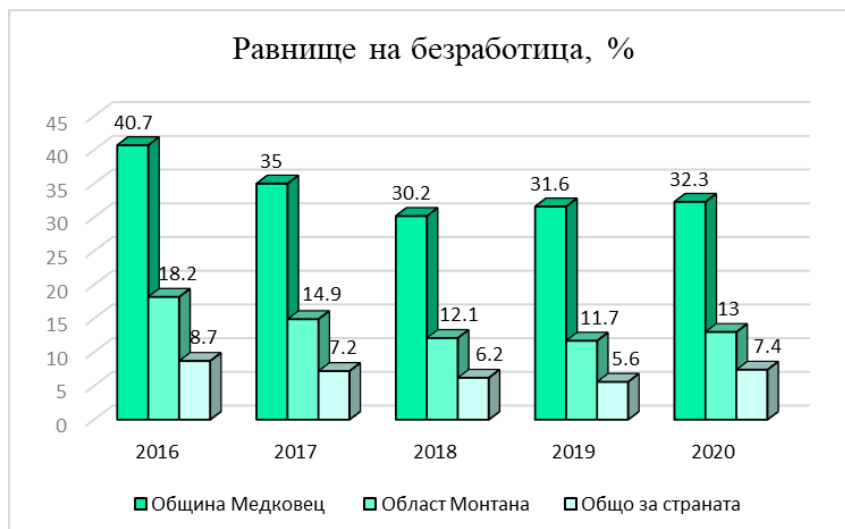
Таблица 22: Равнище на безработица за територията на община Медковец, за периода 2016-2020 г.

<i>Година</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>
<i>Община Медковец</i>	<i>%</i>				
	40,7	35,0	30,2	31,6	32,3

От таблицата се вижда, че за анализирания период, равнището на безработицата за територията на община Медковец има най-ниски стойности през 2018 г. - 30,2%, а най-високата стойност е регистрирана през 2016 г., когато равнището на безработицата е 40,7%.

За анализирания период, от 2016 г., когато равнището на безработицата е най-високо, през 2017 г. започва да спада и след това през 2019 г. се покачва от 30,2% на 31,6%, а през 2020 г. се покачва още, до 32,3%, което показва покачване през последните години.

Въпреки това има тенденция към леко увеличаване на заетостта, респективно и на плавно намаляване на безработицата в общината, от 40,7% през 2016 г. до 32,3% през 2020 г., като тази тенденция е предпоставена преди всичко от стартирането на схемите на финансиране от Европейския съюз и провеждането на активни политики и мерки за въздействие на пазара на труда, които водят, макар и не толкова осезаемо, до все пак повсеместно икономическо съживяване на общината.

Фигура 9: Равнище на безработица за територията на община Медковец, област Монтана и общо за страната, за периода 2016-2020 г.

Макар тенденцията към спад на равнището на безработица за територията на община Медковец през последните години, то остава с над 18% над средното за област Монтана и над 4 пъти по-високо от средното за страната, за 2020 г.

Положителна тенденция за намаляване на безработицата през анализирания период проличава от прираста на безработицата в община Медковец, който, както за областта, така и за страната, макар и с малки колебания все пак се запазва отрицателен.

Таблица 23: Прираст на безработицата за периода 2016-2020 г., за територията на община Медковец.

Прираст на безработица, %					
Година	2016	2017	2018	2019	2020
Община Медковец	-6,8	-5,7	-4,8	-0,6	0,7
Област Монтана	-2,2	-3,3	-2,8	-0,4	1,3
Общо за страната	-1,4	-1,5	-1,0	-0,6	1,8

От таблицата се вижда, че прираста на безработица, както за община Медковец, така и за областта и за страната, за целия анализиран период придобива положителни стойности единствено през 2020 г., като за община Медковец прираста на безработицата е по-нисък, както от този за областта, така и за страната.

Таблица 24: Средногодишен брой безработни лица за територията на община Медковец, за периода 2016-2020 г.

Година	2016	2017	2018	2019	2020
Общ брой безработни	434	347	366	359	317
Брой безработни жени	209	193	198	192	176
% безработни жени	48,2	55,6	54,1	53,5	55,5

Брой безработни мъже	225	154	168	167	141
% безработни мъже	51,8	44,4	45,9	46,5	44,5

От таблицата се вижда, че броя на безработните лица на територията на община Медковец, през периода 2016-2020 г. намалява, като общото намаляване за целия период е със 117 души, което може да се отчете като положително явление. Също така по-голям брой безработни се отчитат при женския пол, отколкото при мъжкия, като процента на безработица при населението от женски пол за целия анализиран период се увеличава с около 7%, докато процента на безработицата при населението от мъжки пол, за целия анализиран период намалява с около 7%.

Таблица 25: Брой продължително безработни лица на територията на община Медковец, за периода 2017-2020 г.

Година	По професионална квалификация			По образование			
	С професия	Специалисти	Без специалност и професия	Висше	Средно	Основно	Начално и по-ниско
2017	60	21	266	4	46	220	77
2018	68	24	274	3	45	229	89
2019	57	11	291	2	45	246	66
2020	64	16	237	2	38	199	78

От таблицата се вижда, че най-малък брой на продължително безработните за целия анализиран период на територията на община Медковец, е регистриран при населението с висше образование, а най-голям брой на продължително безработните е регистриран при населението без специалност и професия.

Таблица 26: Профилиращи характеристики на безработните лица на територията на община Медковец за периода 2016-2020 г.

Профилиращи характеристики	Брой/%	2016	2017	2018	2019	2020
С основно и по-ниско образование	Брой	287	225	233	253	202
	%	66,1	64,8	63,7	70,5	63,7
До 29-годишна възраст	Брой	63	48	39	45	33
	%	14,5	13,8	10,7	12,5	10,4
Над 50-годишна възраст	Брой	184	146	170	159	144
	%	42,4	42,1	46,4	44,3	45,4
Продължително безработни	Брой	290	225	205	227	167
	%	66,8	64,8	56,0	63,2	52,7
С намалена	Брой	6	6	6	8	6

<i>работоспособност</i>	%	1,4	1,7	1,6	2,2	1,9
-------------------------	---	-----	-----	-----	-----	-----

От таблицата се вижда, че по образователен признак, най-голямата група на безработните лица е тази с основно и по-ниско образование, като техният относителен дял бележи тенденция на нарастване за анализирувания период, като от 66,1% през 2016 г. се покачва на 70,5% през 2019 г. и след това се отбелязва положителен момент - през 2020 г., когато процентът на безработните с основно и по-ниско образование намалява до 63,7%. Най-малката група на безработните лица пък е тази с намалена работоспособност, като тя се запазва постоянно с едни и същи стойности като брой на безработните лица, освен през 2019 г., когато те се покачват до 8, но след това през 2020 г. те отново спадат на 6.

Ниската степен на образование и липсата на квалификация на безработните са една сериозна пречка за реализацията на пазара на труда. Все по-често работодателите заявяват работни места с повишени изисквания, съответстващи на новите технологии, информационните системи и европейските стандарти в производството на стоки и услуги. В условията на високото равнище на безработицата и стеснен пазар на предлагане на работни места, както на територията на община Медковец, така и не само в областта, но и в страната, групата с ниско образование и без специалност и квалификация остава неконкурентна.

Разминаването между търсене и предлагане на специалисти с висше образование на пазара на труда на територията на община Медковец също деформира до известна степен пазара на труда, в резултат на което квалифицирани специалисти с висше образование понякога остават трайно на борсата на труда, тъй като приемат нискоквалифицирана работа или търсят реализация в други общини. Продължителният престой на пазара на труда или нискоквалифицираната работа на такива специалисти води до загуба на професионални качества, деквалификация, демотивация за включване в трудовата заетост и непълноценно използване на наличния човешки потенциал.

Таблица 27: Разкрити работни места на територията на община Медковец за периода 2017-2020 г.

Година	Всичко	С работнич еска професия	Специа листи	Без квалификация		
				Общо	Със средно образование	С основно и по-ниско образование
2017	68	59	9	49	9	40
2018	13	3	7	6	4	2
2019	67	58	7	60	2	58
2020	10	3	4	6	3	3

Разкритите нови работни места на територията на община Медковец за анализирувания период силно варират, като най-много са през 2017 г. - 68 броя, а най-малко през 2020 г. -

едва 10. Разкритите работни места за населението без квалификация също силно варират, като най-голям брой са разкрити през 2019 г. - 60 броя, а най-малко през 2018 г. и 2020 г. - едва 6 места (общо 12 за двете години).

Таблица 28: Брой лица включени в мерки и програми за заетост на територията на община Медковец, за периода 2016-2020 г.

Година	2016	2017	2018	2019	2020
Мерки за заетост	-	1	-	-	-
Програма за заетост	36	61	16	14	51
ОП „Развитие на човешките ресурси“	70	17	29	10	28
Общо:	106	79	45	24	79

Разкритите работни места по различни мерки и програми за заетост варират в доста широки граници, като най-голям брой са били разкрити през 2016 г. - общо 106 места, след което спадат до 2019 г., когато достигат едва 24 броя, а през 2020 г. те отново се покачват до 79 броя, като това би могло да се сметне за положително явление, особено ако новоразкритите работни места по мерки и програми за заетост продължат да се покачват.

Таблица 29: Устроени на работа лица от рисковите групи в община Медковец за периода 2017-2020 г.

Година	Рискови групи				
	Общо	Над 55 години	Продължително безработни	Роми	С намалена трудоспособност
2017	220	23	42	2	1
2018	126	25	31	1	-
2019	148	22	36	2	2
2020	152	27	41	-	2

Работните места за лица от рисковите групи през анализирания период варират, но общо погледнато може да се приеме че намаляват, тъй като през 2017 г. общия им брой е 220, след което силно спадат с 94 броя през 2018 г., т.е. от 220 на 126 броя и след това през 2019 г. и 2020 г. се регистрират леки покачвания, като от 126 броя през 2018 г. достигат до 152 броя през 2020 г.

Най-голям брой работни места са устроени за лицата над 55 годишна възраст и за продължително безработните, като за ромите (които са маргинализирана група) и за населението с намалена трудоспособност те са най-малък брой, като това би могло да повлияе на социалната характеристика на територията.

Таблица 30: Регистрирани безработни лица и равнище на безработица за територията на **община Монтана**, за периода 2020-2022 г.

Показатели	2020 г.	2021 г.	2022 г.
Регистрирани безработни лица, брой	478	396	352
Равнище на безработица, %	5,01	3,92	3,35
Равнище на безработица за област Монтана, %	11,35	9,69	9,68

От таблицата се вижда, че броя на регистрираните безработни лица за територията на община Монтана, за периода 2020-2022 г. намалява, като от 478 безработни към 2020 г., спадат на 352 безработни към 2022 г., т.е. спад на общия брой от 126 души. Съответно, чрез спадането на общия брой регистрирани безработни спада и равнището на безработицата - от 5,01% през 2020 г., на 3,35% през 2022 г.

За разлика обаче, от равнището на безработицата за община Монтана, то това за област Монтана е много по-високо, но все пак и за областта равнището спада за анализирания период. Разликата в равнищата на безработица за община Монтана и област Монтана към 2022 г. е 6,33%.

Таблица 31: Брой безработни лица по възраст и степен на образование за територията на община Монтана, за периода 2020-2022 г.

Показатели	2020 г.	2021 г.	2022 г.
Брой безработни до 29 годишна възраст	32	24	24
❖ От тях с висше образование, брой	3	0	0
❖ От тях със средно образование, брой	9	8	11
❖ От тях с основно образование, брой	11	10	8
❖ От тях с начално и по-ниско образование, брой	9	6	5
Брой безработни от 30 до 54 годишна възраст	265	195	180
❖ От тях с висше образование, брой	2	4	2
❖ От тях със средно образование, брой	83	54	59
❖ От тях с основно образование, брой	74	56	43
❖ От тях с начално и по-ниско образование, брой	106	81	76
Брой безработни над 55 годишна възраст	181	177	148
❖ От тях с висше образование, брой	0	2	1
❖ От тях със средно образование, брой	79	78	59
❖ От тях с основно образование, брой	42	35	36
❖ От тях с начално и по-ниско образование, брой	60	62	52

От таблицата се вижда, че броя на безработните по възраст намалява, като за безработните на възраст до 29 г. спада от 32 души през 2020 г. на 24 души през 2022 г., безработните на

възраст от 30 до 54 г. спада от 265 души през 2020 г., на 180 души през 2022 г., а безработните на възраст над 55 г. спада от 181 души през 2020 г. на 148 души през 2022 г.

Безработните на възраст до 29 г. по степен на образование също намаляват за някои степени - безработните с висше образование от 3 души през 2020 г., спада до 0 души през 2022 г., безработните със средно образование обаче се увеличават, като през 2020 г. са били 9 души, а през 2022 г. се увеличават на 11 души, което е неблагоприятно явление. Безработните с основно образование и начално и по-ниско образование също намаляват, съответно от 11 души през 2020 г., на 8 души през 2022 г., и от 9 души през 2020 г., на 5 души през 2022 г. Това намаляване на броя на безработните по степен на образование от тази възрастова група е благоприятно явление, макар и да се констатира леко покачване в броя на безработните със средно образование.

Безработните на възраст от 30 до 54 г. по степен на образование намаляват за всички степени - безработните с висше образование през 2020 г. са били 2 души, след което през 2021 г. се покачват до 4 души и през 2022 г. отново спадат на 2 души, т.е. броят им се запазва. Безработните със средно образование намаляват от 83 души през 2020 г., на 59 души през 2022 г., безработните с основно образование намаляват от 74 души през 2020 г., на 43 души през 2022 г., а безработните с начално и по-ниско образование спадат от 106 души през 2020 г., на 76 души през 2022 г.

Безработните на възраст над 55 г. по степен на образование намаляват за всички степени, освен за безработните с висше образование, които към 2020 г. са 0 души, а към 2022 г. има един безработен. Безработните със средно образование от 79 души през 2020 г., спадат на 59 души през 2022 г., тези с основно образование спадат от 42 души през 2020 г., спадат на 36 души през 2022 г., а безработните с начално и по-ниско образование спадат от 60 души през 2020 г., на 52 души през 2022 г.

Данните за спада на безработните от съответните възрастови групи по степен на образование показват, че като цяло броят на безработните спада, както за всички възрастови групи, така и за всички степени на образование от съответните възрастови групи, което показва положителна тенденция към намаляване на безработицата на територията на община Монтана.

Таблица 32: Брой безработни младежи по възраст и степен на образование за територията на община Монтана, за периода 2020-2022 г.

Показатели	2020 г.	2021 г.	2022 г.
Брой безработни до 19 годишна възраст	0	6	1
❖ От тях с висше образование, брой	0	0	0
❖ От тях със средно образование, брой	0	4	0
❖ От тях с основно образование, брой	0	2	0
❖ От тях с начално и по-ниско образование, брой	0	0	1

Брой безработни от 20 до 24 годишна възраст	7	5	11
❖ От тях с висше образование, брой	3	0	0
❖ От тях със средно образование, брой	3	3	9
❖ От тях с основно образование, брой	0	2	4
❖ От тях с начално и по-ниско образование, брой	1	0	1
Брой безработни от 25 до 29 годишна възраст	25	13	12
❖ От тях с висше образование, брой	0	0	0
❖ От тях със средно образование, брой	6	1	5
❖ От тях с основно образование, брой	11	6	4
❖ От тях с начално и по-ниско образование, брой	8	6	3

От таблицата се вижда, че броят на безработните младежи до 19 годишна възраст се е покачил, но все пак е незначителен, като през 2020 г. броя на безработните от тази възрастова група е бил 0, а към 2022 г. той е един. По степен на образование, броят на безработните с висше образование за целия анализиран период се запазва 0 души, безработните със средно образование през 2020 г. са били 0 души, през 2021 г. се покачват до 4 души, а през 2022 г. отново са 0 души. Безработните с основно образование през 2020 г. са били 0 души, през 2021 г. се покачват на 2 души а през 2022 г. отново са 0 души, а безработните с начално и по-ниско образование през 2020 г. и 2021 г. са били 0 души, а към 2022 г. е само един, като това е и единствения регистриран безработен към 2022 г. за тази възрастова група.

Броя на безработните младежи от 20 до 24 годишна възраст обаче се увеличава за анализирания период, от 7 души през 2020 г., на 11 души през 2022 г. По степен на образование броят на безработните с висше образование от 3 души през 2020 г. спада на 0 души през 2022 г., броя на безработните със средно образование се покачва от 3 души през 2020 г., на 9 души през 2022 г. Броят на безработните с основно образование също се увеличава, като от 0 души през 2020 г., се увеличават на 4 души през 2022 г., а броят на безработните с начално и по-ниско образование се запазва еднакъв - 1 човек през 2020 г. и 1 човек през 2022 г.

Броят на безработните младежи от 25 до 29 годишна възраст намалява за целия анализиран период, а броят на безработните от съответната възрастова група по степен на образование също намаляват, като безработните с висше образование се запазват 0 души през целия анализиран период, броят на безработните със средно образование намалява от 6 души през 2020 г., на 5 души през 2022 г., броят на безработните с основно образование намалява от 11 души през 2020 г., на 4 души през 2022 г., а броят на безработните с начално и по-ниско образование спадат от 8 души през 2020 г., на 3 души през 2022 г.

Положителна тенденция се образува основно във възрастовите групи до 19 години и от 25 до 29 години, тъй като там броят на безработните за периода 2020-2022 г. намалява, докато за възрастовата група от 20 до 24 години се образува не особено благоприятна тенденция, тъй като в тази възрастова група броят на безработните се покачва, като това са степените на

образование - средно и основно. За да се предотврати тази тенденция, община Монтана следва да предприеме мерки за насърчаване на населението от съответните степени на образование да работят и да се реализират в бъдеще.

Таблица 33: Регистрирани продължително безработни по степен на образование за територията на община Монтана, за периода 2020-2022 г.

Показатели	2020 г.	2021 г.	2022 г.
Регистрирани продължително безработни, общ брой	262	189	129
Продължително безработни с висше образование, брой	2	1	0
Продължително безработни със средно образование, брой	78	57	36
Продължително безработни с основно образование, брой	68	47	29
Продължително безработни с начално и по-ниско образование, брой	114	84	64

Броя на продължително безработните за територията на община Монтана за анализирания период намалява, като от общо 262 безработни през 2020 г., спадат на 129 безработни през 2022 г., като се отчита намаляване на продължително безработните по всички степени на образование - продължително безработните с висше образование намаляват от 2 души през 2020 г., на 0 души през 2022 г., тези със средно образование намаляват от 78 души през 2020 г., на 36 души през 2022 г., продължително безработните с основно образование намаляват от 68 души през 2020 г., на 29 души през 2022 г., а тези с начално и по-ниско образование намаляват от 114 души през 2020 г., на 64 души през 2022 г.

Тези данни показват положителна тенденция по показателя продължително безработни по степен на образование, тъй като и общият им брой намалява и броят им за всяка образователна степен намалява, като тези с висше образование спадат до 0 души.

Таблица 34: Икономически активно население - заети и безработни на територията на община Монтана, към 2021 г.

Населено място	Икономически активни	Заети	Безработни
Село Безденица	99	61	38
Село Белотинци	78	68	10
Село Долно Белотинци	176	152	24
Село Благово	215	182	33
Село Винощице	101	71	30
Село Вирове	88	77	11
Село Войници	35	18	17
Село Габровница	271	223	48
Село Горна Вереница	43	43	0
Село Горно Церовене	136	130	6

Населено място	Икономически активни	Заети	Безработни
Село Доктор Йосифово	208	83	125
Село Долна Вереница	87	79	8
Село Долна Рикса	14	11	3
Село Клисурсица	22	21	1
Село Крапчене	145	120	25
Село Липен	73	54	19
Село Николово	199	183	16
Село Славотин	80	79	1
Село Смоляновци	271	227	44
Село Стубел	175	140	35
Село Студено буче	128	93	35
Село Сумер	78	47	31
Село Трифоново	25	25	0
Общо:	2 747	2 187	560

Общия брой икономическо активно население на територията на **община Монтана** е 2 747 души, от общото население на общината - 8 040 души, а общия брой заети на територията на общината са 2 187 души. За сметка на икономическо активното население и общия брой на заетите на територията на общината, то броя на безработните е сравнително нисък - 560 души.

Таблица 35: Икономически неактивно население - учащи и пенсионери на територията на община Монтана, към 2021 г.

Населено място	Икономически неактивни	Учащи	Пенсионери
Село Безденица	168	14	82
Село Белотинци	245	5	186
Село Долно Белотинци	304	24	182
Село Благово	248	18	211
Село Винощице	116	7	86
Село Вирове	208	22	116
Село Войници	40	5	33
Село Габровница	520	60	223
Село Горна Вереница	120	2	111
Село Горно Церовене	243	11	200
Село Доктор Йосифово	297	16	202
Село Долна Вереница	127	3	95
Село Долна Рикса	124	2	97
Село Клисурсица	62	3	49
Село Крапчене	145	3	130
Село Липен	214	0	198
Село Николово	212	18	164
Село Славотин	247	7	203
Село Смоляновци	453	12	356

Населено място	Икономически неактивни	Учащи	Пенсионери
Село Стубел	240	16	180
Село Студено буче	258	20	161
Село Сумер	156	7	129
Село Трифоново	75	1	61
Общо:	4 822	276	3 455

От таблицата се вижда, че общия брой на икономически неактивното население на територията на община Монтана е почти два пъти по-високо от икономически активното - 4 822 души. Учащите на територията на общината са 276 души, а пенсионерите 3 455 души, което е много голям брой, който надвишава и броя на икономически активното население и броя на заетите на територията на общината. Това е неблагоприятно явление, което само потвърждава влошената демографска характеристика на територията и още веднъж показва, че населението на територията е застаряващо.

3.6. Образователен ценз на населението.

Демографското състояние на територията на **община Медковец** следва демографските тенденции не само на страната, но и тези на региона и областта, т.е. застаряване на населението и намаляването на общия му брой. Възрастовата структура на населението на територията на общината е влошена - броят на децата и учениците в община Медковец намалява в резултат на по-ниската раждаемост, отрицателния естествен прираст и тенденцията към миграция на родителите - преди всичко млади хора в активна трудоспособна възраст. Постепенното намаляване на децата в образователната система се задълбочава с всяко поколение, като интензифицирането на тези процеси може да има сериозни негативни последствия върху социално-икономическото развитие на територията на общината.

Таблица 36: Образователен ценз на населението на територията на община Медковец за периода 2011-2021 г.

Община Медковец	Общо	Висше	Средно	Основно	Начално и по-ниско
2011 г.	3 823	264	1 295	1 559	692
2021 г.	2 896	272	1 339	789	495

От таблицата се вижда, че през 2011 г. общият брой на завършилото образование население е 3 823 души, от които най-голям брой са завършили основно образование - 1 559 души, на второ място се нарежда населението завършило средно образование - 1 295 души, на трето място се нарежда населението завършило начално и по-ниско образование - 692 души и на последно място се нарежда населението завършило висше образование. Тези

данни показват, че към 2011 г. на територията на община Медковец образователният ценз на населението може да се приеме като нисък, тъй като най-голям брой завършили има с основно образование, което от своя страна означава и че няма как да започнат да учат висше образование. Най-малък брой население има с висше образование, което от своя страна е неблагоприятно за икономическото развитие на територията на общината, тъй като има твърде малко квалифицирани кадри.

Към 2021 г., както може да се види и от данните в таблицата, ситуацията вече е различна – общият брой на завършилите някаква образователна степен е общо 2 896 души, което е с 927 души по-малко отколкото през 2011 г., като това може да се отнесе към нарастващата неблагоприятна демографска характеристика на територията. Макар и намаляване на общия брой завършили, образователният ценз на населението може да се приеме като покачен, тъй като най-голям брой население има завършено средно образование - 1 339 души, което от своя страна е предпоставка за записването и завършването на висше образование, макар и завършилите висше да са най-малък брой - 272 души, но все пак са по-голям брой от тези през 2011 г. На второ място се нарежда населението завършило основно образование - 789 души и на трето място се нарежда населението завършило начално и по-ниско образование - 495 души.

Цялостно погледнато, за целия анализиран период образователния ценз на населението на територията на община Медковец може да се приеме като повишен, макар и намаляването на общия брой завършили каквато и да било образователна степен, тъй като това може да се отнесе най-вече към влошената демографска картина на територията на общината.

Таблица 37: Брой на населението по степен на завършено образование за територията на община Медковец, към 2021 г.

<i>Населено място</i>	<i>Общо</i>	<i>Висше</i>	<i>Средно</i>	<i>Основно</i>	<i>Начално</i>	<i>Без образование</i>
<i>Село Безденица</i>	296	15	112	113	23	33
<i>Село Белотинци</i>	344	30	184	102	14	14
<i>Село Долно Белотинци</i>	538	28	275	149	55	30
<i>Село Благово</i>	485	35	327	103	12	8
<i>Село Виноце</i>	236	17	130	65	11	13
<i>Село Вирове</i>	336	9	169	73	43	42
<i>Село Войници</i>	81	5	36	27	7	6
<i>Село Габровница</i>	938	32	293	350	163	100
<i>Село Горна Вереница</i>	164	21	98	39	2	4
<i>Село Горно Церовене</i>	400	33	255	69	26	17
<i>Село Доктор Йосифово</i>	571	30	252	170	75	44
<i>Село Долна Вереница</i>	229	32	110	75	4	8
<i>Село Долна Рикса</i>	147	9	58	65	5	10

Населено място	Общо	Висше	Средно	Основно	Начално	Без образование
Село Клисурсица	87	7	53	25	1	1
Село Крапчене	298	19	222	47	6	4
Село Липен	294	22	185	77	6	4
Село Николово	431	45	282	84	11	9
Село Славотин	339	27	210	74	17	11
Село Смоляновци	746	52	489	133	43	29
Село Стубел	438	27	269	116	12	14
Село Студено буче	423	22	216	130	35	20
Село Сумер	248	31	124	61	20	12
Село Трифоново	103	11	62	24	6	0
Общо:	8 172	559	4 411	2 171	597	433

От таблицата се вижда, че най-голям брой население от територията на **община Монтана** има от тези, завършили средно образование - общо 4 411 души, следвани от населението завършило основно образование - 2 171 души, след това се нарежда населението завършило начално образование - 597 души и най-малък брой е населението завършило висше образование - 559 души. Населението, което е останало без образование на територията на общината са 433 души.

Най-голям брой завършили висше образование има в селата: Благово - 35 души, Габровница - 32 души, Горно Церовене - 33 души, Николово - 45 души и Смоляновци - 52 души.

Най-голям брой завършили средно образование има в селата: Долно Белотинци - 275 души, Благово - 327 души, Габровница - 293 души, Горно Церовене - 255 души, Доктор Йосифово - 252 души, Крапчене - 222 души, Славотин - 210 души, Смоляновци - 489 души, Стубел - 269 души и Студено буче - 216 души.

Най-голям брой завършили основно и начално образование има в селата: Долно Белотинци - 149 души основно и 55 души начално, Габровница - 350 души основно и 163 души начално и Доктор Йосифово - 170 души основно и 75 души начално.

В останалите села броя на завършилите, каквото и да е образование е доста по-малък. Това не е особено благоприятно явление, тъй като образователния ценз на населението във всички 23 населени места от територията на община Монтана е доста нисък.

3.7. Етническа структура на населението.

Етническата структура на населението има отношение към начина на живот и поведението на населението, като основните етнически групи на територията на **община**

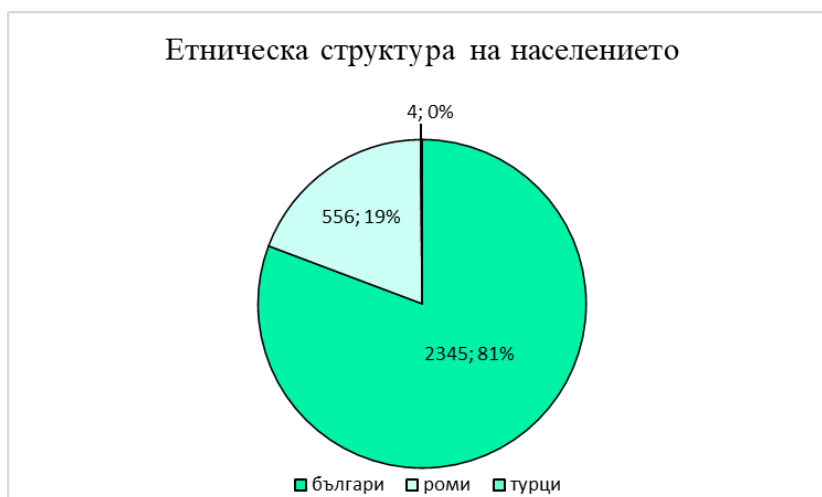

Медковец са българска, турска и ромска етническа група. Данните за числеността и относителния дял на етническите групи на територията на община Медковец са според последното преброяване.

Таблица 38: Етническа структура на населението на територията на община Медковец, към 2021 г.

Етническа група	Българи	Роми	Турци	Други	Неопределени	Служебно преброени
Община Медковец	2 345	556	4	5	17	173

Таблицата показва, че най-многобройна е етническата група на българите - 2 435 души, следвана от ромската етническа група - 556 души и на трето място попада турската етническа група - 4 души. От цялото население на територията на общината 5 души са отбелязали „друга“ етническа група, 17 души не се самоопределят и 173 души са служебно преброени,

тъй като не са дали отговор.

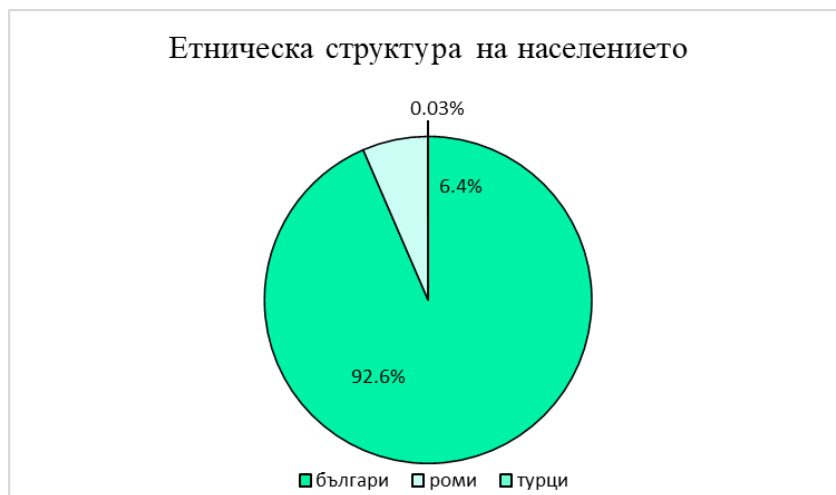
Фигура 10: Етническа структура на населението за територията на община Медковец, към 2021 г.

Фигурата показва процентното съотношение на етническата структура на населението на територията на община Медковец, като ясно се вижда, коя е преобладаващата етническа група. С най-висок процент е българската етническа група - 81% (2 345 души), следвана от ромската етническа група - 19% (556 души), а турската етническа група е представявана едва от 4 души, поради което показва и 0% дял.

На територията на община Медковец не съществуват междуетнически противоречия и напрежение, тъй като хората от различните етноси и вероизповедание съжителстват мирно и с взаимно уважение към вярата, религиозните и културни различия на другите етноси.

Етническата структура на територията на **община Монтана** е близка до тази за страната, тъй като основния етнос на територията на общината е българският 92,6%, следван от ромския 6,4%, турският етнос представлява едва 0,03%, а населението отбелязало „друга“

етническа група е 0,97%.

Фигура 11: Етническа структура на населението на територията на община Монтана.

ИЗВОДИ:

Броя и динамиката на населението на територията на общините Медковец и Монтана за анализирания период не спира да намалява. Естествения прираст на територията и на двете общини се запазва постоянно отрицателен, като това е породено от ниска раждаемост и висока смъртност, което от своя страна ясно показва, че населението на територията и на двете общини и застаряващо. По отношение на механичния прираст, то той е почти постоянно отрицателен за анализирания период за територията на община Медковец, което е неблагоприятно явление за територията. За територията на община Монтана, макар и с не много високи стойности през последните години, то той е положителен, което може да се приеме за положително явление, особено на фона на високите отрицателни стойности на естествения прираст.

Анализа на половата структура показва, че съотношението население от мъжки и население от женски пол за територията и на двете общини е почти 50/50, което показва, че половата структура е доста равномерна. Анализа на възрастовата структура пък показва, че населението на възраст от 65 до 80+ години е почти най-многобройно и надвишава в пъти, население на възраст между 0 и 14 години, което е неблагоприятно за територията, тъй като население на възраст между 15 и 64 години, ще се превърне в застаряващо население и няма

кой да го компенсира. Същото нещо се отнася и за трудоспособността на населението, като то важи единствено за територията на община Медковец, тъй като за територията на община Монтана, няма налични данни.

По отношение на заетостта и безработицата, то за община Медковец, равнището на безработица, прираста на безработицата и средногодишният брой безработни надвишава многократно, разкритите работни места, както за лица с работническа професия и специално образование, така и за тези без квалификация, а също така и броя на включените лица по програми за заетост. Устроените на работа лица от рисковите групи на територията на общината също са сравнително малък брой, на база общия брой безработни.

За територията на общината Монтана, важи почти същото нещо - икономически неактивното население надвишава почти два пъти икономически активното население, което е изключително неблагоприятно явление, тъй като това показва не само лоша демографска характеристика (застаряващо население и висок отрицателен естествен прираст), но и влошена социално-икономическа характеристика на територията, породена от демографската.

По отношение на образователния ценз на населението то, учениците на територията на община Медковец в различните групи класове и през различните учебни години намаляват, което е неблагоприятно явление, тъй като в следствие на това образователния ценз на населението спада. Образователния ценз на населението на територията на община Монтана би могъл да се приеме като средно висок, тъй като броя на завършилите средно образование е най-висок, а в следствие на това, би могъл да се увеличи и броя на завършилите висше образование, като населението с висше образование на база общия брой население на територията на общината е 559, което е сравнително малко. Броя на населението завършило основно, начално и по-ниско образование също не е малък, но все пак е население с някаква степен на образование. Населението без образование на територията на община Монтана е с най-малка стойност - 433, което е противоречиво, тъй като не надвишава населението с висше образование например, но все пак е сравнително висока стойност.

Етническата структура на населението на територията и на двете общини се състои на първо място от население от българския етнос, следвани от населението от ромски етнос и на трето място се нарежда населението от турски етнос. Това показва, че етническата структура на населението на територията на общините Медковец и Монтана е еднородна.

4. ИКОНОМИЧЕСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ТЕРИТОРИЯТА.

Община Медковец се характеризира като община от V-ти функционален тип - тоест, тъй като е малка по площ и население, тя е силно зависима в своето икономическо развитие от географското си положение и преди всичко от близостта си до град Монтана, пътищата от Републиканската пътна мрежа, които преминават частично през територията на общината, от фериботните комплекси Видин и Оряхово на река Дунав.

Община Медковец се намира в Северозападен район за планиране (NUTS 2), който се характеризира като значително изостанал в икономическо отношение спрямо останалите райони не само в България, но и в ЕС и е с най-нисък принос към националния БВП (Брутен вътрешен продукт). Това са една част от външните причини, които обуславят състоянието на икономиката в община Медковец.

Икономиката на територията на общината има подчертан аграрен характер, като структуроопределящ отрасъл за икономиката е селското стопанство, тъй като общината притежава благоприятни природно-климатични условия за отглеждането на зърнено-фуражни и маслодайни култури, зеленчуци и плодове, а едновременно с това, площта на земеделската територия в общината е голяма.

Преработващата промишленост като отрасъл е слабо застъпена на територията на общината, като функционират едва няколко фирми от този отрасъл.

Таблица 39: Брой предприятия на територията на община Медковец по основни икономически дейности, за периода 2016-2019 г.

Икономически дейности	2016	2017	2018	2019
Общо	84	85	85	78
Селско, горско и рибно стопанство	41	45	43	40
Добивна промишленост	-	-	-	-
Преработваща промишленост	-	-	-	-
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	..	..	..	..
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	-	-	-	-
Строителство	-	-	-	-
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	29	28	29	26
Транспорт, складиране и пощи	..	..	..	..
Хотелиерство и ресторантьорство	..	..	..	..
Създаване и разпространение на	-	-	-	-

<i>Икономически дейности</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>
<i>информация и творчески продукти; далекосъобщения</i>				
<i>Операции с недвижими имоти</i>	..	..	..	..
<i>Професионални дейности и научни изследвания</i>	..	..	..	..
<i>Административни и спомагателни дейности</i>	..	..	..	..
<i>Образование</i>	-	-	-	-
<i>Хуманно здравеопазване и социална работа</i>	3	3	3	3
<i>Култура, спорт и развлечения</i>	-	-	-	-
<i>Други дейности</i>	-	-	-	-

„..“ - конфиденциални данни

„-“ - няма случай

От таблицата се вижда, че броя на предприятията на територията на община Медковец за анализирания период намалява, тъй като към 2019 г. общия брой на предприятията е 78 броя, докато през 2016 г., техният брой е бил 84. Най-голям брой фирми развиват дейност в сектора на селското стопанство - 51,3%, следвани от предприятията в сферата на търговията и услугите - 33,3%. В сектора на здравеопазването и социалните дейности пък дейност развиват едва 3 предприятия, а за останалите сектори или липсват данни или са посочени като конфиденциални.

Икономическото развитие на община Медковец, за периода 2016-2019 г. се характеризира с известен ръст и положителна динамика. Произведената продукция от местните предприятия нараства от 13 684 000 лв. през 2016 г., до 14 981 000 лв. през 2019 г., като в сравнение с 2016 г., нетните приходи от продажби нарастват с над 10 млн. лв., като през 2019 г. достигат до 38 669 000 лв. В същото време добавената стойност от 7 201 000 лв. през 2016 г., намалява на 6 302 000 лв. през 2019 г., т.е. с 12,5%.

Таблица 40: Основни показатели за нефинансовите предприятия на територията на община Медковец, за периода 2016-2019 г.

<i>Показатели</i>	<i>2016 г.</i>	<i>2017 г.</i>	<i>2018 г.</i>	<i>2019 г.</i>
<i>Общ брой предприятия</i>	84	85	85	78
<i>Произведена продукция (хил. лв.)</i>	13 684	14 150	15 161	14 981
<i>Приходи от дейността(хил. лв.)</i>	33 253	32 649	37 673	42 757
<i>Нетни приходи от продажби (хил. лв.)</i>	27 012	27 119	31 224	38 669
<i>Разходи за дейността (хил. лв.)</i>	31 394	31 486	36 749	40 689
<i>Печалба(хил. лв.)</i>	2 387	2 094	2 552	2 302
<i>Загуба (хил. лв.)</i>	803	1 167	1 904	457
<i>Разходи за придобиване на ДМА (хил. лв.)</i>	4 587	6 164	5 591	2 298
<i>Добавена стойност (хил. лв.)</i>	7 201	6 951	7 134	6 302
<i>Оборот (хил. лв.)</i>	27 016	27 137	31 277	38 670

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейските структурни и
инвестиционни фондове

Община Медковец

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

От таблицата се вижда, че за периода 2016-2019 г., от 2016 до 2018 г. всички икономически показатели на нефинансовите предприятия на територията на община Медковец се покачват, след което от 2018 г. до 2019 г. стойностите на някои от показателите започват да падат, като най-силно намаляване се усеща в загубите, което е положително явление в икономически аспект, както и в Дълготрайните материални активи и Добавената стойност, което от своя страна не е толкова неблагоприятно явление, тъй като сами спад не е толкова силно осезаем.

Цялостно погледнато, картината която образуват показателите на нефинансовите предприятия могат да се определят като положителни от икономическа гледна точка.

Средносписъчният брой на заетите и наетите лица в местните предприятия също намалява, като в обществения сектор техният брой расте, за сметка на частния сектор. За съжаление данните за инвестиционната активност на местните фирми или липсват или са конфиденциални.

Структуроопределящи сектори за икономиката на територията на община Медковец са: селското стопанство, търговията и услугите и преработващата промишленост, като водещо място заема селското стопанство. Неговата структура на производство и специализация определят характера на цялата територия и облика на населените места, като земеделието е застъпено във всички селища на общината и има важна роля за цялостното развитие на общината.

През последните години отрасълът остава основен източник на доходи в община Медковец, като предпоставките за това са благоприятното географско положение на общината, природните дадености, с които тя разполага, почвено-климатичните условия, транспортната инфраструктура, човешките ресурси, традициите и други.

В икономическия профил на *община Монтана*, водещо място заема вторичният индустриален сектор. Отрасловата характеристика на икономиката на община Монтана се доминира от дейностите, свързани с машиностроенето, електротехниката и хранително-вкусовата промишленост, като от значение са и леката промишленост, строителна индустрия и преработвателната промишленост.

Община Монтана се характеризира с разнообразна икономика, като са застъпени почти всички основни отрасли. Първичният сектор „Селско стопанство“ винаги е заемал второстепенни функции в икономическото развитие на общината, а третичният сектор „Услуги“ е съвкупност от отрасли и дейности с голямо социално значение, като в него се извършват услуги, които да задоволяват потребностите на хората. Отраслите от третичния

сектор създават голям брой работни места и този сектор е втори по значимост за общинската икономика.

Таблица 41: Секторна характеристика на икономиката на община Монтана за периода 2019-2021 г. по основни икономически показатели.

<i>Икономически дейности</i>	<i>Предприятия</i>	<i>Заети лица</i>	<i>Произведена продукция</i>	<i>Нетни приходи от продажби</i>	<i>ДМА</i>
	<i>Брой</i>		<i>Хил. лв.</i>		
<i>2019 г.</i>					
<i>Общо:</i>	2 379	13 352	1 350 546	1 932 007	362 490
<i>Селско, горско и рибно стопанство</i>	99	366	35 359	36 784	32 787
<i>Добивна промишленост</i>	..	..	1 800	2 443	..
<i>Преработваща промишленост</i>	264	5 331	1 022 025	997 923	170 431
<i>Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива</i>	..	..	..	..	..
<i>Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване</i>	5	..	..	12 334	1 705
<i>Строителство</i>	93	704	55 820	55 081	14 869
<i>Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети</i>	1 011	3 057	89 285	689 988	47 745
<i>Транспорт, складиране и пощи</i>	132	642	49 390	51 654	15 503
<i>Хотелиерство и ресторантьорство</i>	116	527	11 317	13 908	7 064
<i>Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения</i>	62	213	9 278	9 106	6 0894
<i>Операции с недвижими имоти</i>	95	169	5 330	5 092	21 364
<i>Професионални дейности и научни изследвания</i>	157	306	5 527	5 697	4 559
<i>Административни и спомагателни дейности</i>	58	265	7 739	7 828	2 331
<i>Образование</i>	23	31	679	..	..
<i>Хуманно здравеопазване и</i>	131	1 034	33 984	33 830	14 026

<i>Икономически дейности</i>	<i>Предприятия</i>	<i>Заети лица</i>	<i>Произведена продукция</i>	<i>Нетни приходи от продажби</i>	<i>ДМА</i>
	<i>Брой</i>		<i>Хил. лв.</i>		
<i>социална работа</i>					
<i>Култура, спорт и развлечения</i>	29	106	6 112	6 157	1 493
<i>Други дейности</i>	95	158	..	1 744	236
2020 г.					
<i>Общо:</i>	2 365	12 612	1 397 564	2 086 357	275 396
<i>Селско, горско и рибно стопанство</i>	104	384	44 784	44 399	33 941
<i>Добивна промишленост</i>	7	39	2 273	1 725	..
<i>Преработваща промишленост</i>	265	4 916	1 035 283	1 025 973	86 302
<i>Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива</i>	..	..	..	..	..
<i>Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване</i>	..	..	14 286	13 192	1 469
<i>Строителство</i>	90	690	57 152	57 215	14 632
<i>Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети</i>	981	2 944	103 080	806 995	49 043
<i>Транспорт, складиране и пощи</i>	140	559	48 863	49 154	15 836
<i>Хотелиерство и ресторантьорство</i>	120	437	12 045	13 974	10 027
<i>Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения</i>	57	207	13 039	12 423	6 156
<i>Операции с недвижими имоти</i>	93	182	8 354	4 888	20 709
<i>Професионални дейности и научни изследвания</i>	158	302	6 612	6 498	2 783
<i>Административни и спомагателни дейности</i>	51	251	7 490	6 950	2 623
<i>Образование</i>	24	32	..	..	..
<i>Хуманно здравеопазване и социална работа</i>	133	1 035	38 150	38 087	14 116
<i>Култура, спорт и</i>	22	79	2 291	2 281	1 287

<i>Икономически дейности</i>	<i>Предприятия</i>	<i>Заети лица</i>	<i>Произведена продукция</i>	<i>Нетни приходи от продажби</i>	<i>ДМА</i>
	<i>Брой</i>		<i>Хил. лв.</i>		
<i>развлечения</i>					
<i>Други дейности</i>	112	160	1 561	1 684	222
2021 г.					
	Предприятия	Заети лица	Произведена продукция	Нетни приходи от продажби	ДМА
Общо:	2 360	12 624	1 499 921	2 200 326	291 205
<i>Селско, горско и рибно стопанство</i>	102	366	53 024	48 805	39 849
<i>Добивна промишленост</i>	6	17	1 596	1 381	..
<i>Преработваща промишленост</i>	257	4 758	1 094 519	1 057 271	94 002
<i>Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива</i>	7	..	..	..	6 193
<i>Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване</i>	5	..	18 490	14 376	1 479
<i>Строителство</i>	100	701	60 611	59 768	13 887
<i>Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети</i>	986	3 060	107 931	853 529	55 074
<i>Транспорт, складиране и пощи</i>	141	593	56 404	56 794	18 158
<i>Хотелиерство и ресторантьорство</i>	116	464	11 206	13 907	12 212
<i>Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения</i>	60	192	14 359	14 467	5 392
<i>Операции с недвижими имоти</i>	92	185	5 308	5 141	23 333
<i>Професионални дейности и научни изследвания</i>	149	294	6 362	6 511	1 505
<i>Административни и спомагателни дейности</i>	55	276	7 408	7 649	3 024
<i>Образование</i>	20	32	..	..	..

<i>Икономически дейности</i>	<i>Предприятия</i>	<i>Заети лица</i>	<i>Произведена продукция</i>	<i>Нетни приходи от продажби</i>	<i>ДМА</i>
	<i>Брой</i>		<i>Хил. лв.</i>		
<i>Хуманно здравеопазване и социална работа</i>	133	1 046	53 212	51 047	13 317
<i>Култура, спорт и развлечения</i>	16	79	6 351	6 388	1 519
<i>Други дейности</i>	115	159	1 770	1 915	1 262

Посочените данни за общата икономическа характеристика на община Монтана дават основание икономическият ѝ профил да бъде определен като промишлен. Водещо място в икономиката имат: преработващата промишленост; търговията и ремонта на автомобили и мотоциклети, които са най-многобройните откъм предприятия сектори, съответно за преработващата промишленост - 264 предприятия, а за търговията и ремонта на автомобили и мотоциклети - 1 011 предприятия.

Останалите по-многобройни сектори на територията са: селско, горско и рибно стопанство - 99 предприятия; транспорт, складиране и пощи - 132 предприятия; професионални дейности и научни изследвания - 157 предприятия и хуманно здравеопазване и социална работа - 131 предприятия. Това показва, че община Монтана има всестранно развита икономика, обхващаща множество сектори и дейности, което е благоприятно за територията на общината.

Таблица 42: Динамика в основните икономически показатели в община Монтана за периода 2019-2021 г.

<i>Основни икономически показатели</i>	<i>Мерна единица</i>	<i>2019 г.</i>	<i>2020 г.</i>	<i>2021 г.</i>
<i>Предприятия</i>	Брой	2 379	2 365	2 360
<i>Стойност на продукцията</i>	Хил. лв.	1 350 546	1 397 564	1 499 921
<i>Нетни приходи от продажби</i>	Хил. лв.	1 932 007	2 086 357	2 200 326
<i>Заети лица</i>	Брой	13 352	12 612	12 624
<i>Дълготрайни материални активи за текущата година</i>	Хил. лв.	362 490	275 396	291 205
<i>Разходи за ДМА</i>	Хил. лв.	59 789	51 156	65 454
<i>Чуждестранни преки инвестиции</i>	Хил. евро	24 700.8	27 007.8	..

От таблицата се вижда, че някои от показателите показват икономически растеж през последните години - стойността на продукцията и нетните приходи от продажби, които се покачват силно за анализирания период. За показателя „стойност на продукцията“ от 2019 г. до 2021 г. се покачва с 149 375 хил. лв., а за показателя „нетни приходи от продажби“ от 2019 г. до 2021 г. се покачва с 268 319 хил. лв. За съжаление обаче някои показатели, като: общ

брой на предприятията и брой заети лица, за периода 2019-2021 г. намаляват, като общия брой на предприятията от 2 379 спадат на 2 360, което не е особено силен спад, но все пак осезаем, а за броя на заетите лица спадат от 13 352 души през 2019 г., на 12 624 души, което е неблагоприятно явление, тъй като това би могло да е причина за по-силно изразената безработица на територията на община Монтана.

По отношение на дълготрайните материални активи и разходите за ДМА, то разходите се покачват, а дълготрайните материални активи спадат, което също е неблагоприятно икономическо явление, но би могло да бъде разрешено, чрез предприемането на правилните икономически дейности и решения. Макар и това, една положителна тенденция се явява покачването на преките чуждестранни инвестиции, от 24 700 хил. евро на 27 007 хил. евро, което би подпомогнало икономическото развитие на територията.

На територията на община Монтана се наблюдават различни по големина предприятия, като най-голям брой са тези до 9 заети и малки от 10 до 49 заети лица предприятия.

Таблица 43: Брой, микро, малки, средни и големи предприятия на територията на община Монтана, за периода 2019-2021 г.

<i>Вид предприятия</i>	<i>2019 г.</i>	<i>2020 г.</i>	<i>2021 г.</i>
Общо:	2 379	2 365	2 360
Микро до 9 заети	2 183	2 175	2 174
Малки от 10 до 49 заети	157	152	151
Средни от 50 до 249 заети	..	..	28
Големи над 250 заети	..	..	7

От таблицата се вижда, че най-голям брой предприятия на територията на община Монтана има от микро предприятия с до 9 заети, където техният брой за анализирания период плавно намалява, от 2 183 броя през 2019 г., на 2 174 броя през 2021 г., което може да се счете като отрицателна тенденция за територията, тъй като не само предприятията намаляват, но и броя на заетите в тях лица. Същото нещо се отнася и за малките предприятия с от 10 до 49 заети, където те намаляват с общо 9 предприятия за периода 2019-2021 г. По отношение на средните и големите предприятия, то техният брой е достъпен единствено за 2021 г., като за средните предприятия с от 50 до 249 заети броят им е 28, а за големите предприятия с над 250 заети в тях, броят им е 7.

4.1. Селско стопанство.

Селското стопанство е един важен източник на доходи и заетост и ще играе важна роля за развитието на района на **община Медковец** и в бъдеще. За територията на общината този отрасъл е структуроопределящ за икономиката, като предпоставките за неговото развитие са

природните дадености, с които разполага общината, почвено-климатичните условия, човешките ресурси, традициите и други. Също така следва да се има предвид, че на територията на Северозападния район за планиране се разчита основно на селското стопанство, като един от основните фактори за развитието на икономиката.

Земеделието е застъпено във всички населени места в община Медковец и е основен отрасъл в селата, независимо от високия риск и ниската рентабилност. Обработваемата земя на човек от населението в общината е в много по-голям размер, в сравнение със средната за област Монтана и Северозападен район.

За периода 2014-2020 г. се констатира намаляване на площта на обработваемата земеделска земя, като през 2020 г. тя е 153 722 дка, което е със 7,4% по-малко в сравнение с 2014 г., когато общата площ на обработваемата земеделска земя е била 166 051 дка.

Таблица 44: Обработваема земеделска земя на територията на община Медковец, за периода 2017-2020 г.

<i>Година</i>	<i>Обработваема земеделска земя (дка)</i>
2017	153 993,0
2018	153 993,0
2019	153 993,0
2020	153 722,0

Таблица 45: Вид на ползвателите и ползвани площи в дка, на територията на община Медковец за периода 2016-2020 г.

<i>Вид на ползвателите</i>	<i>2016 г.</i>		<i>2020 г.</i>	
	Ползвани площи, дка	%	Ползвани площи, дка	%
Кооперации	201,0	0,2	160,0	0,2
ЕТ, ЕООД, ООД, АД, ЕАД	46 960,0	48,5	53 000,0	50,4
Физически лица	49 737,0	51,3	51 889,0	49,4
Общо:	96 898,0	100	105 049,0	100

Земеделските територии на територията на **община Монтана**, обхващат 72,4% от общата площ на общината, а горските територии - 13,4%. В сектора на селското стопанство на територията на общината работят 101 предприятия, които произвеждат продукция за 1 165 000 млн. лв., като това представлява 3,2% от произведеното в общината. Секторът допринася с 1,7% от нетните приходи от продажби и 2,6% от заетите лица.

Таблица 46: Регистрирани земеделски стопани на територията на община Монтана, за периода 2016-2019 г.

<i>Стопанска година</i>	<i>2016 г.</i>	<i>2017 г.</i>	<i>2018 г.</i>	<i>2019 г.</i>
-------------------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Общ брой земеделски стопани, обработващи площи и отглеждащи животни	452	444	409	399
Площ на обработваемата земя (дка)	210 798	223 024	224 562	225 757
Брой земеделски стопани, регистрирани с животни	171	161	157	122

Данните от таблицата представят увеличение на обработваната площ и намаление на броя на регистрираните земеделски стопани до 2017/2018 г., което говори за окрупняване на земите и създаване на по-големи стопанства. Окрупняването на земеделските стопанства и използването им под формата на аренда от малко на брой производители, в съчетание с висококачествената техника, изземва икономическата база за функциониране и развитие на населените места, което увеличава безработицата, особено сред нискоквалифицираната част от населението на общината.

Растениевъдство.

Растениевъдството на територията на **община Медковец** е приоритетно направление, като се отглеждат основно зърнено-житни и технически култури, като: пшеница, ечемик, царевица, слънчоглед и рапица.

Таблица 47: Отглеждани култури, засети площи и среден добив на територията на община Медковец, за периода 2017-2020 г.

Култура	2017		2018		2019		2020	
	Засети площи, дка	Среден добив кг/дка	Засети площи, дка	Среден добив кг/дка	Засети площи, дка	Среден добив кг/дка	Засети площи, дка	Среден добив кг/дка
Зърнено-житни култури								
Пшеница	37 154	529	55 693	465	45 800	560	60 365	563
Ечемик	2 710	496	4 450	438	1 937	466	1 407	529
Тритикале	200	550	200	360	0	0	0	0
Царевица	10 682	392	12 996	800	20 135	529	20 156	705
Овес	204	319	327	275	440	209	0	0
Технически култури								
Маслодаен слънчоглед	46 116	231	43 155	249	56 277	249	42 286	267
Соя	8 070	100	512	313	480	130	0	0
Рапица	4 730	330	1 604	263	1 490	Пропаднали площи	2 150	156
Зеленчукови култури								
Домати	10	950	10	200	10	600	12	800
Картофи	20	750	30	900	50	600	32	3 000
Фасул	48	110	0	0	0	0	0	0
Трайни насаждения								
Ябълки	50	380	50	400	50	195	55	600

Праскови	2	900	2	500	2	300	2	250
Сливи	34	529	34	147	39	300	39	318
Вишни	312	400	312	350	247	283	152	460
Лозя винени	0	0	0	0	198	0	198	0

В структурата на обработваемата земеделска земя най-голям е дялът на зърнените култури, който през последните стопански години е нараствал от 33,1% през 2017 г., на 47,8% през 2018 г., на 44,4% през 2019 г. и на 53,3% през 2020 г.

Засетите с пшеница площи през 2020 г. възлизат на 60 365 дка, което представлява 39,3% от общата обработваема площ и около 1,6 пъти повече, в сравнение с площите, засети с пшеница през 2017 г. Дялът на ечемика на територията на общината е малък в сравнение с останалите зърнени култури и през 2020 г., той заема едва 0,9% от обработваемите земи. Производството на царевица за зърно през анализирания период бележи ръст на увеличение, като през 2020 г. достига 20 156 дка, което е почти двойно повече, в сравнение с 2017 г. площите засети с царевица през 2020 г., представляват 13,1% от обработваемата земя, като е налице и почти двойно увеличение на средния добив на декар от тази култура, в сравнение с 2017 г.

За ечемика, пшеницата и царевицата през 2020 г. се наблюдава нарастване на средните добиви на декар, и същата тази година не са засявани никакви площи с овес.

Техническите култури заемат относително голям дял от общото земеделско производство на територията на община Медковец - 28,9% към 2020 г. Техническите култури са представени основно от маслодаен слънчоглед, който през 2020 г. е бил разположен върху 42 286 дка земя и маслодайна рапица - 2 150 дка земя. Интересът в общината към маслодайните култури и царевицата през анализирания период се засилва и поради факта, че те са суровина и за производство на био-горива. При слънчогледа, както и при царевицата, през анализирания период е регистрирано постоянно увеличение на добивите от един декар.

Площите със соя от 8 070 дка през 2017 г. са намалели с 480 дка, през 2019 г., спрямо останалите две години от анализирания период, а през 2020 г. тази култура въобще не е засявана.

Овощарството на територията на общината не е достатъчно развито, макар че почвено-климатичните условия са подходящи за отглеждане на овощни насаждения. През 2019 г. са засадени нови площи лозя за винопроизводство - 198 дка, а дела на трайните насаждения в общината е сравнително нисък, тъй като през 2020 г. трайните насаждения са заемали 0,3% от обработваемата земя на територията на общината.

От горната таблица се вижда, че през 2020 г. средните добиви от ечемик, пшеница, царевица и слънчоглед са по-високи, спрямо средните добиви от същите култури за 2019 г.,

както и спрямо всички предходни години, за съответния период, с изключение на добивите от царевица, които през 2018 г. са били най-високи - 800 кг/дка. Средните добиви на декар от площите, засети с овес, са намалявали през периода 2017-2019 г., като през 2020 г. не са засявани никакви площи с овес.

В земеделските стопанства делът на семейната работна ръка е висок, като основни пречки за развитието на модерен и ефективен аграрен сектор в община Медковец са: разпокъсаната земя, ограничените икономически ресурси на земеделските стопани, полупазарния тип на стопанствата, възрастовата структура на заетите лица, загубата на позиции и други.

За да бъде разрешен този проблем, би следвало общината да търси развитието на нови, перспективни приоритетни направления в селското стопанство и участие на национални и европейски програми и проекти, чрез които да се подпомага и модернизира земеделието като цяло в страната и в частност в община Медковец.

Растениевъдството на територията на **община Монтана** е представено основно от отглеждането на зърнени и зърнено фуражни маслодайни култури, като се открояват основно 3 култури - пшеница, маслодаен слънчоглед и царевицата за зърно.

Таблица 48: Размер на засетите площи с основни земеделски култури на територията на община Монтана за периода 2016-2019 г., в дка.

Отглеждани култури	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.
Пшеница	82 761	73 500	76 095	67 940
Ечемик	2 650	2 445	3 735	1 230
Тритикале	1 140	700	910	1 680
Маслодаен слънчоглед	53 800	68 379	79 300	63 075
Царевица за зърно	18 500	27 212	25 000	19 300
Маслодайна рапица	6 246	940	5 300	500
Лозя - винени	570	570	1 290	1 290
Ябълки	662	662	662	662
Праскови	-	22	22	22
Кайсии	-	12	12	12
Вишни	118	118	118	118
Общо:	166 447	174 560	192 444	155 829

Данните от таблицата показват, че специализацията на община Монтана в растениевъдството е свързана с отглеждането на зърнено-хлебни, зърнено-фуражни и технически култури, като най-голяма засята площ заема пшеницата. От маслодайните култури, освен към маслодайния слънчоглед, определен интерес има и към маслодайната рапица, която обаче изтощава почвите и може да се засява през 1-2 години, както се вижда и от таблицата.

Животновъдство.

Животновъдството е отрасъл с голяма важност в селското стопанство на община Медковец, но за съжаление заема сравнително нисък дял от общото селскостопанско производство. Структурните изменения в животновъдството и свиването на този сектор, са основно свързани с трудностите при осигуряването на храна за животните, въпреки че в стопанствата се отглеждат фуражни култури, то средните добиви са сравнително ниски, липсва напояване и високопроизводителна техника.

Ветеринарното обслужване на домашните животни за община Медковец, се осъществява от регистрирани ветеринарни лекари от град Лом.

Животновъдството на територията на община Медковец е представено предимно от: говедовъдство, овцевъдство и козевъдство.

Таблица 49: Брой отглеждани животни на територията на община Медковец по видове, за периода 2016-2020 г.

Вид животни	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Говеда	900	924	846	820	808
– Крави	660	656	621	575	564
– Телета	240	268	225	245	244
Овце	1 286	1 340	1 330	1 330	1 200
Кози	203	203	203	146	170
Свине	0	0	0	0	10
Коне	172	69	69	50	50
Магарета	40	26	26	15	15
Биволи	14	3	1	1	5
Зайци	1 056	410	398	300	300
Шаранови стопанства	5	5	5	5	5
Пчелини	32	25	23	28	21
Пчелни семейства	1 622	1 541	1 524	1 560	1 560

От таблицата се вижда, че за анализирания период, броят на отглежданите животни от всички посочени видове намалява, което би могло да се определи като тревожна тенденция за икономическото развитие на общината. Единствено за целия анализиран период, от всички видове животни само броя на отглежданите свине се покачва, като от 2016 г. до 2019 г. техния брой е 0, а към 2020 г., броят им е 10.

Таблица 50: Брой отглеждани животни по населени места в община Медковец през 2020 г.

Населени места	Отглеждани животни							
	Биволи (6-24 месеца)	Биволи (над 24 месеца)	Говеда (6-24 месеца)		Говеда (над 24 месеца)		Кози (над 12 месеца)	Овце (над 12 месеца)
			За месо	За мляко	За месо	За мляко		
								Общ брой животни по населени места

Село Медковец	0	0	0	99	0	138	24	496	17	774
Село Аспарухово	0	0	0	0	0	5	35	349	5	394
Село Пишурка	0	0	0	32	0	54	9	11	2	108
Село Расово	0	0	0	66	0	126	35	130	18	375
Село Сливовик	5	0	0	47	0	241	67	214	8	577
Общо:	5	0	0	244	0	564	170	1 200	50	2 228

Говедовъдството се осъществява в частни ферми, които не са достигнали водещите европейски стандарти, като в тях все още липсват високо образовани специалисти, които да поставят говедовъдството на територията на община Медковец, на научни основи. При овцевъдството и козевъдството се забелязва тенденция към намаляване броя на дребните животновъди, отглеждани до 10 овце и кози и увеличаване на стопанствата, които отглеждат повече животни. Свиневъдството като подотрасъл на територията на общината бележи упадък и е изключително слабо развито към настоящия момент. Във връзка с влошената епизоотична обстановка в страната, породена от разпространението на заболяването по свинете „Африканска чума“ и с оглед на необходимостта от ранна превенция и/или ликвидиране на последствията от болестта, през предходните години една голяма част от собствениците на домашни прасета на територията на общината бяха принудени да ги умъртвят. Обнадеждаващ факт е, че през 2020 г. започва възстановяването на свиневъдството на територията на общината, макар и да е основно за лични нужди на стопаните.

По отношение на птицевъдството, по-голямата част от птиците, отглеждани на територията на общината се осъществява в личните стопанства.

Пчеларството, респективно и производството на мед, е благоприятствано от богатото видово разнообразие на растителност, релефа и климатичните условия, а голяма част от пчеларите са ориентирани към производството на биологично чисти продукти. Друга положителна тенденция е, че все повече млади хора се ориентират към практикуването на пчеларството, като през 2020 г., броят на регистрираните пчелини на територията възлиза на 21 броя, а пчелните семейства в тях са 1 560 броя.

Таблица 51: Брой пчелини и пчелни семейства по населени места на територията на община Медковец, към 2020 г.

Населено място	Брой пчелини	Брой пчелни семейства
Село Медковец	5	390
Село Аспарухово	5	320
Село Пишурка	3	210

Село Расово	4	310
Село Сливовик	4	330
Общо:	21	1 560

На територията на **община Монтана** има регистрирани частни животновъди, които отглеждат предимно едър рогат добитък, като те са обезпечени с фураж основно собствено производство, което намалява себестойността на животинската продукция и повишава качеството ѝ.

Таблица 52: Брой на отглежданите животни по видове за територията на община Монтана, за периода 2014-2019 г. (ПИРО)

Показатели	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2019 г.
Говеда	2 734	2 501	3 898	2 453	1 749
Биволи	162	175	241	230	248
Овце	4 125	4 490	4 490	3 190	3 082
Кози	3 485	3 444	3 444	589	491
Свине	4 569	3 128	2 743	2 824	1 267
Птици	299	351	147	84	62
Пчелни семейства	212	249	100	20	51

От таблицата се вижда, че за целия анализиран период, броя на всички отглеждани животни намалява, с изключение на биволите - единствено техния брой нараства от 162 броя през 2014 г., на 248 броя през 2019 г.

Задържащ фактор за повишаване на себестойността на произвежданата продукция, както и за подобреното качество на растениевъдната и животновъдна продукция, е недостатъчната нова високоефективна техника. Задържащ елемент за развитието на животновъдството са въведените високи санитарни норми, като не по-малко важен фактор са и недостатъчните инвестиции и липсата на възможност за рамкови договаряния на групи производители с преработващите предприятия.

Важна роля за стабилизиране на подотрасъла има и развитието на животновъдството, базирано на местни породи, фуражи и пасища, развитие на фуражното растениевъдство, както и развитието на пчеларството, които да се оформят като суровинна база за местната преработваща хранително-вкусова промишленост.

4.2. Горско стопанство.

Територията на **община Медковец**, се характеризира с ниска лесистост, което от своя страна е основен фактор за липсата на особен горски фонд на територията. Горската растителност се среща рядко на малки масиви, които са включени в селскостопанския фонд.

В него на отделни места се срещат разпокъсани малки площи с горска растителност, представена основно от широколистни дървета - дъб, благуна, габър, бряст, ясен, акация, върба, липа, тополя и други. Горската растителност има главно климатична и хидроложка роля и за това, една от важните задачи е нейното запазване и преодоляването на негативните последици от безразборното ѝ изсичане, както в миналото, така и до сега.

Територията на община Медковец е включена в обхвата на ДГС „Лом“, а около 3,2% от обработваемата земеделска земя, попада в обхвата на горските територии.

Горите и горските територии в **община Монтана** се стопанисват и управляват от ДГС „Монтана“, като общата му площ е 16 498 dka. В границите на ДГС „Монтана“ попадат две общини - община Монтана и община Бойчиновци, като общата площ на горите и горските територии в община Монтана е 10 055,1 ha, или 60,9% от площта на Държавното горско стопанство и 15,0% от територията на общината.

Горските територии в общината са разположени на част от Западен Предбалкан - хълмиста предпланинска част на Стара планина и обхваща селата: Белотинци, Винище, Войници, Горна Вереница, Долна Вереница и Клисурца с обща площ от 5 371,5 ha, или 53,4% от горите и горските територии, а останалите територии по селища са разположени в Дунавска хълмиста равнина.

По данни на ДГС „Монтана“ разпределението на горските територии в община Монтана по вид гори, изразено в % изглежда по следния начин:

- Издънкови гори за превръщане - 64%;
- Нискостъблени (издънкови) гори - 20%;
- Иглолистни култури - 14%;
- Широколистни високостъблени гори - 4%.

В района на ДГС „Монтана“ има изключително разнообразие от билки, разпространени в равнинните и предпланински месторастения, като голяма част от тях са характерни за цялата страна, а сравнително малко са видовете с локално разпространение, като: блатно кокиче, ефедра, блян, чувен, а по-голямата част от видовете билки са често срещани не само в общината, но и в страната - бял равнец, жълт кантарион, маточина, мента и други.

Горското стопанство е стратегически резерв за развитието на дейности като туризъм, дърводобив и дървопреработване, лов и риболов, рационално и екологосъобразно ползване

на диворастящи билки, горски плодове, гъби и т.н. Развитието на дейностите, свързани с възпроизводството, ползването и опазването на горите, създава работни места за една не малка част от населението на територията на общината.

Горите в общината имат социално-хигиенни, защитно-водоохранни, противоерозионни и здравно-естетически функции. Горите предпазват прилежащите земи от развитието на ерозионни процеси и увеличават плодородието им, като горите също така подобряват климата, акумулират големи количества от падналите дъждовни води и намаляват скоростта на водния отток, в следствие на което предотвратяват силни ерозионни процеси.

4.3. Промисленост.

Преобладаващият характер на общините в Северозападен район е предимно аграрно-земеделски, като съвсем малка част са с предимно промишлен или посветен на услугите характер, а това се отнася и за **община Медковец**.

Промислеността в общината преди годините е заемала значителен дял в икономиката на община Медковец, а водещо значение в промишления сектор е имал завода за производство на части за военната промишленост. Тогава работещите в завода са наброявали около 400 души, с тенденция за разширяване на производствата и осигуряване на допълнителни работни места. За съжаление след приватизацията му, обема на производството драстично намалява, фирмата-правоприемник - АД „Метикар“, акционерно дружество с 90% частно участие и 10% държавно, променя предмета на дейност и понастоящем предприятието работи с минимален състав.

„Метикар“ АД е основана през 1996 г. и е свързана с три други юридически лица. Към момента дружеството е със статус „действащ“ и с капитал от 152 350 хил. лв. Дружеството е на 133 701 място по приходи в страната към 2021 г., на 1 268 място в област Монтана, на 23 място в община Медковец и на 4 066 място по приходи в своята индустрия. Средномесечната нетна работна заплата в „Метикар“ АД за 2021 г. е в размер на 493 лв., което му отрежда 70 419 място по заплати в страната за същата година.

Към момента дружеството се занимава основно с производство на:

- Опаковки от полиетилен-терафталат и полистирол;
- Бутилки за бира с обем от 0,5 до 2 литра и бутилки за олио - 0,5 до 1 литър (плоски и кръгли);
- Опаковки за яйца от полистирол с размер М, L и XL.

Шивашкото производство, което е осигурявало заетост на около 150 жени вече не съществува на територията на община Медковец, а работата за този вид производство се е осигурявала от фирми със седалища в град Лом. След реструктурирането на този отрасъл всички шивашки фирми организират производството си само на територията на град Лом, поради което и материалната база за шивашкото производство в община Медковец е реконструирано и пригодно за други дейности - общински пазар.

На територията на общината има потенциал за развитие на хранително-вкусова промишленост, тъй като общината е разположена изцяло в селски район и има възможности за развитие на земеделското производство. Наличието на подходящи почвено-климатични условия, достатъчно суровини, работна ръка и отсъствието на индустриални замърсители позволява развитие на екологосъобразното селско стопанство, което да осигурява суровини за преработени екологични храни от растителен и животински произход.

Развитието на селското стопанство на територията като структуроопределящ отрасъл в общината, би могло да осигурява продукцията като суровина за преработващите отрасли: мелничарски; хлебопроизводство; маслодобивен; млекопреработвателен; месопреработвателен; консервен.

Значителна трудоемкост на тези отрасли би довела до създаване на нови работни места и формиране на добавена стойност, с която да се постигне значителна ефективност и възможност за реинвестиции.

Вторичният сектор „Индустрия“ е най-силно развит на територията на **община Монтана**. Икономическите дейности от промишлеността придават по-голям принос за вторичният сектор, отколкото строителството във всички изследвани показатели.

Таблица 53: Динамика на промишлеността на територията на община Монтана, за периода 2019-2021 г.

<i>Показател/година</i>	<i>Мерна единица</i>	<i>2019 г.</i>	<i>2020 г.</i>	<i>2021 г.</i>
Предприятия	Брой	278	280	275
Стойност на продукцията	Хил. лв.	1 039 167	..	..
Нетни приходи от продажби	Хил. лв.	..	..	..
Заети лица	Брой	5 774	5 350	5 117
Дълготрайни материални активи за текущата година	Хил. лв.	194 277	103 907	..

От таблицата се вижда, че макар и някои от данните да са конфиденциални, то общият брой на предприятията в промишлеността варира, като в крайна сметка през 2021 г. спрямо 2019 г. броят им намалява, като същото нещо се отнася и за заетите лица и за ДМА за

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейските структурни и
инвестиционни фондове

Община Медковец

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

текущата година, което показва, че промишлеността започва да губи значимостта си за територията и следва да се предприемат мерки за бъдещото положително икономическо развитие на територията.

Отрасловата характеристика на икономиката на община Монтана се доминира от дейностите, свързани с машиностроенето, електротехника и хранително-вкусова промишленост, като от значение са и фирмите, работещи в леката промишленост, строителната индустрия и преработвателната промишленост.

МОНБАТ - то е водещо предприятие на територията на община Монтана, което произвежда над 1 млн. оловно-кисели батерии годишно, с продажби в Гърция, Македония, Унгария, Беларус, Румъния, Русия, Украйна, Сърбия, Турция, Англия, Норвегия, Швеция, Чехия, Южна Америка и Средния Изток. Работещите в МОНБАТ са над 450 човека, които проектират и произвеждат акумулатори за леки и товарни автомобили, локомотиви, военни самолети и хеликоптери.

МОНБАТ е приватизирана през 1998 г. и в момента е собственост на „ПРИСТА ОЙЛ“ и Техасо, като техните инвестиции в местното производство са за над 6 млн. долара. Фирмата е фокусирана върху подобряване на качеството чрез непрекъснато осъвременяване на оборудването, технологията, проектирането и процесите. Доказателството за техния ангажимент към качеството е фактът, че те са единствената фирма в страна в своята област, която притежава ISO-9001, ISO-14001, ISO-18001, както и Сертификат на НАТО. Близостта на община Монтана до София позволява на фирмата да работи в близко сътрудничество с БАН, която е един от четирите водещи институти в света със специална насоченост в областта на акумулаторите. МОНБАТ е също така и лидер в опазването на околната среда, чрез използването на ефективни технологични процеси за рециклиране на стари акумулатори.

БАЛКАН - Българско-холандска компания, която произвежда метални изделия - мрежи, багажници за колелета, тръбни и телени конструкции за износ за Великобритания, Франция, Австрия, Холандия, Германия, Белгия, IKEA-Швеция и Полша. В момента във фирмата работят 130 човека и тя притежава Сертификат ISO-9001.

БЕРГ МОНТАНА ФИТИНГИ - това е най-голямата испанска инвестиция в България, като тя произвежда галванизирани и чугунени тръбни фитинги за износ в страните от ЕС. Фирмата е водещ работодател в община Монтана с персонал над 600 човека. Берг Монтана Фитинги е сертифицирана със Сертификат ISO-9001.

КРОС - от 1993 г., фирма КРОС произвежда велосипеди за спортуване и високопланински колелета, които се изнасят основно за Европейския пазар. КРОС удовлетворява нуждите на своите клиенти, като произвежда висококачествени части за колелета, както и проектира рамките за колелетата, което от своя страна, води до комфортно и леко колоездене на

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейските структурни и
инвестиционни фондове

Община Медковец

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

достъпна цена. Във фирма КРОС към момента работят около 900 души, които гарантират високо реноме на продуктите произведени с марката в цяла Европа.

Фирмата годишно произвежда около 350 000 велосипеда, като над 98% от продукцията се реализира основно в Германия, Швейцария, Холандия, Австрия, Франция, Дания, Швеция и други.

МАЙ - водещо предприятие в проектирането и производството на дамска конфекция, което произвежда над 800 000 облекла годишно. В предприятието работят над 700 човека, а фирмата работи за износ за Франция, Германия, Белгия, Великобритания, Италия и Холандия.

МИР - предприятието произвежда специализирани метални конструкции, лентови транспортъори, ролки и други, а чрез партньорството си и с други фирми, МИР увеличава както производството си, така и с пазари. Компанията е сертифицирана със Сертификат ISO-9001, а във фирмата работят над 200 човека.

ИЗВОДИ:

Общините Медковец и Монтана се намират в Северозападен район за планиране (NUTS 2), който се характеризира като значително изостанал в икономическо отношение спрямо останалите райони в България.

Община Медковец е община от V-ти функционален тип, което я прави силно зависима в икономическото си развитие от географското положение и преди всичко от близостта си до град Монтана. Територията на община Медковец има подчертан аграрен характер, тъй като притежава благоприятни природно-климатични условия за отглеждането на най-различни стопански култури. За сметка на това, преработващата промишленост на територията е доста слабо застъпена, като в този отрасъл функционират едва няколко фирми. Общия брой на действащите предприятия на територията по последни данни са 78 броя, като броят им е намалял спрямо 2016 г. Макар и намаляването на броя на предприятията, то за сметка на това всички икономически показатели се покачват, което е благоприятно явление.

По отношение на селското стопанство, то площта на обработваемите земи на територията на община Медковец намалява. Растениевъдството на територията е приоритетно направление, като основните стопански култури, които се отглеждат на територията са зърнено-житни и технически култури. За анализирания период обработваемите площи на някои култури се увеличават, съответно и средните добиви, което е благоприятно явление. За съжаление обаче, овощарството не е достатъчно развито, макар, че почвено-климатичните условия са подходящи за отглеждане на овощни насаждения.

Територията на община Медковец е включена в обхвата на ДГС „Лом“, а около 3% от обработваемата земеделска земя, попада в обхвата на горските територии.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейските структурни и
инвестиционни фондове

Община Медковец

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

За съжаление животновъдството на територията на община Медковец заема сравнително нисък дял от общото стопанско производство, като то е представено основно от говедовъдство, овцевъдство и козевъдство. За сметка на това, пчеларството, респективно и производството на мед, е благоприятствано от богатото видово разнообразие на растителност, релефа и климатичните условия, в следствие на което на територията се отглеждат 21 пчелини и 1 560 пчелни семейства.

Промишлеността на община Медковец е представена от няколко фирми, които не се характеризират с особено силно икономическо значение за територията.

На територията на **община Монтана** водещо място в икономиката заема вторичният индустриален сектор, а второстепенна роля заема първичният сектор - селското стопанство. Това означава, че икономическият профил на общината може да се определи като промишлен. Голяма част от икономическите показатели на територията бележат ръст за анализирания период, което е благоприятно явление, като общия брой на предприятията и заетите лица се запазва сравнително еднакъв.

Земеделските земи на територията на община Монтана обхващат 72,4% от общата площ на общината, като в сектора на селското стопанство работят общо 101 фирми. Растениевъдството на територията на община Монтана е представено основно от отглеждането на зърнени, зърнено фуражни и маслодайни култури.

На територията на община Монтана се отглежда основно едър добитък, а за целия анализиран период, броя на всички отглеждани животни на територията на общината намалява, като единствено броя на биволите се увеличава.

Горските територии на община Монтана се стопанисват и управляват от ДГС „Монтана“, където попада и община Бойчиновци. Горските територии обхващат селата: Белотинци, Виноще, Войници, Горна Вереница, Долна Вереница и Клисурска. Най-голям процент заемат издънковите гори за превръщане, следвани от нискостъблените гори, които са следвани от иглолистните, а на последно място са широколистните високостъблени гори.

Промишлеността на територията на община Монтана е най-силно развита, като макар и броя на предприятията на територията да намалява, то всички останали икономически показатели бележат увеличение, което е благоприятно явление за икономиката на общината. Отрасловата характеристика на икономиката се доминира от дейностите, свързани с машиностроенето, електротехника и хранително-вкусова промишленост, като от най-голямо значение са фирмите, работещи в леката промишленост, строителната индустрия и преработвателната промишленост.

5. СОЦИАЛНА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ТЕРИТОРИЯТА.

5.1. Образование.

Намаляването постепенно на децата на територията на **община Медковец** в образователната система се задълбочава с всяко поколение, като интензифицирането на тези процеси би могло да повлияе силно негативно върху социално-икономическото развитие на територията.

Таблица 54: Брой училища, ученици, паралелки и учители в общообразователните училища на територията на община Медковец, за периода 2018-2021 г.

Учебни години	Училища	Учащи		I-IV клас				V-VII клас				VIII-XII клас			
		Всичко	Момичета	Паралелки	Учители	Всичко	Момичета	Паралелки	Учители	Всичко	Момичета	Паралелки	Учители	Всичко	Момичета
2017/2018	2	389	184	10	13	156	76	6	13	131	51	5	9	102	57
2018/2019	2	336	157	9	12	142	61	6	12	113	56	5	10	81	40
2019/2020	2	327	164	9	12	146	64	6	12	107	61	5	10	74	39
2020/2021	2	318	149	9	...	133	56	6	...	101	53	5	...	84	40

Данните от таблицата за последните четири години показват, че е налице намаляване на общия брой ученици на територията на общината и в трите групи класове - I-IV клас, V-VII клас, VIII-XII клас, което би могло да се сметне, че е повлияно от негативните демографски процеси, протичащи в общината. Броят на паралелките остава сравнително постоянен, освен при групата от I-IV клас, когато през учебната 2017/2018 г. те са 10, а от учебната 2018/2019 г. те са 9 и остават толкова и към момента. Броят на учителите също намалява, като през учебната 2017/2018 г. броя на учителите в отделните групи класове е: I-IV клас - 13; V-VII клас - 13, а през учебната 2018/2019 г., спадат съответно на: I-IV клас - 12; V-VII клас - 12 и остават така до края на анализирания период. Показва се броя на учителите единствено при групата VIII-XII клас от 9 през учебната 2017/2018 г., на 10 през учебната 2018/2019 г.

Образованието е една от приоритетните дейности в работата на общината, като се стреми да създава условия и възможности за усъвършенстване на образователната система. На територията на общината, функционира образователна инфраструктура, която включва институции на предучилищното образование и училищното образование, осигуряващи предучилищна подготовка, общообразователна и професионална подготовка. Училищната структура и училищната мрежа в община Медковец, са съобразени с действащите законови и подзаконови документи и нормативи в страната и с местните, държавни и европейски стратегии за развитието на образованието.

Териториалното разположение на учебната мрежа позволява на всяко населено място да осигурява задължително училищно обучение на деца до 16 години, както и отглеждане на деца от 1 до 7 години в детски градини. Стремешът на преподавателите на територията на общината, е непрекъснато да търсят нови форми за работа с учениците, родителите и обществеността за „отварянето“ на училището като система.

На територията на община Медковец функционират общо 2 общински общообразователни училища, като през учебната 2020/2021 г., на територията на общината функционират като цяло, следните образователни институции:

- СУ „Отец Паисий“ - село Медковец;
- ОУ „Христо Ботев“ - село Расово;
- ОДЗ „Слънчева дъга“ - село Медковец;
- ОДЗ „Щурче“ - село Расово.

Материално-техническата база на образователните институции като цяло се намират в добро състояние, в резултат на направените по проекти и със средства на общината ремонти за повишаване на енергийната ефективност. Материалната база е качествена и достатъчна за обхват на живеещите на територията на община Медковец деца и ученици. За пътуващите от останалите села ученици е организиран превоз до двете общински училища. Във всички детски градини и основни училища се осъществява целодневно обучение, в една сутрешна смяна и занималня.

Числеността на педагогическия състав в общообразователните училища за учебната 2020/2021 г., е както следва:

- СУ „Отец Паисий“ - село Медковец:
 - Педагогически - 29 човека;
 - Непедагогически - 19 човека;
- ОУ „Христо Ботев“ - село Расово:
 - Педагогически - 14 човека;
 - Непедагогически - 4 човека.

Средно училище „Отец Паисий“ - СУ „Отец Паисий“ в село Медковец води своето начало от края на XVIII-ти и началото на XIX век, когато се смята, че е отворило врати първото килийно училище в селото. За първи път в писмен документ от 1821 година се говори за училище в църквата, водено от поп Петър. С годините броят на учениците постепенно се увеличава, като между тях има и момичета, а за този факт говори и доклад на Главния учител по приключване на учебната 1871 година. От 1888 година в редиците на учителите се попълват и от жени. С решение на общоселско събрание и с материалната помощ на медковските чорбаджий, през 1890 година в центъра на селото започва строежа на самостоятелна сграда на училището, а за целта църквата подарява пет декара земя.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейските структурни и
инвестиционни фондове

Община Медковец

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Сградата е запазена и до днес и се използва за същите цели, като сега там се намират малкият физкултурен салон за учениците от началната степен на образование, подготвителната група от шестгодишните деца, шивашки цех за нуждите на гимназиалния етап на обучение и складови помещения.

През 1893/1894 година е открито и вечерно училище, предназначено за по-бедни селяни, работещи през деня. Във връзка пък, с увеличението брой на учениците, през 1929 година и през 1932 година, са построени още две училищни сгради в двата края на селото.

Училището става районно и такова остава до 80-те години на миналия век, а през годините, по брой на учениците и тяхната реализация, то е на едно от първите места в Ломски район.

Сградата на гимназията е открита през пролетта на 1944 година, а през учебната 1944/1945 година е разкрита и Гимназията като етап на образование, а за целта, през същата тази учебна година са приети ученици както за първия гимназиален клас, така и за последния. Поради тази причина първият випуск, излязъл от Медковската гимназия е през 1945 година, а оттогава до сега училището продължава своята традиция - да дава добро образование и да подготвя кадри за висшите училища. От завършилите до 2018 г. 5 460 ученици са завършили основно образование, 3 034 ученици са завършили средно образование в училището, 856 ученици са завършили висше образование, 546 - полувисше и 532 - средно образование. Днес те са професори, доценти, художници, инженери, лекари, учители, летци, агрономи и много други специалисти.

През годините, учебното заведение носи името Държавно смесено училище „Отец Паисий“, от учебната 1953/1954 година - Средно смесено училище „Поп Андрей“, от учебната 1973/1974 година - Единно средно политехническо училище „Поп Андрей“ и от учебната 1992/1993 година - Средно общообразователно училище „Отец Паисий“.

През учебната 2002/2003 година, излиза първият випуск с 12-годишно обучение и оттогава в СОУ „Отец Паисий“ се обучават ученици в задължителната възраст не само от община Медковец, но и от други населени места. В гимназиална степен се обучават ученици от селата Медковец, Расово, Аспарухово, Сливовик, а също така и от Долно Церовене, Дългоделци, Долна Рикса и други селища. На този етап гимназията продължава дейността си като такава с четиригодишен курс на обучение.

За нуждите на обучението, училището разполага с богата библиотека от около 10 000 тома литература, както и с два кабинета, оборудвани с компютри, като училището разполага и със самостоятелни кабинети по информатика с интернет достъп, физика, химия, биология и музика, два физкултурни салона, както и ученически стол и бюфет за закуски и храна на преференциални цени.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейските структурни и
инвестиционни фондове

Община Медковец

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

През учебната 2020/2021 г. общият брой ученици в СУ „Отец Паисий“ е 233, разпределени в 13 паралелки, а учебният процес се осъществява едносменно.

Основно училище „Христо Ботев“ - то се намира в село Расово и има богата история, която през годините претърпява редица промени, за да достигне училището до днешния си статут. Училището е с общинско финансиране и в него се обучават 75 деца от първи до седми клас, разпределени в 8 паралелки за учебната 2020/2021 г., а учебният процес се провежда едносменно.

Материално-техническата база е съвременна, с напълно оборудвани кабинети по различни предмети, която непрекъснато се подобрява и осъвременява, което е важно и водещо за качеството на обучение на учениците. Методиката на обучение, която се прилага в учебното заведение е съвременна и приспособена към традиционните методи и способности на обучение, като по този начин учебната дейност и занимания за ползотворни и интересни за учениците. Те усвояват както теоретични, така и практически умения и знания, а в учениците се възпитава любов към четенето и езиците, възможност за усвояване на граматичните правила в езика, възможности за писмени и устни изяви.

ОУ „Христо Ботев“ се отличава с висок професионализъм на преподавателите и тяхната всеотдайност към учениците, обграждайки ги с много любов, за да изградят и развият тяхната личност. Неговият безспорен авторитет се дължи на качеството на учебно-възпитателната работа и на постигнатите високи резултати, а възпитаниците, завършили учебното заведение, са достойно реализирали се личности в обществото.

Училището взема участие в проекти и национални програми като по този начин задържа учениците от уязвимите групи и работи за трайно намаляване на отпадащите от системата деца и ученици.

ОДЗ „Слънчева дъга“ в село Медковец е открито през 2012 година и в него съществуват три групи - яслена, детска и подготвителна. Детското заведение е правопреемник на съществуващата от 1973 г. целодневна детска градина, която се помещава в началните училища в двата края на селото, построени през 1921 г. и 1927 г. от медковчани с доброволен труд. От 1976 г. градините става две самостоятелни: ЦДГ №1 и ЦДГ №2.

Детските заведения се намират в стари сгради, но те отговарят на изискванията на всички нормативни актове, като в началото в тях има само по една група, но през 1983 г. и в двете се открива по още една - подготвителна група.

ОДЗ „Слънчева дъга“ разполага с три групи - яслена с деца от 1 до 3 години, детска група с деца от 3 до 4 години и подготвителна група с деца на 5 и 6 години. Капацитетът на детското заведение е 70 места, като в момента са заети 55, а педагогическият персонал е 4 човека, а непедагогическият - 8 човека.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейските структурни и
инвестиционни фондове

Община Медковец

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Понастоящем в Детското заведение заема двете сгради на бившите детски градини, като в сградата на ЦДГ №1 се намира яслената група, а в сградата на ЦДГ №2 - детски групи. На част от помещенията е направен основен ремонт, а занималните и спалните са светли, красиво боядисани, с PVC-дограма и са приятно място за целодневното пребиваване на децата от селото.

Възпитателно-образователната работа в ОДЗ „Слънчева дъга“ е поставена на научна основа, като се работи по одобрените от МОН (Министерството на образованието и науката) програми. За да се повиши качеството и ефективността на възпитателно-образователния процес в детското заведение, съдържанието на възпитателната работа непрекъснато се усъвършенства, като усилията са насочени към всестраниното развитие на детската личност и високата степен на социално-педагогическата готовност за успешното обучение в началното училище.

Възпитателната работа в ОДЗ „Слънчева дъга“ се провежда в съответствие със задачите, определени в програмата по физическо, умствено, нравствено, естетическо и трудово направление, с оглед специфичните особености в психофизиологическото развитие на децата. Възпитателната работа се осъществява чрез различните видове активна дейност - игра, обучение и труд.

С грижите за здравето на децата и за тяхното всестранино развитие, с интересната и съдържателна дейност, с поддържането на бодро и жизнерадостно настроение, ОДЗ „Слънчева дъга“ е призвана да направи щастлив живота на всяко дете от село Медковец.

ОДЗ „Щурче“ в село Расово е целодневна детска градина, която е създадена през 1966 г. Сградата е общинска собственост, като през 2009 г. ѝ е направен ремонт по Европейски проект, който я превръща в красиво и приятно място за целодневното пребиваване на децата.

През 2010 г. с решение на Общински съвет при община Медковец, целодневната детска градина и детската ясла се преобразуват в Обединено детско заведение „Щурче“. С помощта на община Медковец и на кметство Расово, на детската градина се осигуряват достатъчно средства за издръжка, а персоналът притежава необходимата педагогическа компетентност, за да се грижи за нормалното пребиваване на децата. В детската градина са създадени добри условия за пълноценно развитие на децата, като стремежът е максимално развитие на потенциала на всяко дете, даване на добра подготовка на бъдещите първокласници и изграждане на личности със собствено мнение.

Капацитетът на детското заведение е 45 места, от които в момента заети са 37, а децата са обхванати в 2 групи - яслена и смесена. Педагогическият персонал се състои от 2 човека, а непедagogическият - от 5 човека.

Таблица 55: Детски градини, деца, места, педагогически персонал и групи в детските градини на територията на община Медковец за периода 2018-2021 г.

Учебна година	Брой ДГ	Деца		Места		Персонал		групи
		Общо	Момичета	Общо	На 100 деца	Общо	Детски учители	
2017/2018	2	104	37	128	123	8	8	5
2018/2019	2	114	46	137	120	8	8	5
2019/2020	2	100	46	117	117	8	8	5
2020/2021	2	104	43	115	111	8	8	5

Тревожно явление за територията на община Медковец в ранното отпадане на децата от училище, като по данни на НСИ, през учебните 2017/2018; 2018/2019 и 2019/2020 г. са напуснали както следва:

- 2017/2018 учебна година - 4 деца и младежи;
- 2018/2019 учебна година - 7 деца и младежи;
- 2019/2020 учебна година - 3 деца и младежи.

Промяната в условията на живот през последните години се отразяват негативно върху образователното равнище на населението, като тази тенденция най-силно се наблюдава сред ромското население. При това, в детските градини и училищата в общината, по данни на директорите на учебните заведения, делът на децата и младежите от ромски произход се движи между 70 до 90%, което налага специален акцент върху образованието на тези деца и младежи. Посочените данни за процентното съотношение по етнически признак са приблизителни и неофициални, тъй като в общината не се води подобен тип статистика, но те отново поставят въпроса за необходимостта от по-ефективни мерки за преодоляване на специфичните проблеми, които пречат за развитието на малцинствата в общините.

Инфраструктурата на образованието в **община Монтана** е представена от обекти на предучилищното обучение на общото средно образование, като за него е характерно, че то е основно с публичен характер и към момента няма учебни институции, които се финансират от частния сектор.

Таблица 56: Детски заведения на територията на община Монтана.

№	Населено място	Вид заведение	Състояние на сградния фонд
1	Село Благово	ДГ	Построена през 1974 г., а последно осъществяват основен ремонт - 2006 г.
2	Село Д-р Йосифово	ДГ	-
3	Село Белотинци	ДГ „Синчец“	-
4	Село Долно Белотинци	ДГ	-

№	Населено място	Вид заведение	Състояние на сградния фонд
5	Село Смоляновци	ДГ „Здравец“	Построена през 1987 г., с последен основен ремонт - 2007 г.
6	Село Стубел	ДГ „Вълшебство“	Състоянието на сградния фонд е лошо, построена е през 1950 г. и основен ремонт не е извършван

Детските градини на територията на общината разполагат със сравнително добра материално-техническа база, която осигурява нормален учебен процес.

Таблица 57: Съществуващи училища по вид собственост/финансиране на територията на община Монтана.

№	Наименование	Вид	Адрес	Вид финансиране
1	Основно училище „Васил Левски“	Училище, основно	Село Смоляновци	Общинско
2	Основно училище „Св. Св. Кирил и Методий“	Училище, основно	Село Габровница	Общинско
3	Основно училище „Христо Ботев“	Училище, основно	Село Д-р Йосифово	Общинско

От таблицата се вижда, че на територията на община Монтана (без строителните граници на град Монтана), съществуват само 3 училища, като и трите са Основни, в селата Смоляновци, Габровница и Д-р Йосифово.

Таблица 58: Брой деца от населените места на територията на община Монтана, посещаващи детски градини, за периода 2021-2023 г.

№	Населено място	2020/2021	2021/2022	2022/2023
		Брой деца		
1	Село Безденица	18	13	12
2	Село Габровница	53	61	49
3	Село Доктор Йосифово	23		21
4	Село Долно Белотинци	19	14	18
5	Село Смоляновци	13	14	14
	Общо:	126	102	114

От таблицата се вижда, че като цяло, броя на децата, които посещават детските градини от територията на община Монтана са доста малък брой и от едва 5 населени места, при общо 23. Това е неблагоприятно явление, тъй като не само, че броя на раждащите се деца на територията е много нисък, но има и родители, които не желаят да записват децата си на детска градина и училище. Би могло, проблемът да идва също така и от факта, че няма осигурен транспорт за децата от населените места без детски градини и по-отдалечените

такова, като ако това е проблемът за малкия брой деца, то би следвало общината да предприеме мерки по този въпрос.

Таблица 59: Брой ученици в училищата на територията на община Монтана, за периода 2021-2023 г.

№	Населено място	Брой училища	2020/2021	2021/2022	2022/2023
			Брой ученици		
1	Село Габровница	1	143	129	127
2	Село Доктор Йосифово	1	42	42	-
3	Село Смоляновци	1	35	27	30
Общо:			220	198	157

Вижда се, че броя на учениците в трите основни училища на територията на община Монтана, намалява с всяка изминала учебна година, като през учебната 2020/2021 г., общият им брой е бил 220, през учебната 2021/2022 г. спада с 22 ученици, т.е. 198 а през 2022/2023 г. общия брой на учениците спада с още 41 ученика, т.е. 157 общо.

Също така, от таблицата може да се види и, че няма информация за броя на учениците на територията на село Доктор Йосифово, което дава основание да се смята, че училището там вече не е действащо, което е изключително неблагоприятно по отношение на образователния ценз на населението в селото, а също така и от социално-икономическа гледна точка.

Броят на отпадащите ученици съгласно данни на НСИ за учебните години 2015/2016 и 2016/2017 за община Медковец е по 11, а за община Монтана е съответно 100 и 85. Основно това са деца (включително и тези, които не се записват за посещаване на учебно-възпитателен процес в детски градини и училища) от ромски произход, с които следва да се работи целенасочено за преодоляване на това явление. Работата трябва да е комплексна и да включва и родителите, и учителите, и специалисти – медиатори от неправителствени организации с опит в работата в областта на образованието на малцинствените групи.

5.2. Здравеопазване.

Здравното обслужване на населението на територията на **община Медковец** е основна социална дейност, към развитието и нормалното функциониране на която имат ангажименти както държавата, така и местната общинска власт. В община Медковец няма регистрирани болнични заведения, а населението на общината през 2020 г. се обслужва от един общопрактикуващ лекар, един зъболекар и четирима специалисти по здравни грижи.

Болнична лечебна помощ населението получава от МБАЛ „Стамен Илиев“ - град Монтана и МБАЛ „Св. Николай Чудотворец“ - град Лом, като към тези два по-големи града в близост, е насочена и основната функционална зависимост в сферата на здравеопазването.

Лекарски кабинети има във всички села, но лекарската помощ не е всекидневна, а общината е осигурила дежурства по график от местната лекарска практика за всички

населени места. Важно обаче е тяхното снабдяване със съвременно, спрямо съществуващите нужди, медицинско оборудване. Близостта до областния център позволява достъп до квалифицирана медицинска помощ.

Таблица 60: Медицински персонал на територията на община Медковец за периода 2017-2020 г.

<i>Година</i>	<i>Брой лекари</i>	<i>Брой лекари по дентална медицина</i>	<i>Брой медицински специалисти по здравни грижи</i>	<i>Население по настоящ адрес на 1 лекар</i>	<i>Население по настоящ адрес на лекар по дентална медицина</i>
2017	1	1	4	3 921	3 921
2018	3	1	4	1 276	3 826
2019	1	1	6	3 755	3 755
2020	1	1	4	3 751	3 751

От таблицата се вижда, че от 2017 г. нататък е налице намаляване на броя на населението на един общопрактикуващ лекар до 2020 г., но това се дължи на общото намаляване на броя на населението на територията в резултат на неблагоприятните демографски процеси.

Тъй като броят на лекарите по дентална медицина остава постоянен през разглеждания период, то положителната промяна в броя на населението на един лекар, е резултат от отрицателния естествен и механичен прираст на населението в община Медковец.

На територията на общината има налични 2 аптеки и аптечни пунктове, като в общината е назначен един здравен медиатор, който е част от системата на общественото здравеопазване в Република България. Здравните медиатори са мост между уязвимите малцинствени общности и здравните и социалните служби. Към здравното обслужване се отнасят и детските ясли, като на територията на общината към 2020 г. има две детски ясли, в които са обхванати 18 деца.

На територията на община Медковец, според регистрите на РЗИ преобладават заболявания на органите на кръвообръщението, обмяната на веществата, дихателната и храносмилателната система. Броят на регистрираните здравни заболявания през последните години остава сравнително постоянен.

В общината обаче съществува тенденция за увеличаване на броя на населението в рисковите групи, което се отнася особено за ромското население, което по приблизителни данни представлява около 1/3 от населението на община Медковец. Голяма част от ромите в общината са без здравни осигуровки, поради липсата на постоянна работа. Относително по-

висок е процентът на ранните бременности и непълнолетните майки сред ромското население, като при ранните бременности и раждания от непълнолетни се наблюдават също и неподходящи условия за отглеждане на децата. Липсват здравни навици сред най-бедните и уязвими представители на ромската общност и информация за превенция от заболявания, както и липса на знания за здравни права и проблеми в комуникацията със здравни институции. Има голям брой хронично болни роми и случаи на туберкулоза сред ромите в общината и често явление е отказът, да се посещава лекар поради неплатежоспособност.

Голям брой семейства са изправени пред дилемата - да си купят храна или лекарства, като за разлика от предни години, ромските майки към днешна дата редовно водят децата си на задължителни имунизации. Няма налични данни за извършвани мероприятия по превенция и контрол на СПИН, туберкулоза и полово предавани инфекции в общината, което дава основание да се продължават дейностите по повишаване на здравната култура на ромите.

За територията на **община Монтана**, без строителните граници на град Монтана, няма установени функциониращи лечебни заведения за болнична помощ.

5.3. Туризъм.

Рекреационните ресурси, които са предпоставка за развитието на туризма в **община Медковец**, са сравнително скромни, а местоположението на общината в Дунавската равнина благоприятства най-вече развитието на селското стопанство и в по-малка степен - туризма, предимно с местно значение.

Язовир Козоровец, разположен до село Медковец предлага добри условия за риболов. В същото време, община Медковец има добри условия и възможности за развитие на ваканционен и селски туризъм. На територията на общината са изградени 10 микроязовира, които биха могли след сериозни инвестиции да станат привлекателни места за отдих и развлечение, като подобен комплекс се изгражда на язовир „Расоха“ в село Расово.

Община Медковец има определен потенциал за развитие и на други алтернативни форми на туризма, които до момента не са използвани. Основната причина е, че туристическите дадености, с които разполага общината, не са толкова разпознати, като например в други общини в областта и района, както и че досега не са дооценявани възможностите за развитие на отрасъла.

Община Медковец може да се превърне в привлекателна дестинация за отдих и туризъм, заради културно-историческото си наследство, дълбоките традиции и уникалните си празници, като тя има и определени възможности и за развитие на познавателен, приключенски, екологичен и конен туризъм. На територията са разкрити многобройни археологически, художествени и архитектурни забележителности.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейските структурни и
инвестиционни фондове

Община Медковец

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Историческите обекти, привличащи вниманието на местните жители и гостите на общината са добре поддържани и с удобен достъп до всеки от тях. Археологическите местности и забележителности пък, се превръщат в привлекателна дестинация за все повече туристи и излетници. Някои от най-интересните от тях са праисторическите, антични и средновековни селища, разкрити на територията на общината, археологическите разкопки в тях разкриват останки от живота на хората през различните исторически епохи по тези земи, като са открити множество артефакти с висока културно-историческа стойност от ранножелязната, елинистическата и римската епохи и от средновековието, с които е попълнена местната музейна сбирка.

Обновената музейна сбирка в село Медковец включва интересни археологически и етнографски експонати, както и интериор от къщата на поп Андрей и фотографски кът, посветен на Септемврийското въстание и на загиналите във войните медковчани. Общината разкрива своята история със запазените къщи-музеи, килийното и първо общинско училище, уземната черква, както и със забележителната църква „Света Параскева“ и многобройните паметници и паметни плочи.

За почитателите на културния туризъм, интерес представлява също и богатото нематериално културно наследство - спазваните интересни обичаи при празнуването на празници като Коледа, Лазаровден, Трифон Зарезан и особено Тодоровден, когато се провеждат характерните традиционни за района конни надбягвания (кушии), както и съвременните културни прояви.

На фона на богатото наследство и традиции, които дават възможности да се практикуват различни видове туризъм на територията на общината, готовността за посрещане на туристи не е достатъчна. В общината съществуват слаби познания за обслужване на туристите по линия на алтернативните форми туризъм, като на територията не се предлагат конкретни туристически пакети на туристическия пазар и почти не се усвояват средства, които се отпускат по различни международни донорски програми, подпомагащи малкия и среден бизнес в областта на туризма.

Други проблеми, които оказват негативно влияние върху развитието на туризма, са недостатъчна реклама за наличното туристическо предлагане и липсата на подходящи обекти за настаняване на гости и туристи. Засега такива ограничени възможности предлага само легловата база към язовир „Расоха“.

На територията на общината местата за настаняване и изхранване на потенциални туристи и гости, желаещи да посетят туристическите обекти, са крайно недостатъчни от гледна точка на възможностите за развитието на отрасъла в община Медковец.

Богатото културно и историческо наследство и живописните места на територията на общината са предпоставка за по-нататъшното развитие на туризма, като от една страна, това

ще доведе до нови възможности за развитие на малкия и средния бизнес в общината, създаване на нови работни места, промотиране и използване на местните природни ресурси, а от друга страна, са необходими значителни инвестиции, за да се подобри прилежащата инфраструктура. Необходимо е също така да се планира и осъществява широка рекламна кампания с цел привличане на туристи, както и да се търсят финансови средства за реставрация, експониране, обновяване, популяризиране и подобряване достъпа до туристическите обекти в общината.

Територията на **община Монтана** не е особено популярна туристическа дестинация в Северозападния район в сравнение с други общини от района. В регистъра на туристическите фестивали и събития не са вписани никакви прояви от населените места от територията на общината.

5.4. Спортни дейности.

На територията на **община Медковец** съществуват стадиони във всички съставни села на общината, като спортните клубове в общината са основно в сферата на футбола. Материалната база за развитие на физическата култура и спорта включва няколко спортни обекта, а именно: стадиони (футболни игрища) - общо 5 броя, с общ капацитет 1 200 места; фитнес-зала и тенис-зала. Футболните игрища в селата Аспарухово, Пишурка и Сливовик са в лошо състояние поради ограничената спортна дейност в тези населени места. В по-добро състояние се намират стадионите в селата Медковец и Расово, където има и два футболни отбора, единият от които играе в зоналните групи.

Към спортната инфраструктура се включват и спортните обекти в училищата, като в тях има изградени училищни физкултурни салони, някои от които обаче се нуждаят от ремонти и дооборудване със съвременни спортни уреди, за да предоставят по-добри възможности за активен спорт на децата, а има и игрища с изкуствена настилка за футбол, волейбол и баскетбол.

Конният спорт преди години е бил традиционен спорт за територията на община Медковец и се е финансирал с помощта на общината. За съжаление този спорт изисква значителни финансови средства, каквито общината на този етап не би могла да осигури. Към момента в село Расово съществува малка спортна конна база в село Расово - частна инициатива, подкрепена логистично от общината.

Най-сериозни успехи в областта на спорта в републикански и международни състезания е постигнал отборът по приложно колоездене, който няколко години поред той се класира на призови места и носи заслужена спортна слава за общината.

На територията на община Монтана, без строителните граници на град Монтана, към момента активно развиват своята дейност 4 клуба в областна „А“ група, които са: в село Николово – 2 отбора, които провеждат домакинските си мачове на новоизграден терен през 2023 г.; село Долно Белотинци – стадиона се поддържа целогодишно; село Доктор Йосифово – стадиона се поддържа целогодишно. Също така в селата Габровница, Крапчене и Липен има още отбори от същата областна група, които през настоящия сезон не са взели активно участие в спортните дейности, но поддържат стадионите си.

5.5. Социални дейности.

Тенденцията за увеличаване броя на населението в рисковите групи в **община Медковец** води до необходимост от предоставяне на повече и по-ефективни социални услуги, осигуряване на квалифициран и компетентен персонал, който да осъществява социалните. Основни групи в риск сред населението в общината са:

- Възрастни самотни хора;
- Хора с увреждания;
- Деца, лишени от родителски грижи;
- Малцинствени групи;
- Продължително безработни лица и други.

На територията на община Медковец се наблюдават специфични характеристики на проблемите на рисковите групи - голям брой възрастни, нуждаещи се от обслужване; висок общ брой на лица и семейства в риск, които обаче са разпръснати в малки селища на територията на общината; много голям брой продължително безработни лица и други. Тези проблеми изискват решение както на общинско, така и на областно ниво.

На територията на община Медковец не са разкрити специализирани институции за настаняване на лица със специфични потребности извън тяхната обичайна среда. Социалните дейности, които се развиват в общината са следните:

„Домашен социален патронаж“ – в общината дейност „Домашен социален патронаж“ в село Медковец е създадена с решение на Общински съвет Медковец и има капацитет от 120 места, като към 2020 г. са заети всички места. Освен нуждаещите се от общинския център, се обслужват лица и от съседни села. Социалната услуга предоставя грижи и подпомага възрастни хора и лица с увреждания. Мисията на Домашния социален патронаж е да реализира обществен ангажимент към възрастните хора и хората с увреждания, като ги подпомогне в тяхната естествена семейна среда чрез:

- Доставка на храна по домовете;
- Помощ в общуването и поддържането на социални контакти;

- Подпомагане и разширяване на възможностите на потребителите на социални услуги да водят самостоятелен начин на живот;
- Взаимодействие със социални, здравни и други институции;
- Поддържане на лична хигиена и хигиена в жилищните помещения, обитавани от възрастните хора;
- Битови услуги - закупуване на стоки и вещи от първа необходимост, заплащане на топлинна енергия и други, със средства на лицето.

Социалната услуга „Домашен социален патронаж“ е на общинско подчинение и е част от системата за социално подпомагане на възрастни хора. Работодател на работещите в „Домашен социален патронаж“ е Кмета на община Медковец, а оперативното управление, ръководство и контрол на място се осъществява от Управителя на ДСП.

„Дневен център за стари хора“ - капацитетът на дневния център е 20 места, от които заети са 18, а обслужващият персонал се състои от 2 човека.

Социална услуга „Личен асистент“ - по Национална програма „Асистенти на хора с увреждания“ чрез дирекция „Социално подпомагане“. През 2020 г. в рамките на Национална програма „Асистенти на хора с увреждания“, чрез Дирекция „Социално подпомагане“ е осигурена заетост на общо 55 лица, които полагат грижи за свои близки с над 90/100 трайно намалена работоспособност с право на чужда помощ, по механизма за лична помощ от Закона за личната помощ.

Социална услуга „Асистентска подкрепа“ подпомага обгрижването на хора без увреждания, като тази държавно делегирана дейност осигурява обслужване на 25 лица от общината по определена часова заетост, до максимално 4 часа всекидневно.

Кризисен център за временно настаняване - намира се в село Расово, като кризисния център настанява хора в нужда, с действаща обществена кухня под формата на търговски обект.

На територията на **община Монтана** са развити широк спектър от социални услуги.

Таблица 61: Инфраструктура на социалните дейности на територията на община Монтана.

№	Вид на обекта	Капацитет, брой	Брой настанени/ ползващи
1	Дом за пълнолетни лица с физически увреждания	42	42
2	Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания - 1	14	14
3	Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания - 2	14	14

№	Вид на обекта	Капацитет, брой	Брой настанени/ ползващи
4	Център за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с умствена изостаналост - 3	14	14
5	Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи без увреждания	9	9
6	Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с потребности от постоянна медицинска грижа	8	8
7	Защитено жилище за лица с умствена изостаналост	8	8
8	Защитено жилище за лица с психични разстройства	9	9
9	Преходно жилище за лица с физически увреждания	8	8
10	Център за временно настаняване	9	9
11	Кризисен център	10	10
12	Дневен център за деца с увреждания	36	36
13	Дневен център за пълнолетни лица с увреждания	16	16
14	Дневен център за деца и младежи с увреждания към КЗСУ	20	20
15	Център за обществена подкрепа (ЦОП) към КСУ	60	60
16	ЦОП	30	30
17	Звено „Майка и бебе“	4	4
18	Домашен социален патронаж	350	350
19	Патронажна грижа-проект	150	150

Голям брой проекти, финансирани от европейски средства са тези в социалната сфера и предоставянето на социални услуги в общността:

„Създаване условия за независим живот на уязвими лица в община Монтана“ - чрез дейностите по този проект се подобрява достъпа не само до основни социални, но и до здравни и психологически услуги в община Монтана и се постига независимост и социална интеграция на хората с увреждания и възрастните хора. Чрез предоставяне на интегрирани социални и здравни услуги се гарантира по-добро качество на живот, независимост и достойнство на потребителите.

„Инвестиции в бъдещето“ - проектът цели да доведе до подобряване качеството на живот и на достъп до услуги за социално включване в отговор на комплексните потребности на деца от 0 до 7 години и техните семейства, както и бъдещи родители от рискови групи, превенция и ограничаване на изпадането в уязвимо положение, минимизиране на негативните последици от уязвимото положение, осъществяване на дейности и услуги за рехабилитация и интеграция. Проектът е продължение на редица социални проекти и

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейските структурни и
инвестиционни фондове

Община Медковец

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

дейности, чрез които е направен анализ на потребностите на целевите групи и има ясна визия за планираните дейности и реализацията му за надграждане на вече утвърдилите се услуги и Център, създаден чрез заем от Световната банка по проект „Социално включване“ и в синхрон с Общинската концепция за ранно детско развитие. Дейностите по проекта за социални, здравни и образователни, а чрез тях Община Монтана цели предоставяне на адекватни услуги за всички рискови групи с цел формирането на родителски умения, семейно консултиране и подкрепа, насърчаване на родителите и децата да посещават детските градини за по-адекватно вписване в училище; също и консултиране на родителите за полагане на адекватни здравни грижи за децата си, полагане на специални грижи на деца с увреждания и подготовка за равен старт на деца, на които им предстои да постъпят в първи клас.

„Топъл обяд в Монтана“ - проектът осигурява топъл обяд на 40 броя лица и семейства от село Смоляновци, община Монтана.

„Патронажна грижа за възрастни хора и лица с увреждания в община Монтана“ - проектът е насочен към подобряване на качеството на живот и възможностите за социално включване на хората с увреждания и възрастните хора, чрез осигуряване на мрежа от услуги в домашна среда и изграждане на подходящ капацитет за предоставянето им - материален и кадрови.

Основният проблем от периодичното финансиране на социалните услуги е, че те не се предоставят без проекти, поради липса на общински средства за поддръжката им, а необходимостта от тях е постоянна и се увеличава с оглед на застаряващото население в общината.

ИЗВОДИ:

По отношение на образованието, то е една приоритетна дейност в работата и на двете общини, като се стреми да създава условия и възможности за усъвършенстване на образователната система. За съжаление, броя на учениците в средните и основните общообразователни училища на територията на общините Медковец и Монтана намалява, за целия анализиран период, което е неблагоприятно, като може да се сметне, че е повлияно, както от отрицателния естествен прираст, така и от миграцията на младото население извън границите на двете общини към по-големите градове, с по-добри образователни възможности. Материално-техническата база на училищата се намира в сравнително добро състояние. Общия брой на децата в детските градини на територията на двете общини също намаляват, като това също може да се приеме за неблагоприятно явление, тъй като би могло да е породено основно от отрицателния естествен прираст на територията.

Здравеопазването на територията и на двете общини, би могло да се каже, че е критично слабо застъпено, тъй като в нито едно населено място няма МБАЛ, СБАЛ, а в населените места от територията на община Монтана няма дори и самостоятелни лекарски кабинети или каквито и да било функциониращи лечебни заведения. Територията на община Медковец се обслужва от един общопрактикуващ лекар, един зъболекар и 4 специалисти по здравни грижи. На територията на община Медковец също така има и две аптеки и аптечни пунктове, както и един здравен медиатор.

Туризмът е изключително слабо развит на територията и на двете общини, като община Медковец притежава сравнително по-голям потенциал за развитието му, отколкото община Монтана, която е с много слаб потенциал за туризъм. Територията на община Медковец притежава рекреационни ресурси, условия за риболов, възможности за ваканционен и селски туризъм, богато културно-историческо наследство, определени условия за познавателен, приключенски и екологичен туризъм, както и определен потенциал за развитие на алтернативни форми на туризма. За съжаление обаче, местата за настаняване и изхранване на потенциални туристи и гости са крайно недостатъчни.

На територията на община Медковец, съществуват стадиони във всички населени места от територията на общината, като спортните клубове са основно в сферата на футбола, като материално техническата база за развитие на спорт включва 5 стадиона с общо 1 200 места, фитнес-зала и тенис-зала. Към спортната инфраструктура се включват и спортните обекти в училищата, а в село Расово съществува малка спортна конна база.

На територията на общините Медковец и Монтана се осъществяват разнообразни социални дейности и услуги, които би могло да се каже, че успяват да обслужват една голяма част от населението в рисковите групи. Основните рискови групи са: възрастни хора, хора с увреждания, деца, лишени от родителски грижи, малцинствени групи и продължително безработни лица, като може да се приеме, че социалните дейности и услуги предоставяни на териториите на двете общини успяват да обхванат по-голямата част от населението в тези рискови групи.

6. ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ ОТ ПРИЛАГАНЕТО НА СТРАТЕГИЯ ЗА ВОМР ЗА ПРОГРАМЕН ПЕРИОД 2023-2027 Г.

Терминът „заинтересовани страни“ описва организации, структури или личности, които имат общи интереси, както в дело, така и в начинание, като определянето им е един основен елемент от стратегическото управление и планирането им е предпоставка за успешно и ползотворно партньорство и тяхното включване в изпълнение на програми, стратегии, проекти, дейности и други съвместни действия.

От изключителна важност е консултирането на стратегията с всички заинтересовани страни, за да се спази принципът „отдолу-нагоре“ и да се избегне рискът процесът на консултиране да попадне „под контрол“ на определени специфични групи, които могат да спечелят дивиденди единствено за себе си.

Широкият кръг от заинтересовани страни е предпоставка за липсата на пристрастие или тенденциозност при вземане на решения в областта на местното развитие и работа в полза на цялата общност, като при идентифицирането на заинтересованите страни не е изключена нито една група с действителни интереси от прилагането на Стратегия за Водено от общностите местно развитие.

Въз основа на информацията от извършените проучване и анализ на територията на общините Медковец и Монтана и след извършени редица срещи и разговори с хора от териториите на двете общини, се обособяват следните основни заинтересовани страни от изпълнението на Стратегия за ВОМР за програмния период 2023-2027 г.:

- **Публичен сектор** - общините Медковец и Монтана, общински фирми, кметства на територията на общините Медковец и Монтана, общински образователни институции и други;
- **Стопански сектор** - земеделски производители, предприятия от сектор промишленост, представители на сектор туризъм (хотелиерство, ресторантьорство и други услуги), представители на сектор строителство, представители на сектор търговия и услуги, включително и транспортни;
- **Нестопански сектор** - читалища, сдружения с нестопанска цел, фондации, клубове, кръжоци и други групи от хора по интереси в обществена полза; групи от хора в неравностойно положение (трайно болни, инвалиди, безработни, сираци); групи от хора в риск от изключване (малцинства, инвалиди, възрастни хора, хора и деца със специални потребности); групи от хора в риск от бедност (ниско образовани хора и възрастни хора);

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейските структурни и
инвестиционни фондове

Община Медковец

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

- Жители от местната общност, които се нуждаят от подкрепа за активно включване в икономическия и социалния живот на територията на двете общини - жени и млади хора до 29 годишна възраст.

Представеният списък от заинтересовани страни са основните такива, които бяха идентифицирани в проучванията и анализите на територията на двете общини и при срещите с местната общност.

7. SWOT АНАЛИЗ.

Силни страни	Слаби страни
❖ През териториите и на двете общини преминават важни пътни артерии от Републиканската пътна мрежа, както и една от основните пътни артерии за страната - Е79; ❖ Географското положение и на двете общини е благоприятно, тъй като се намират в близост до два областни центъра и множество общини; ❖ Водните ресурси са в задоволителни количества за нуждите на територията на МИГ. ❖ Почвените ресурси благоприятстват развитието на селското стопанство – земеделието; ❖ Качеството на почвите се оценява като добро, без замърсявания; ❖ Силно развито селско стопанство; ❖ От гледна точка на качеството на атмосферния въздух, то се оценява като добро; ❖ Наличие на защитени територии по смисъла на ЗЗТ и защитени зони по екологичната мрежа Натура 2000; ❖ Наличие на голямо разнообразие от лечебни растения; ❖ Наличие на различни по тип ландшафти; ❖ Територията на МИГ разполага с организирано сметосъбиране и сметоизвозване; ❖ Наличие на инсталация за сепариране на отпадъците на Регионалното депо за неопасни отпадъци; ❖ Наличие на инсталация за компостиране; ❖ Територията на МИГ има добре развита транспортна мрежа с първо-, второ- и третокласни пътища; ❖ През територията на МИГ преминава Общоевропейски транспортен коридор №4; ❖ Територията на МИГ е добре снабдена с водоизточници в експлоатация за	❖ Въпреки доброто общо качество на атмосферния въздух, съществуват замърсяванията от битовото отопление на твърди горива; ❖ Влошено качество на повърхностните и подпочвени води от различни по естество замърсявания; ❖ Остаряла и недовършена канализационна система; ❖ Липса на ефективни и подновени пречиствателни съоръжения за отпадни води; ❖ Заустяване на замърсени води в реките; ❖ Наличие на малък по площ горски фонд; ❖ Някои животински видове са застрашени от изчезване, тъй като горския фонд е в малки количества; ❖ Силно преобладание на агрогенния ландшафт, който потиска останалите типове ландшафти; ❖ Тенденция към увеличаване на генерирането на битови отпадъци; ❖ Настилката на цялата транспортна мрежа се характеризира с лошо до средно състояние. ❖ Използваните дренажи и съоръжения са амортизирани. ❖ Всички напорни резервоари не са били ремонтирани откакто са изградени; ❖ Наличните помпени станции са престарели; ❖ Съществуващите довеждащи водопроводи са престарели и амортизирани, което обуславя големи водни загуби; ❖ На много места няма изградена канализационна система; ❖ Остарели и силно консумиращи енергия осветителни тела; ❖ Все още няма пълна интернет достъпност до всички населени места от територията на общината;

питейно-битови нужди; ❖ Наличие на изградени 32 броя приземни резервоари; ❖ Наличие на 19 броя помпени станции; ❖ Електроенергийната система на територията на МИГ е добре изградена и има наличие на инженерно-технически съоръжения, поради което всички населени места от територията са електрифицирани; ❖ Техническото състояние на електроразпределителната мрежа е добро и е добре развита и оразмерена за поемане на големи натоварвания; ❖ Има създадени два ВЕЦ-а и един ФЕЦ, произвеждащи водна и слънчева енергия; ❖ Механичният прираст на територията на община Монтана се запазва постоянно положителен за анализирания период; ❖ Етническата структура на територията и на двете общини е сравнително еднородна, като преобладаващото население е от български етнос; ❖ Територията на община Медковец се характеризира с благоприятни природно-климатични условия за успешното развитие на селското стопанство, което оформя аграрен характер на общината; ❖ На територията на МИГ има функциониращи основни и средни училища и детски градини; ❖ На територията на община Медковец има наличие на лекарска помощ, както и две аптеки и аптечни пунктове и един здравен медиатор; ❖ Територията на община Медковец разполага с много и разнообразни природни, културно-исторически, екологични, рекреационни и други видове ресурси за успешното развитие на туризъм; ❖ На територията на МИГ има налични спортни съоръжения и комплекси за развитието на спортни дейности от населението; ❖ Териториите и на двете общини разполагат с достатъчно на брой	❖ Общият брой на населението на територията на МИГ не спира да намалява; ❖ Раждаемостта на територията на МИГ е много ниска, спрямо високите стойности на смъртността; ❖ Естествения прираст на територията на МИГ за анализирания период се запазва постоянно отрицателен; ❖ Територията на община Медковец се характеризира с постоянно запазващ се за анализирания период отрицателен механичен прираст; ❖ Възрастовата структура на територията на МИГ е изключително неблагоприятна тъй като е силно застаряваща; ❖ Много малък брой на населението на територията на МИГ е в под трудоспособна възраст и много голям брой на населението в над трудоспособна възраст; ❖ Територията на МИГ се характеризира с висока безработица и високи стойности на икономически неактивно население; ❖ Икономическото развитие на територията на МИГ е недостатъчно; ❖ Територията на община Медковец се характеризира със слабо развита промишленост; ❖ Тенденция към намаляване на броя на учениците в училищата и децата в детските градини на територията на МИГ, породено от неблагоприятните демографски характеристики; ❖ Ранно отпадане на деца от обучение; ❖ На територията на община Монтана няма лечебни заведения за доболнична помощ; ❖ Системата на здравеопазване на територията на община Медковец е крайно недостатъчно на фона на увеличаващото се застаряващо население; ❖ Територията на МИГ не разполага с ресурси за развитие на туризъм, като също така не е и особено популярна туристическа дестинация; ❖ Поради демографските проблеми на
--	--

социални услуги, покриващи сравнително голяма част от населението от основните групи в риск; ❖ На територията на общините Медковец и Монтана има голям брой народни читалища; ❖ Читалищата на територията на двете общини разполагат с богата история и богат набор от културно-просветни и художествени дейности, и продължават да развиват и популяризират някои стари и забравени традиции и обичаи. ❖ Народните читалища в общините Медковец и Монтана разполагат с богат културен календар, който се състои от организиране и изпълнението на най-различни празници, традиции и обичаи, както и организирането и участие на самодейните състави в различни местни, регионални, национални и международни фестивали, събори и конкурси. ❖ Народните читалища организират различни доброволчески дейности, насочени към различни възрастови групи, хора с увреждания и/или етнически малцинства. ❖ Всяко едно от читалищата разполага с библиотека и богат набор от литература.	територията на МИГ в някои от читалищата липсват самодейни състави или членовете им са малко, в следствие на което се развиват по-малко дейности. ❖ Сградния фонд на някои от народните читалища има нужда от извършване на основни ремонтни дейности, а други пък не разполагат със сграден фонд.
Възможности	Заплахи
❖ Подновяването на канализационната система и изграждането ѝ на местата, където липсва, ще подобри условията за живот и би спомогнало за създаване на интелигентни селища; ❖ Предприемането на дейности и мерки по премахването и рекултивирането на нерегламентираните сметища, изграждането на площадка за рециклиране на отпадъци и Изграждане на инфраструктура и инсталация за третиране на строителни отпадъци ще доведе до подобряване на състоянието на околната среда; ❖ Ограничаването и/или прекратяване на неконтролираното запалване на	❖ Безконтролният добив на инертни материали, в бъдеще ще наруши облика на ландшафта; ❖ Предпоставки за появата на дефлационни процеси в обработваемите земи; ❖ Регистрират се браконьерни сечи, които могат да доведат до обезлесяване и ерозия на почвите; ❖ Замърсяването на околната среда с инфилтрат от нерегламентираните сметища ще доведе до влошаване на състоянието на околната среда и до риск за здравето на населението; ❖ Възможност за образуване на наводнения от интензивни валежи; ❖ На територията на МИГ съществува риск

стърнища ще предотврати в голяма степен риска от пожари; ❖ Предприемането на превантивни мерки по отношение на възможните свлачищните процеси ще доведе до отстраняване на свлачищата; ❖ Извършването на основен ремонт на пътната настилка и подобряването на технико-експлоатационното и състояние ще доведе до подобряване на условията за живот; ❖ Дренажите и съоръженията да бъдат реконструирани, а тръбните кладенци да бъдат почистени – по този начин ще се подобрят условията за напояване; ❖ Поддържане на речните корита и деретата в добро екологично и естетично състояние за предотвратяване на наводнения; ❖ Подмяна на старите осветителни тела с енергийно ефективни и соларни такива ще доведе до икономии и по-добра осветеност; ❖ Въвеждане на модерна цифрова комуникационна и преносна далекосъобщителна инфраструктура ще е една от предпоставките за създаване на интелигентни селища; ❖ По-доброто използване на потенциала за използване на слънчева и водна енергия като ВЕИ би помогнало на домакинствата и индустрията; ❖ Привличането на инвестиции в местната икономика би довело до нейното развитие и до повишаване на доходите на работещите; ❖ Модернизирането на местната икономика и въвеждането на иновации и чисти технологии, би повишило нейната конкурентоспособност и би намалило отрицателното въздействие върху околната среда; ❖ Подобряване на достъпа до пазара на труда ще осигури кадри за местната икономика; ❖ Добра възможност би била превръщането на отрицателния	от снегонавявания по четвъртокласните пътища; ❖ Опасност от пожари, поради неконтролирано запалване на стърнища; ❖ На места от територията на МИГ има предпоставки за образуване на свлачищни процеси; ❖ Недоброто състояние на пътната настилка би могло да бъде предпоставка за образуване на по-голяма честота на ПТП; ❖ Амортизирания водопровод дава предпоставки за образуване на чести аварии, в следствие на което има големи загуби на вода; ❖ В следствие на продължителни летни засушавания, две села от територията на община Монтана подлежат на сезонен режим на водоподаване; ❖ Поради липсата на канализационна система и използването основно на септични ями, заустванията на водите най-вероятно се осъществява в повърхностните водоизточници, което е предпоставка за замърсявания; ❖ Ако раждаемостта продължи да намалява, а смъртността да се покачва, то застаряването на населението ще се превърне в невъзможен за разрешаване проблем, което би могло да предизвика абсолютно обезлюдяване на някои населени места от общините; ❖ Влошената възрастова структура определя и трудоспособността на населението, като основната част от него вече се намира и в следващите години ще влезе в над трудоспособна възраст; ❖ Високата безработица и високите стойности на икономически неактивно население биха повлияли силно на икономическото развитие на териториите и на двете общини; ❖ Липса на инвестиции в икономиката може да доведе до до закриване на работни места; ❖ Свиването на икономиката може да доведе до риск от бедност и изолация за
---	--

механичен прираст на територията на община Медковец, в положителен, чрез популяризиране на територията, като се покажат даденостите на територията, културата, историята, културно-историческото наследство и други. ❖ Добра възможност за Канализационната система да бъде би била популяризиране на образованието, както и неговото подобряване, чрез вкарване на нови и иновативни методи и подходи за учене; ❖ Предприемането на ефективни мерки за преодоляването на специфични проблеми, които пречат за развитието на малцинствените групи на териториите на общините, може да доведе до тяхното включване в общността; ❖ Предприемане на мерки във връзка със здравеопазването на територията, като осигуряване на допълнителни общопрактикуващи лекари, отваряне на лекарски кабинети в населените места, в които такива въобще липсват и осигуряването на по-адекватно лекарско лечение за нуждите на населението; ❖ Отваряне на аптеки и/или аптечни пунктове в населените места от територията на община Монтана; ❖ Популяризиране на туристическите дадености на териториите и на двете общини - Медковец и Монтана ще доведе до увеличаване на посещенията и развитие на туризма и свързаните с него дейности; ❖ Големия брой народни читалища е предпоставка за силно развитие на културно-просветна и художествена дейност, която да бъде популяризирана и опазвана. ❖ Чрез популяризирането и развитието на стари традиции и обичаи се дава възможност за опазването им като нематериално културно наследство. ❖ Кандидатстването и изпълнението на програми и проекти дава възможност на читалището да се развива, да придобива по-голям набор от литература и различни	части от населението; ❖ Влошаване на образователния ценз на населението в следствие намаляване на броя на учащите на териториите и на двете общини; ❖ Ако броя на учащите в училищата и децата в детските градини продължи да намалява, то може да се стигне и до закриване на образователни институции в населените места от териториите на общините; ❖ Влошеното здравеопазване на територията на МИГ биха довели до високи нива на смъртност на територии и биха могли да причинят обезлюдяване на някои населени места; ❖ Увеличаването на рисковите групи от населението би довело до още по-голямо влошаване на демографската характеристика на териториите и на двете общини и до нуждата от осъществяването и откриването на по-голям набор от социални услуги; ❖ Продължаването на тенденцията към намаляване на населението, особено в малките населени места би се превърнало в заплаха за съществуването на някои от читалищата. ❖ Липсата на читалищна сграда за някои от читалищата създава проблем при желанието за организиране на различни събития, обучения и други.
---	--

видове оборудване, което от своя страна дава по-големи възможности за развитието на повече дейности. ❖ Чрез програми и проекти, читалищата, които не разполагат със сграден фонд, биха могли да се сдобият с такъв, в следствие на което да разширят набора си от дейности. ❖ Доброволческата работа (включително и от по-възрастни хора) насочена към различните възрастови групи, хора с увреждания и етнически малцинства би дала по-голям социален комфорт на населението и образова младите в родолюбие и толерантност.	
--	--

SWOT анализът отразява точно силните и слабите страни, възможностите и заплахите на територията съобразно направеното проучване и анализирани данни на територията и потребностите на хората.

8. ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ.

В настоящия анализ са проучени характеристиките и потенциалът за развитие на територията на МИГ „Медковец Монтана“, като той обхваща дейности, като разбиране и анализ на демографската структура, идентифициране на икономическите характеристики, което позволява да се разбере икономическото развитие и потенциала на територията, анализ на инфраструктурата и услугите, идентифициране на социалните характеристики и социално-икономически анализи и оценка на потенциала за развитие. В проучването е предоставена информация за тенденциите в развитието на територията и потребностите на хората. Спазвайки похода „отдолу-нагоре“ в проучването се търси мнението на населението относно областите, които според тях имат нужда от подкрепа за развитието на територията по програмите за периода 2023 г. – 2027 г. От изключителна важност е МИГ да използва получените от проучването резултати в процеса на подготовка на стратегията за BOMP.

Оформят се изводите на базата на проучването, че жителите на територията определят приоритетите за дейности и инициативи по стратегията в посока подобряване икономиката и условията за живот в региона, подобряване на образованието и справяне с безработицата. Споделените мнения засягат инфраструктурата, социалната подкрепа и благоустройството на региона.

1. Териториите на двете общини - Медковец и Монтана, се намират в Северозападна България - Северозападен район за планиране (NUTS 2). Те са част от област Монтана, а общата им площ е 797,57 km² - общата площ на община Медковец е 191,090 km², а общата площ на община Монтана (без строителните граници на град Монтана) е 606,48 km². Към община Медковец са включени общо 5 населени места, а към община Монтана (без строителните граници на град Монтана) - 23 населени места. Общото население на територията на двете общини възлиза на 11 244 души, съответно за община Медковец - 2 960 души, а за община Монтана (без строителните граници на град Монтана) - 8 284 души.

Населените места от териториите на двете общини - Медковец и Монтана, попадат в три категории села съгласно Наредба №7/2003 г. - средни села (1 000 - 2 000 души население), малки села (250 - 1 000 души население) и много малки села (до 250 души население).

Територията на **община Медковец** граничи с общи 4 общини - Лом, Якимово, Монтана и Брусарци, а общината се състои от землищните граници на 5 населени места - административен център село Медковец и селата Аспарухово, Пишурка, Расово и Сливовик. Територията на общината разполага с благоприятно географско положение, а разстоянията на общинският център до центровете на съседни общини и някои по-големи градове в близост, са сравнително малки, като най-далеч от село Медковец се намира Столицата София - 146 km.

Географското положение на община Медковец е благоприятно и от гледна точка на възможностите за развитие на общината, като те до голяма степен зависят от възможностите за нейното интегриране. Средната гъстота на населението на територията е 15,4 души/km², като тя е по-ниска от средните стойности за областта, но по-висока от средните стойности на общините Якимово, Чипровци и Георги Дамяново.

През територията на община Медковец преминават главни пътни артерии от Републиканската пътна мрежа - Републикански път II-81 и Републикански път III-8105, а също така се пресича и от една от основните за страната пътни артерии - Е79 (Видин-София-Кулата).

Територията на **община Монтана** (без строителните граници на град Монтана) е разположена в централната част на област Монтана и граничи с общо 9 общини - Брусарци, Медковец, Якимово, Бойчиновци, Криводол, Берковица, Георги Дамяново, Чипровци и

Ружинци. Територията на общината се пресича от основни за страната пътни артерии - Е79 и ж.п. линия София-Бойчиновци.

23-те населени места на територията на община Монтана са селата: Габровница, Смоляновци, Безденица, Белотинци, Благово, Вiniще, Вирове, Горно Церовене, Доктор Йосифово, Долно Белотинци, Крапчене, Липен, Николово, Славотин, Студено буче, Стубел, Сумер, Войници, Горна Вереница, Долна Вереница, Долна Рикса, Клисурица и Трифоново.

2. Демографската характеристика на територията на двете общини като цяло може да се определи като силно намаляващо, застаряващо с отрицателни стойности както на естествения, така и на механичния прираст, което ако продължи, би се отразило силно към допълнително влошаване на демографията.

Броя на населението на територията на **община Медковец** за период от три години намалява с общо 422 души, като намаляването е във всички населени места, освен в село Пишурка, където населението за тригодишния период остава еднакво. Макар и това, броя на населението в населените места от общината е изключително неравномерно, което също е неблагоприятно, тъй като населението се концентрира в общинския център и в двете по-големи села - Расово и Аспарухово.

Броя на населението на територията на **община Монтана** (без строителните граници на град Монтана) също е намаляващо за тригодишния анализиран период, като намаляването е със 759 души общо. В по-голямата част от населените места общият брой на населението намалява, но има и няколко села, в които то се покачва, които са: Войници, Долна Вереница и Славотин.

3. По отношение на раждаемост, смъртност и естествен прираст, то на територията на **община Медковец** раждаемостта, макар и да се запазва сравнително стабилна през 5-годишния анализиран период то все пак, тя е в пъти по-ниска в сравнение със смъртността на територията, която варира силно през последните две години от анализирания период, когато достига своята най-висока и най-ниска стойност. Въз основа на тези ниски показатели за раждаемост и високи показатели за смъртност на територията на община Медковец, се формира и естествения прираст, който за 5-годишния период се запазва постоянно отрицателен.

За територията на **община Монтана** важи същата тенденция, както за община Медковец - много ниска раждаемост, на база висока смъртност, като разликата между раждаемостта и смъртността е с повече от 100 души, а разликата между коефициентите на раждаемост и смъртност е с повече от 30%. На база тези разлики в стойностите на двата показателя се формира и постоянно запазващия се отрицателен естествен прираст във всички населени места, които формират община Монтана.

Тези данни показват, че населението на територията на двете общини - Медковец и Монтана е застаряващо, липсват млади хора, което би могло да се отдаде на липса на социален живот и работни места за населението или нежелание на населението да се заселва на територията. Необходимо е да бъдат предприети мерки за стимулиране раждаемостта на територията и други мерки, като подобряване на социалния живот и увеличаване на работните места, образованието и други, чрез които да привлича населението.

4. Механичният прираст за територията на община Медковец за анализирания период се запазва почти постоянно отрицателен, като единствената регистрирана положителна стойност е през 2020 г. За сметка на община Медковец, то механичният прираст на територията на община Монтана (без строителните граници на град Монтана), се запазва постоянно положителен, а единствената отрицателна стойност е регистрирана през 2018 г. Механичният прираст по населени места обаче е доста по-неравномерен, като в някои села той е положителен, в други отрицателен, а в трети - неутрален.

Макар и общо погледнатия положителен прираст за територията на община Монтана, то може да се каже, че като цяло териториите и на двете общини не са особено привлекателни за заселване, тъй като общия брой на населението им постоянно спада. Също така, положителни стойности на механичният прираст за територията на община Монтана в никакъв случай не могат да компенсират отрицателните стойности на естествения прираст. В случая би следвало да бъдат предприети мерки, и за община Медковец и за община Монтана, а посоката трябва да бъде: подобряване на социално-икономическите условия, развитие на туризма, подобряване на образованието и други, за да се превърнат двете общини в привлекателни за заселване територии.

5. Половата структура на населението на териториите и на двете общини - Медковец и Монтана, е сравнително еднаква, като към 2021 г., половата структура на територията на община Монтана се изравнява почти на 50/50, а половата структура на територията на община Медковец към 2022 г. показва малък превес на жените над мъжете, но към 2021 г. също е почти 50/50.

Анализа на възрастовата структура на територията на двете общини - Медковец и Монтана, показва силното застаряване на населението и в двете общини, тъй като населението на възраст между 64 и 80+ години е с почти толкова високи стойности, колкото и тези за населението на възраст между 15 и 64 години. По осезаемо обаче се усеща това при община Монтана, където населението на възраст 70+ години е с явни по-високи стойности от всички останали възрастови групи. Още по-лошото е, че населението на възраст между 0 и 14 годишна възраст е с изключително ниски стойности, тъй като раждаемостта е изключително ниска на база смъртността.

По този начин определената възрастова структура дава и стойностите за трудоспособност на населението, като и за двете територии може да кажем, че ако раждаемостта не бъде

стимулирана, както и заселването на млади хора на териториите на двете общини, то населението което към момента се намира в трудоспособна възраст ще се превърне в население в над трудоспособна възраст, а това, което е под трудоспособна възраст, ще се превърне в население в трудоспособна възраст, което означава, че населението ще продължи да застарява, тъй като населението в под трудоспособна възраст е с изключително ниски стойности.

6. Пазара на труда на територията на **община Медковец** се характеризира с висока безработица, а регистрираното равнище на безработица за общината, възлиза на 32,3%, което е доста по-високо от общия коефициент не само за областта, но и за страната. Макар и високото равнище на безработицата за територията на общината, то през последните години се образува тенденция към леко покачване на заетостта, съответно и плавно намаляване на безработицата, както и намаляване на средногодишния брой на безработните на територията. За положително явление би могло да се сметне, че най-малък брой безработни има от населението с висше образование и населението с професионална квалификация. На база общия брой на безработните, както и равнището на безработицата на територията, то разкритите работни места са крайно недостатъчни, макар и да се покачват през годините.

За територията на **община Монтана** икономически активното население е 2 747 души, като на база това, то общия брой на безработните на територията е сравнително нисък - 560 души. За съжаление обаче, общия брой на икономически неактивното население на територията е почти два пъти по-високо от икономически активното, тъй като то включва учащите, които не са особено висок брой, и пенсионерите, които са над 3 000 души, което силно надвишава икономически активното население.

Тези данни само потвърждават досегашните заключения за силното влошаване на демографската характеристика на територията на двете общини.

7. За територията на община Медковец, може да се каже, че към 2021 г. най-голям брой завършили има със средно образование, следвани от населението завършило основно образование, на трето място се нарежда населението завършило начално или по-ниско образование и най-малък брой завършили има с висше образование. Въпреки това, може да се приеме, че спрямо 2011 г., когато най-голям брой завършили имат основно образование, то през 2021 г. образователният ценз на населението се е покачил.

За територията на община Монтана, най-голям брой население са завършили средно образование, следвани от населението завършило основно образование, следвани от населението завършило начално образование и най-малък брой, е населението завършило висше образование. Населението останало без образование е по-малък брой от населението завършило висше, но въпреки това е стойността е висока.

8. Етническата структура на населението на територията на двете общини - Медковец и Монтана, се състои на първо място от населението от българският етнос, следвани от населението от ромски етнос и на трето място се нарежда населението от турски етнос. Това показва, равномерност и еднородност в етническата структура на населението на територията на двете общини.

9. Територията на **община Медковец** е община от V-ти функционален тип, което я прави силно зависима в икономическото си развитие, от географското си положение и преди всичко от близостта си с град Монтана. Икономиката на територията на община Медковец, се характеризира със силно изразен аграрен характер, а структуроопределящ отрасъл за икономиката на общината е селското стопанство, поради благоприятните природно-климатични условия за отглеждането на различни видове култури.

Общият брой на предприятията за територията на община Медковец през последните години намалява, но въпреки това икономическото развитие бележи известен ръст и положителна динамика. Показвания са регистрирани за почти всички икономически показатели, особено в нетните приходи от продажби, както и произведената продукция.

Основните структуроопределящи сектори за икономиката на общината са: селското стопанство, търговията и услугите и преработващата промишленост, като водещо място заема селското стопанство.

В икономическият профил на **община Монтана**, водещо място заема вторичният индустриален сектор, а отрасловата характеристика на икономиката се доминира от дейностите, свързани с машиностроенето, електротехниката и хранително-вкусовата промишленост, а от второстепенно значение са леката промишленост, строителна индустрия и преработвателна промишленост. Територията на община Монтана като цяло се характеризира с разнообразна икономика, но за съжаление, няма изложени данни за икономиката на територията на населените места от община Монтана, като изключим строителните граници на град Монтана.

10. Селското стопанство на територията на **община Медковец** е структуроопределящ отрасъл, а предпоставките за развитието му са обусловени от природните дадености, почвено-климатичните условия, човешките ресурси, традициите и други. Също така следва да се отбележи и, че територията на общината се намира в Северозападен район за планиране, където се разчита основно на селското стопанство, като един от основните фактори за развитието на икономиката.

Земеделието в **община Медковец** е застъпено във всички населени места от общината и е основен отрасъл в селата, независимо от високият риск и ниската рентабилност. През последните години обаче се регистрира намаляване на площите на обработваемите земи с около 7%, което е неблагоприятно явление.

Растениевъдството на територията на общината е приоритетно направление, като основните отглеждани култури са зърнено-житни и технически. Делът на зърнените култури през последните години за територията нараства, както и средните добиви на декар за ечемика, пшеницата и царевицата, но за сметка на това не е засяван никакъв овес, през стопанската 2020 г. Техническите култури заемат относително голям дял от общото земеделско производство на територията, като интересът към тях се засилва през последните години, тъй като те са суровина за производството на био-горива. За съжаление обаче овощарството не е особено развито за територията, макар и почвено-климатичните условия, които са подходящи за отглеждането на овощни насаждения.

Животновъдството на територията на община Медковец за съжаление не заема особено голям дял от общото селскостопанско производство, а основните трудности на този сектор са свързани с трудностите при осигуряването на храна за животните, и въпреки че в стопанствата се отглеждат фуражни култури, то средните добиви не са достатъчни. Животновъдството на територията на общината е представено основно от говедовъдство, овцевъдство и козевъдство. За сметка на това обаче пчеларството на територията е сравнително силно развито, тъй като е благоприятствано от богатото видово разнообразие на растителност, релефа и климатичните условия.

Земеделието за територията на **община Монтана** обхваща над 70% от общата площ на общината, а горските територии - малко над 13%. Въпреки това, през последните години се регистрира увеличение на обработваемата площ и намаляване на регистрираните земеделски стопани, което говори за окрупняване на земите и създаването на по-големи стопанства.

Растениевъдството на територията е представено основно от отглеждането на зърнени, зърнено-фуражни и маслодайни култури, като се отглеждат основно 3 култури - пшеница, маслодаен слънчоглед и царевица за зърно. Специализацията на община Монтана в растениевъдството е свързана с отглеждането най-вече на зърнено-хлебни, зърнено-фуражни и технически култури, като най-голяма засята площ заема пшеницата.

Животновъдството на територията на община Монтана е представено от частни животновъди, които отглеждат основно едър рогат добитък, като обезпчението с фураж идва от собствено производство, което намалява себестойността на животинската продукция и повишава качеството ѝ.

Задържащ фактор за повишаване на себестойността на произвежданата продукция на териториите и на двете общини, както и за подобрено качество на растениевъдната и животновъдна продукция, е недостатъчна нова високоефективна техника. Важна роля за стабилизирането на подотрасъла има и развитието на животновъдството, базирано на местни продукти, фуражи и пасища, развитие на фуражно растениевъдство, както и развитието на пчеларството, които да се формират като суровинна база за местната хранително-вкусова промишленост.

11. Горското стопанство на територията на **община Медковец** се осъществява от ДГС „Лом“, тъй като територията на общината попада в обхвата на Държавно горско стопанство „Лом“. За съжаление територията на общината се характеризира с ниска лесистост, което е основен фактор за липсата на голям горски фонд.

Горите и горските територии в **община Монтана** се стопанисват и управляват от ДГС „Монтана“, в чиито граници попадат две общини - община Монтана и община Бойчиновци. По вид гори в ДГС „Монтана“ преобладават най-вече издънковете гори за превръщане, следвани от нискостъблените гори, иглолистните култури и най-малък процент заемат широколистните високостъблени гори.

12. Промислеността на територията на **община Медковец** преди години е заемала значителен дял в икономиката на общината, а водещо значение в промишления сектор е имал завода за производство на части за военната промишленост. Към момента на територията на общината съществуват няколко предприятия от този сектор, които обаче не заемат изключително висок дял в икономиката на общината.

Вторичният сектор „Индустрия“ е най-силно развит на територията на **община Монтана**, а икономическите дейности от промишлеността придават по-голям принос за вторичния сектор, отколкото строителството. Това означава, че икономическият профил на общината може да се определи като промишлен. За съжаление обаче, данни за промишления сектор за територията на община Монтана (без строителните граници на град Монтана) няма.

13. По отношение на образованието на територията на **община Медковец**, то постепенното намаляване на децата в образователната система се задълбочава с всяко поколение, като интензифицирането на тези процеси би могло да повлияе силно негативно върху социално-икономическото развитие на територията. Функциониращата образователна инфраструктура на територията на общината е представена от институции на предучилищното и училищното образование. На територията на община Медковец функционират общо 2 общински общообразователни училища и 2 Обединени детски градини. Материално-техническата база на образователните институции като се намира в добро състояние, в резултат на изпълнени проекти и със средства на общината за извършване на ремонти. За съжаление обаче капацитетите както на училищата, така и на детските градини не може да се запълни.

По данни на директорите на учебните заведения и детските градини, делът на децата и младежите от ромски произход се движи между 70 и 90%, което налага специален акцент върху образованието на тези деца и младежи, като е необходимо да се предприемат по-ефективни мерки за преодоляване на специфични проблеми, които пречат за развитието на малцинствата в общините.

Образователната инфраструктура на територията на **община Монтана** е представена от обекти на предучилищното обучение на общото средно образование, като за него е характерно, че то е основно с публичен характер и към момента няма регистрирани учебни институции, които да се финансират от частния сектор. Детските градини на територията на община Монтана са общо 6, а материално-техническата им база може да се каже, че се намира в сравнително добро състояние. Училищата на територията на община Монтана са Основни общообразователни и са 3 на брой, като те също са общински институции. Броя на децата, посещаващи детските градини на територията на общината през последните години намалява, като децата в детските градини са основно от 5-те населени места, в които се намират, от общо 23 села. Това явление може да се приеме за неблагоприятно, тъй като не само, че броя на живородените деца на територията е много нисък, но има и родители, които не желаят да записват децата си на детска градина. Броя на учениците в основните училища също намалява през последните учебни години, което би могло да е повлияно не само от отрицателния естествен прираст, но и от механичният прираст.

14. Територията на **община Медковец** се обслужва само от един единствен общопрактикуващ лекар, един зъболекар и четирима специалисти по здравни грижи. На територията на общината няма болнична лечебна помощ, като населението получава такава от МБАЛ в град Монтана и МБАЛ в град Лом. Лекарски кабинети има във всички населени места в общината, но лекарската помощ не е всекидневна, а по график за всички населени места. Налице е намаляване на населението на един общопрактикуващ лекар, но това се дължи основно на намаляването на общия брой на населението на територията.

На територията на община Медковец има налични 2 аптеки и аптечни пунктове, като в общината е назначен и един здравен медиатор, който е част от системата на общественото здравеопазване в страната. Към здравното обслужване се отнасят и детските ясли, като на територията на общината има две детски ясли, в които са обхванати общо 18 деца.

На територията на **община Монтана** (без строителните граници на град Монтана), няма установени и/или регистрирани лечебни заведения за болнична помощ и доболнична помощ.

15. Територията на **община Медковец** разполага със сравнително скромни рекреационни ресурси, а местоположението на общината в Дунавската равнина, благоприятства най-вече развитието на селското стопанство и в малко по-малка степен - туризма. Все пак територията разполага с известни дадености, които да са предпоставка за развитието на туризма, като например - добри условия за риболов, добри условия и възможности за развитието на ваканционен и селски туризъм, има потенциал за развитие и на алтернативни форми на туризма, които за съжаление до момента не са използвани, тъй като туристическите дадености, с които разполага общината не са толкова разпознаваеми. Общината разполага също така и с културно-историческо наследство, дълбоки традиции и уникални празници,

като това са предпоставки за развитието на познавателен, приключенски, екологичен и конен туризъм.

На фона на богатото наследство и традиции, даващи възможности да се практикуват различни видове туризъм на територията на общината, готовността за посрещане на туристи е абсолютно недостатъчна. Други проблеми, които оказват влияние върху развитието на туризма, са и недостатъчната реклама за наличието на туристическо предлагане и липсата на подходящи обекти за настаняване на гости и туристи.

Територията на **община Монтана** не е особено популярна туристическа дестинация в Северозападния район в сравнение с други общини, а в регистъра на туристическите фестивали и събития не са вписани никакви прояви от населените места от територията на общината.

16. На територията на **община Медковец** съществуват стадиони във всички населени места от общината, като спортните клубове са основно в сферата футбола, а материално-техническата база за развитие на физическата култура и спорта включва няколко спортни обекта, а именно: стадиони - 5 броя; фитнес-зала и тенис-зала. Футболните игрища в 3 от населените места от територията на общината се намират в лошо състояние поради ограничена спортна дейност в тези населени места, а в по-добро материално-техническо състояние се намират стадионите в селата Медковец и Расово, където има и два футболни отбора.

Към спортната инфраструктура се включват и спортните обекти в училищата, като в тях има изградени училищни физкултурни салони, някои от които обаче се нуждаят от ремонти и дооборудване със съвременни спортни уреди. За съжаление към момента конният спорт не е особено развит през последните години, тъй като той изисква значителни финансови средства и към момента единствено в село Расово съществува малка спортна конна база.

17. Тенденцията за увеличаване на броя на населението в рисковите групи на територията на **община Медковец**, води до необходимост от предоставяне на повече и по-ефективни социални услуги, осигуряване на квалифициран и компетентен персонал, който да осъществява социалните услуги. На територията на общината няма разкрити специализирани институции за настаняване на лица със специфични потребности извън тяхната обичайна среда. На територията на общината, предоставяните социални услуги са 5 на брой, като може да се каже, че обхващат сравнително голям брой от основните групи в риск сред населението.

На територията на **община Монтана** са развити широк спектър от социални услуги - общо 19 броя, като може да се каже, че те също обхващат голям брой от основните групи в риск сред населението. Също така има и голям брой проекти, финансирани от европейските средства в сферата на социалните услуги.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейските структурни и
инвестиционни фондове

Община Медковец

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

От направеното проучване и проведените срещи на територията на двете общини, се очертават следните изводи за тенденциите в развитието на територията и потребностите на населението:

Територията обхваната от МИГ Медковец Монтана, със своите специфики и характеристики, изложени по-горе се доближава до типичните проблеми на малките и средни български общини, а именно: миграционни процеси и неблагоприятна и влошаваща се демографска картина, средна степен на изграденост на публичната инфраструктура, трудности с професионалната реализация на младите хора, нуждата от допълнителни доходи на голяма част от населението. Проблемите с качеството на човешките ресурси възпират инвестициите на територията. Населението на територията на двете общини - Медковец и Монтана е застаряващо, липсват млади хора, което би могло да се отдаде на липса на социален живот и работни места за населението или нежелание на населението да се заселва на територията. Необходимо е да бъдат предприети мерки за стимулиране раждаемостта на територията и други мерки, като подобряване на социалния живот и увеличаване на работните места, образованието и други, чрез които да привлича населението. Общия брой на икономически неактивното население на територията е почти два пъти по-високо от икономически активното, тъй като то включва учащите, които не са особено висок брой, и пенсионерите, което силно надвишава икономически активното население. Съществува необходимост от подобряване на средата на живот на територията, за да бъде по-привлекателна за живот и бизнес.

Икономиката на територията на община Медковец, се характеризира със силно изразен аграрен характер, а структуроопределящ отрасъл за икономиката на общината е селското стопанство, поради благоприятните природно-климатични условия за отглеждането на различни видове култури. Общият брой на предприятията през последните години намалява, но въпреки това икономическото развитие бележи известен ръст и положителна динамика. Показвания са регистрирани за почти всички икономически показатели, особено в нетните приходи от продажби, както и произведената продукция. Основните структуроопределящи сектори за икономиката на общината са: селското стопанство, търговията и услугите и преработващата промишленост, като водещо място заема селското стопанство. Тенденцията за увеличаване на броя на населението в рисковите групи на територията на община Медковец, води до необходимост от предоставяне на повече и по-ефективни социални услуги, осигуряване на квалифициран и компетентен персонал, който да осъществява социалните услуги. На територията на община Монтана са развити широк спектър от социални услуги.

МИГ „Медковец – Монтана“ следва да предприеме сериозни мерки за популяризирането на територията, нейните туристически дадености от всякакво естество и бъдещото успешно развитие на туризма, което изключително ще подобри не само

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейските структурни и
инвестиционни фондове

Община Медковец

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

икономическото и социалното развитие на територията, като ще спомогне за справянето с демографската криза, ще популяризира богатото културно-историческо минало и културните дейности на територията на МИГ.

Представените изводи следва да бъдат отразени в процеса на изготвяне на стратегия за ВОМР за територията на МИГ „Медковец Монтана“ за програмния период 2023 – 2027 г., тъй като те отразяват мнението и нагласите на местната общност и отговарят на нуждите и потенциала на територията.